

Med kladivom in nakovalom

Prvega aprila je vodstvo Srbskega avtonomnega območja Krajina, v katerem je združenih 12 uporniških občin v Hrvaški - Knin, Obrovac, Benkovac, Titova Korenica, Donji Lapac, Gračac, Vojnić, Vrgin - most, Dvor, Kostajnica, Petrinja in Pakrac - razglasilo, da se je tudi administrativno priključilo Republikli Srbiji. Boj za ta tisto, kar bo ostalo od jugoslovanskega trupa, se bliža zaključnim operacijam in Srbija je po Črni gori, Vojvodini in Kosovu še naprej v ofenzivi. Režiser in dirigent srbskega vstajništva za tekočo politično rabo si s tem krepi v študentski žametni revoluciji omajnan položaj, dolgoročno pa so Srbi na Hrvaškem nenehna in resna grožnja nameram Republike Hrvaške, ki vidijo Jugoslavijo kot ohlapno zvezo neodvisnih držav, če to ne bo mogoče, pa naj bi se Hrvaška podobno kot Slovenija celo odcepila. Seveda ima Beograd pripravljene karte tudi za tak primer. Načeloma se Srbija zaveza za kot se nikoli močno federacijo, če pa bi se Jugoslavija razdrobila

na sestavne dele, bo Beograd terjal tako razširitev srbskih meja, da bo v njihovih okvirih živel tudi najbolj oddaljen Srb. Priključitev hrvaških srbskih občin Republikli Srbiji je v bistvu genialna politična poteza. Na eni strani ohranja hirajočo moč in oblast srbskih v socialiste precepjenih komunistov, na drugi do neznanosti izziva legalne hrvaške oblasti, da bi odločneje ukrepale, na tretji pa dejansko širi srbski vpliv in indoktrinacijo, če že ne tudi ozemlje. Ključnega pomena za nadaljevanje krize (in Srbiji je predvsem do krize) je drugi element, torej stopnjevanje izzivanja hrvaških političnih in policijskih oblasti, ki so z vidika zveznega Beograda in Predsedstva SFRJ že sicer izenačene z vstajniki, kar je cinizem brez primere, saj Jović in njegovi na ta način zanikajo hrvaško suverenost, celo več, enačijo jo s terorizmom in hajduštvom. Hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman se zaveda, da je med kladivom in nakovalom, njegovi specialci morajo ukrepati, saj

sicer Hrvaška ni in ne bo država, hkrati pa je že sorazmerno neodložna intervencija hrvaških policijskih sil pripeljala na prizorišče nemirov tanke JLA. Čigava je JLA, se natanko ve. Tudi v primerih, kjer ni velikosrbska, je vsaj unitarno jugoslovanska, vsaka druga opcija namreč v temeljih ogrozi njeno doslej tako lagodno in nikomur odgovorno življenje. Zadnje neizplačlo oficirskih plač je samo dokaz, da v JLA pričakujejo ali celo sonačrtujejo, kako in kdaj se naj jugoslovanski razplet končno utrga po strmini navzdol. Nezaodvoljstvo oficirjev zaradi plač lahko njihove vrste samo strne.

S strani Srbije in zaenkrat tudi državnega predsedstva je vse zastavljeno tako, da bi tako rekoč s tanki zbrisali mlado hrvaško demokracijo, tako prestrašene Hrvatse pa pripeljali nazaj v trdno zvezno Jugoslavijo. Vse pod geslom, kaj drugega si zaradi na beograjski mig s prstom kadarkoli nezadovoljnih Srbov tudi privoščiti ne morete! Dr. Franjo Tuđman in hrvaške stranke so pred največjo preizkušnjo. Hrvaško suverenost ogrožata tako hrvaško popuščanje kot hrvaško vztrajanje na osamosvojitveni poti. Milošević, Jović in JLA za to stisko vedo, saj so jo ustvarili. Njihova naloga je še naprej kuriti pod kotlom in v kali zatreti vsako pomisel in predlog o možnosti tretje poti.

M. BAUER

Politika ne bo rešila kmetijstva

Jesenkovo priznanje za inž. Janeza Gačnika

METLIKA — Jesenkovo priznanje, največje slovensko priznanje s področja agronomije in gozdarstva, ki ga podeljuje ljubljanska Biotehniška fakulteta, sta letos prejela Roman Dekleva in Janez Gačnik, dolgoletni direktor Kmetijske zadruga Metlika.

V obrazložitvi, prebrani na slovesni podelitvi tega visokega in uglednega priznanja, med drugim piše, da dipl. inž. agronomije Janez Gačnik prejema Jesenkovo priznanje za tri desetletja dolgo in uspešno vodenje Kmetijske zadruga Metlika, za svoj prispevek k razvoju vinogradništva in vinarstva v Beli krajini ter za vzpostavitev pristnih človeških odnosov v delovnem kolektivu zadruga s kmeti v metliški občini.

»Čeprav je bilo v prejšnjem sistemu veliko napak in nepravilnosti, kar se je

močno kazalo tudi v kmetijski politiki, je bilo tudi veliko stvari, ki so bile koristne in dobro opravljene. Prav v kmetijstvu je bilo veliko odvisno od ljudi, ki so delali v kmetijskih zadrugah,« pravi inž. Gačnik, sedaj upokojenec. »Kjer je bil dober kader, kjer so imeli pametne projekte in voljo za delo, se je tudi v kmetijstvu dalo marsikaj pametnega in koristnega narediti. Zato me boli in žali, ko danes razni razgrajali na vsa usta vpijejo, kako je bilo v prejšnjem sistemu vse narobe, da so bile zadruga samo podaljšane roke boljševidne oblasti in kako so samo zatirale in kradle kmetu. Ob takem govorjenju sem sam kot bivši dolgoletni direktor metliške kmetijske zadruga in kot človek užaljen in prizadet. V okviru naše zadruga smo si vedno, kar je bilo v takratnih razmerah, v naši moči, prizadevali za napredek kmetijstva v naši občini in za to, da bi kmet imel od svojega dela čim več. Konec koncev smo v tem tudi v veliki meri uspeli. Žal pa danes prav tisti, ki so se v prejšnjem sistemu najbolj okoriščali na vse mogoče, tudi nepošteno, danes najbolj glasno kričijo, da je bilo prej vse narobe, da ni bilo nič narejeno, da smo vsi po vrsti kradi. Sam sem vedno živel skromno in po svoji vesti. Prav tisti kmečki politikanti, ki so si v prejšnjem sistemu najbolj opomogli in ki so si svoj življenjski standard, neprimerno višji od mojega, pridobili tudi na račun zelo ugodnih kreditov in nepovratnih sredstev, tudi za kmečki turizem, imajo danes največ povedati. Daleč sem od misljenja, da je bilo prej vse prav, že zdavnaj preden so se oglašili sedanji kričarji, sem vedel, da se mora marsikaj spremeniti, nisem pa si mislil, da bomo iz ene skrajnosti padli v drugo,« pravi inž. Gačnik, ki ga vsak pošten kmet v metliški občini pa tudi v Beli krajini pozna kot dobronamernega in prizadega direktorja zadruga, ki je vedno gledala na kmetovo korist.

»Spremembe v sistemu in kmetijski politiki so vedno potrebne, a potrebna je tudi strpnost. Graditi je treba na stroki, ne pa, da se v kmetijstvo spet vtika in vpleta politika. Ne bi smeli ponavljati starih napak, politika ni še nikoli rešila kmetijstva in tudi sedanja ga ne bo. Povzročila bo samo to, da bodo najboljši ljudje zbežali iz kmetijstva, iz zadruga, kar se že dogaja. Najbolj se bojim tega, da bo nova oblast ponavljala stare napake. Kmetijstvo je, žal, tudi v sedanjem sistemu na repu, bojim se, da bo izgubilo še tiste ugodnosti, ki si jih je s tako muko priborilo v prejšnjem. Po moje bi morali trezno pregledati in ovrednotiti dosedanje delo in položaj kmetijstva; kar je bilo slabega, bi morali zavreči, kar je bilo dobrega, in tega je po mojem mnenju več, bi morali obdržati in razvijati.«

Tako razmišlja nekdanji dolgoletni direktor Kmetijske zadruga Metlika inž. Janez Gačnik, danes upokojenec, ki se iz veselja ukvarja s čebelarstvom, za kar prej kot direktor ni imel časa, in šele kot upokojenec je vzel v najem zapuščen vinograd s 400 trtami na Veselici nad Metliko. »Jesenkovo priznanje mi pove predvsem to, da so še ljudje, ki znajo ceniti tudi prizadevanja in uspehe v provinci, na obrobju naše domovine.«

Jesenkovo priznanje so inž. Gačniku hoteli podeliti že pred dolgimi leti, vendar je takrat to sam »preprečil« in izpovedal, da ga je namesto njega dobila Kmetijska zadruga Metlika. Tako je Janez Gačnik to najvišje strokovno priznanje pravzaprav dobil dvakrat. V obrazložitvi tudi piše: »Krasjoga vrline, ki jim je ostal vedno zvest: poštenost, delavnost, odločnost, dostopnost, posluš za čas in ljudi.«

A. BARTELJ

Naša anketa

Odkazilo lesa nepotrebno?

Tudi za nas je nova oblast nekaj naredila in sicer to, da sta po 45 letih dobrega dela dva TOK-a že prišla do stečaja, čeprav smo začeli z velikimi notranjimi racionalizacijami že pred leti, v najboljših časih, je na nedavni seji odbora Območne gospodarske zbornice Novo mesto dejal predstavnik GG Novo mesto. Lanski moratorij na sečnjo gozdov, ki je bil eden prvih ukrepov nove oblasti, je novomeškimi gozdarjem »vzel« sicer le četrtno gozdov, a to je takoj pomenilo, da za sto delavcev ni več dela. Hkrati so kmetje skoraj prenehali z oddajo lesa preko GG, s čimer je to ostalo skoraj brez sredstev za varstveno delo v gozdovih, za gradnjo gozdnih cest ipd. Sicer pa so gozdna gospodarstva in zaposleni v njih, ki zdaj tudi z raznih visokih mest poslušajo samo to, kako so 45 let le kradi kmetom, samo ena od plati problema gozdov, ki morajo nazaj v kmečke roke. Pred sprejetjem novega zakona o gozdarstvu, ki bo glede na razmerje sil v parlamentu gotovo sprejet, četudi bi bil še tako trapast in skrajno škodljiv, se razplamtevalo predvsem razprave okrog tega, ali naj ostane odkazilo lesa ali ne. Z vseh strani poslušamo, kako bi lahko bil kdo boljši gospodar gozdov, kot je njegov lastnik. O stroki, ki je ob sicer gotovo številnih napakah zadnja desetletja vendarle normalno skrbel za slovenske gozdove, je slišati vse najslabše. Obvezno odkazilo je bilo del strokovne skrbi za gozdove. Morda res ni potrebno, a to naj bi utemeljili strokovni, ne pa iz moči stranke izvirajoči argumenti.

TONE SIMONIČ iz Drašičev, tehnolog v metliški Kolpi: »Pameten kmet in trezen gospodar, ki razmišlja za naprej, bi lahko sam sebi odkazoval drevje za posek. Ker pa taki niso vsi in ker je kar precej lastnikov gozdov nekmetov, mora biti nad sečnjo strokovni nadzor, kajti gozd je splošno družbeno koristna in družba mora na primeren način zaščititi splošen interes. Mora pa biti čimboljše sodelovanje med gozdarji in lastniki. Pri naši hiši imamo nekaj gozda, sekamo pametno in za svoje potrebe in za gozdarji nismo nikoli imeli nobenih težav.«

JOŽE PLANTAN, šofer iz Vavte vasi pri Novem mestu: »Nisem lastnik gozda, zato bi težko sodil v sporu okoli odkazila. Zdrava pamet pravi, da je treba pri vsaki stvari upoštevati strokovnost. Lahko bi se zgodilo, da bi nekateri lastniki izkoristili gozd do skrajnosti, ne pa toliko, kolikor gozd lahko da. Iz tega gledišča bi torej le potrebovali gozdarje, ki bi odločali, kaj je za posek in kaj ni. Kaj bi potem lastnik počel z lesom, bi morala biti njegova stvar.«

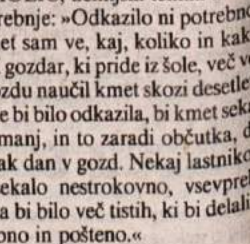
SILVESTER MIHELČIČ, ravnatelj glasbene šole v Črnomlju: »Verjemimo lastnikom, da bodo sami najboljši gospodarji svojih gozdov. Minimalni nadzor nad dogajanjem v gozdovih bo seveda potreben tudi v prihodnje zaradi morebitne brezvestnosti in zlorabe. Sem pa proti oduškim taksam, kajti za njimi je bilo skrito marsikaj, kar ni bilo vrnjeno v gozdove. Predvsem pa si ne smemo več privoščiti takšnih jutrišnjih posekov, kot so si jih zadnje čase nekatera GG, saj so gozdovi tudi naša pljuča.«

JOŽE OREŠAR, kmet v pokoji, Dobeno pri Brežicah: »Vsem lahko povem, da znam sam prav dobro gospodariti z gozdom in ne potrebujem nikakršnega odkazila. Imam tri hektare gozdov, na leto posekam dva do tri kubike lesa za svoje potrebe, in to tako, da slab les posekam, dobrega pa pošljam. Tudi lahko povem, da pred vojno ni bilo nobenega logarja, pa so bile hoste polne. Sicer pa imam samo hrastovo, bukovino in kostanjevo hosto, ki se obnavlja sama.«

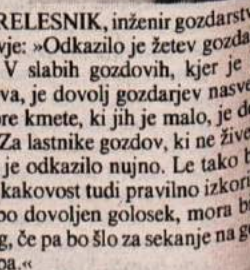
FRANC ČEŠNOVAR, član Ljudske stranke z Rake, Krško: »Nikakor se ne morem strinjati z odkazilom lesa. Kdor ima gozd, zna z njim tudi gospodariti. Mislim, da povprečno kmečko gospodarstvo potrebuje na leto štiri do pet kubikov lesa in ta les mora kmet dobiti iz gozda brez kakršnihkoli ovir. Torej se ne morem strinjati s stroko in politiko, ki podpirata odkazilo.«

JOŽE SMOLIČ, kemijski tehnik iz Velike Loke, Trebnje: »Odkazilo ni potrebno, ker vsak kmet sam ve, kaj, koliko in kako posekati. Ali gozdar, ki pride iz šole, več ve, kot se je o gozdu naučil kmet skozi desetletja dela? Če ne bi bilo odkazila, bi kmet sekal najbrž celo manj, in to zaradi občutka, da gre lahko vsak dan v gozd. Nekaj lastnikov bi gotovo sekalo nestrokovno, vsevprek, mislim pa, da bi bilo več tistih, ki bi delali z gozdom skrbno in pošteno.«

TONE PRELESNIK, inženir gozdarstva v GG Kočevje: »Odkazilo je žetev gozdarstva dela. V slabih gozdovih, kjer je le drevje za drva, je dovolj gozdarjev nasvet. Tudi za dobre kmete, ki jih je malo, je dovolj nasvet. Za lastnike gozdov, ki ne žive z gozdom, pa je odkazilo nujno. Le tako bo les glede na kakovost tudi pravilno izkoriščen. Če ne bo dovoljen golosek, mora biti gozdar poleg, če pa bo šlo za sekanje na gozdu, ga ni treba.«

ANTON MAROLT, kmet z Novega Pota, Ribnica: »Sem proti obveznim odkazilom sečnje. Ko gozdarska stroka zagovarja obvezna odkazila, v resnici ne gre za interes gozda, ampak za interes doslej zaposlenih v gozdarstvu, ki se boje za svoje dobro plačane službe, v katerih niso za nič odgovarjali. Lastniki ne pristajajo, da bi nam tisti, ki so do zdaj ropali gozdove za državo in preveliko lesno industrijo, še naprej preprečevali gospodariti v našem gozdu.«

SOP za sedaj še ne gre v stečaj

Stavka v SOP je pometla z dosedanjim vodilno ekipo z Jenžurjem na čelu

KRŠKO — Kot kaže, so se izjalovili načrti, po katerih naj bi SOP Oprema tako rekoč mimo volje delavcev ter sindikata prešla v zasebne roke. Ob tem so neveljavni tudi sklepi izvednega sveta, ki je za stečajnega upravitelja predlagal Miho Rostoharja.

Kaj se je v resnici dogajalo za tovarniško ograjo in v inženirskem biroju v Ljubljani, za sedaj še ni mogoče odkriti. Ampak poznavalci razmer pravijo, da je bil prepričan nek vrste državni udar, in sicer pod odkriljem socialdemokratov. Kot rečeno, pa se računi niso izšli, kajti pretekli tork so na prizorišču stopili delavci. Seveda ostaja tudi posledje odprto vprašanje, ali bi SOP bolje posloval tako, kot je bil doslej, ali pa bi bilo bolje, ko bi bil prešel v zasebne roke. To bo pokazal čas.

Pretekli tork so delavci prekinili de-

• Slovenski politični sistem ne bo leha zaradi dilematizma novih in neveljnih politikov, ampak zato, ker se prepričajo ločuje od stare prakse. (M. Svarc)

• Problemov ni mogoče rešiti z izstopom iz Jugoslavije. (Mesič)

lo. Božidar Resnik, ki so ga za vršilca dolžnosti direktorja izvolili na izredni seji delavskega sveta, je v posebni izjavi za javnost zapisal, da je prišlo do prekinitve dela zaradi negotove prihodnosti delavcev, neinformiranosti, zavajanja ter prikrievanja pravih podatkov o poslovanju in načrtih za prihodnost. Prav zaradi tega so bili pod vodstvom stavkovnega odbora, ki naj bi stopil na čelo sicer spontane stavke, na zboru delav-

cev razrešeni dosedanja vodilni. Resnik bo poskušal najti rešitev za SOP Opremo, pri tem pa naj bi mu pomagali celo dosedanja vodilni ljudje vključno z Antonom Jenžurjem, ki je vodil SOP doslej.

Kot smo izvedeli, je novi direktor že začel delovati, med prvimi ukrepi pa so sprejeli tiste, s katerimi so zaščitili Sopotovo, vsi vodilni pa so morali podpisati nove individualne pogodbe. V SOPU se namreč močno boje »bega možganov«, kar bi za firmo pomenilo hudo in verjetno nepopravljivo škodo.

J. SIMČIČ

Vprašanja brez odgovorov

Kljub tehtnim razpravam na krškem posvetu o regionalizaciji ni bilo jasnih odgovorov

KRŠKO — Kako bo izgledala Slovenija v prihodnosti? S tem vprašanjem se je v ponedeljek v Krškem ubadalo približno 60 udeležencev seminarja o regionalizaciji, ki ga je v krškem kulturnem domu organiziral krški Savaprojekt. Končnega odgovora kljub obsež-

nim in strokovno tehtnim razpravam ter živahni okrogli mizi na to vprašanje nismo dobili.

To pa ni edino odprto vprašanje, ki ga je posvet spravil na dnevni red. Opazne so razlike med tako imenovanimi centralisti in decentralisti. V odtenkih pa se kažejo še dodatne razlike, saj se nekateri boje decentralizacije, preden se bo nova oblast utrdila. Drugi pa se spet boje centralizacije, saj bodo v naše življenje spet vnesli nekatere kalupe in rešitve, ki so se že izkazale za nepravne. In ne nazadnje je treba opozoriti še na to, da bi ne bilo dobro, ko bi se regionalizacija dogajala samo po meri politike in prav nič ali celo zelo malo po meri stroke.

Sicer pa bo treba poiskati izkušnje in primere po svetu. Te pa kažejo, da so v Avstriji ali na Danskem občine precej manjše tako po površini kot po številu prebivalcev. Medtem ko se pri nas hvalimo s krajevno ali lokalno samoupravo, je te samouprave drugje več in že postaja očitno, da je real-socializem škodil občinski in lokalni samoupravi.

Kako globoko je Posavce zadela nevarnost izgube regije, kaže tudi razprava sevniske županje Brede Mijović. Navrgla je nekaj primerov, po katerih so regije v drugih evropskih državah lahko večje kot je posavska ali pa tudi manjše. Demontaža posavske regije pa se dogaja tako rekoč pred našimi očmi. Ukinjajo bolnišnico v Brežicah, na republiškem prepihu so posavske srednje šole. Posavje pa se v pogovorih z vlado ne čuti za enakopravnega partnerja. Vsekakor pa je posvet zadel v področja, ki bi jih bilo treba temeljito analizirati, zlasti v sozvočju evropskih sprememb in regionalizacije. Ljudje so se po malem pa tudi že naveličali nenehnih reform in sprememb, do katerih ni prihajalo zaradi nareka časa, marveč tudi zaradi nestrokovnosti in nedoslednosti.

J. S.

DRAŽJA ELEKTRIKA

LJUBLJANA — S prvim aprilom se je podražila elektrika, in sicer bodo gospodinjstva plačevala za porabljeno električno energijo za 39,3 odst. višjo ceno. V to sta všteti tokratna podražitev za 19,1 odst. in 17-odstotna podražitev, ki je dobavitelji elektrike niso mogli uveljaviti 1. februarja. Podražitev pomeni dejansko to, da strošek za elektriko po 1. aprilu ne bo manjši kot v zimskih mesecih, čeprav se bo 1. aprila pričelo obdobje z nižjimi političnimi cenami električne energije. Slovensko cenno elektrike so izračunali iz povprečnih cen te energije, ki veljajo v petih zahodnoevropskih državah.

Liubliansko pismo

Ne novih krivic!

O vojni odškodnini

LJUBLJANA — Glavno načelo zakona o denacionalizaciji naj bi bilo, da je treba krivice z zaplembami premoženja popraviti v čimvečji možni meri, vendar tako, da bi z vračanjem premoženja razlaščenim lastnikom in njihovim dedičem ne povzročali novih krivic.

Pri opredeljevanju, kaj je krivica ali »krivica«, pa imajo avtorji zakona svoje kriterije in moralo. Zanimajo jih le tiste krivice, ki naj bi jih storila povojna oblast v daljnjih letih, ne pa tudi tiste, ki so nastale v polpretekli dobi ali še nastajajo, in tudi ne tiste, ki jih pripravljata sedanja oblast. Nedvomno številne nacionalizacije niso bile smotne in so bile krivične. Kot krivične pa osnutek zakona opredeljuje tudi vse zaplembe premoženja oseb, ki so sodelovale z okupatorjem, domačim izdajalcem in vojnimi dobičkarjem.

Za kakšno »moralo« gre pri določanju, kaj je krivica, je razvidno tudi iz utemeljitve predloga, kjer je pojem izdajalca v narekovaju. Ali se morda misli, da izdajalec ni bilo, ali pa, da je bilo izdajanje celo zgodovinska odlika? »Izdajalec« v narekovaju pa v utemeljitev zakona očitno ni prišel po naključju. Namen naveden je zelo jasno razviden kar v predlaganih določilih zakona. Največja krivica po vojni, ki je avtorji zakona ne priznavajo, je bila povzročena s tem, da družba ni povrnila vojne škode in ni plačala odškodnine za vse oblike neplačane prisilnega dela v taboriščih po vsej Nemčiji in Italiji. Zato ni mogoče sprejeti stališča, da je bil odvzem premoženja sodelavcem okupatorja krivica, temveč je vračanje tega premoženja očitna krivica za vse druge, zlasti še za tiste, katerim

je bila prav s strani prvih povzročena materialna škoda, ali pa so bili poslani na prisilno neplačano delo. Brez domačih izdajalcev bi bil okupator povsem brez moči.

Kljub takšnemu opredeljevanju pa se avtorji osnutka niso mogli izogniti ugotovitvi, da se »kot obliko podraževanja premoženja lahko šteje tudi vojna odškodnina, ki je bila plačana državi, ne pa tudi samim odškodovancem«. Gre za priznanje, da je Jugoslavija dobila od Nemčije določena sredstva, ki so bila uporabljena za razvoj jugoslovanskega in s tem tudi slovenskega gospodarstva, ki bodo zdaj predmet privatizacije. Čeprav so avtorji sami ugotovili to dejstvo, pa v ničemer niso njegove logične posledice izpeljali v zakonu. Premoženje naj se torej vrne izdajalcem in vojnimi dobičkarjem, njihovim žrtvam pa naj se že plačana odškodnina Nemcem dokončno nacionalizira in nato privatizira.

In kaj bi bilo v skladu z osnovno človeško moralno? Iz denacionalizacije bi morali izzvzeti vse tisto premoženje, ki je bilo zaplenjeno kot ukrep proti sodelavcem okupatorja, domačim izdajalcem in vojnimi dobičkarjem. Sredstva od prodaje tega premoženja (v obliki delnic ali kako drugače) in premoženja tistih oseb, ki ob koncu vojne niso dobile jugoslovanskega državljanstva (in ne sodi pod denacionalizacijo), pa naj se uporabijo za plačilo dela vojne škode in plačilo neplačane prisilnega dela. Premoženje teh oseb (tujih državljanov) je Slovenija nacionalizirala mednarodno priznana — prav zaradi zmagovitega osvobodilnega boja, in nič ni bolj logično kakor to, da se uporabijo za odpravljanje krivic, ki jih je povzročila vojna.

Poleg teh sredstev naj se za plačilo vojne škode in povračilo odškodnine za prisilno delo uporabijo tudi sredstva od prodaje družbenega premoženja v višini že plačane vojne škode po ZR Nemčiji. Za upoštevanje tega priporočila je še čas — če gre avtorjem zakona o denacionalizaciji resnično zato, da bi ta zakon ne povzročal novih krivic.

VINKO BLATNIK

kmetijstvo

Belokranjci v svojem društvu

Program novoustanovljenega sadjarskega društva

ČRNOMELJ — Do nedavnega je v Sloveniji obstajalo sadjarsko društvo, ki je združevalo v glavnem le strokovnjake. Toda zaradi vse večjih potreb pridelovalcev sadja po povečovanju so pred kratkim začeli ustanavljati podružnice. Prva je bila februarja ustanovljena v Prekmurju, druga pa zdaj v Črnomlju. Z ustanovitvijo sadjarskega društva

Mirko Trampuš

Bele krajine so v deželi ob Kolpi pohiteli tudi zato, ker se je v zadnjih letih intenzivno sadjarstvo razmahnilo.

Predsednik belokranjskega sadjarskega društva je postal Mirko Trampuš, sicer kmet iz Metlike. »Natančno smo že

določili delo našega društva. Tako smo v letnem planu zapisali, da bomo pripravili dva ogleda del v nasadih na sadjarsko razvitejših območjih, na primer v Posavju, izlet, povezan z razstavo sadja, ter jeseni dve predavanji. Naše tekoče naloge bodo: pridobivanje novih članov, raziskava belokranjskega trga, popis nasadov, obveščanje in osvoboditev ljudi od sadnih vrstah, razstava sadja, izobraževanje, seznanjanje s sadjarstvom. Pri prodaji se bomo sadjarji med seboj povezovali, raziskali pa bomo tudi možnost gradnje belokranjske hladilnice sadja. Naš dolgoročni cilj pa je oskrba belokranjskega trga z različnim sadjem, vzgojenim doma,« niza Trampuš.

V Beli krajini je sedaj 14 ha mladih intenzivnih nasadov sadja, od tega 5 ha gostih nasadov jablan, 4 ha orehov in prav toliko lešnikov, en hektar hrusk ter dva poskusna nasada, in sicer robid in breskve. Zato pa mlado sadjarstvo družvo vabi vse, ki jih veseli sadjarstvo, da se včlanijo vanj z obljubo, da jim ne bo žal.

M. B.-J.

EVROPA BO PREPOVEDALA PVC

En sam atom klora je sposoben razgraditi 10.000 molekul ozona, in da bi kar najbolj preprečili vnos te snovi, ki povzroča nevarne ozonske luknje, v ozračje, je Evropska gospodarska skupnost sklenila do konca prihodnjega leta prepovedati uvoz izdelkov iz vinskih plastičnih (PVC) mas. S tem bo prizadeta tudi naša prehrambena industrija in posredno tudi kmetijstvo, ki izvažajo izdelke na evropska tržišča. Podobne zakone so sprejeli v ZDA in na Japonskem, kar pomeni, da čaka naše kmetijstvo in industrijo dodatna zahtevna naloga: prilagoditi se ostrejšim zahtevam tržišča. (Tehnične in tehnološke informacije)

RubINETTE, nova zvezda na jabolčnem nebu

Mag. A. Mustar jo priporoča za vrtove

V 2. letošnji številki revije Sad mag. Alojz Mustar, ki ima v okviru ljubljanskega kmetijskega zavoda na skrbi pospeševanje dolenjskega sadjarstva, opisuje novo sorto jabolka, rubinette. Ta bi zaradi nekatere obetavnih lastnosti utegnala zasijati na jabolčnem nebu in zatemniti celo sloviti elstar.

Nastala je iz proste opravitve zlatega delišesa domnevno s kokosovo reneto. Kombinacija je bila vsekar srečna, saj novo sorto odlikuje nadpovprečno visoka vsebnost sladkorja in hkratna visoka vrednost kislin, to pa je odlika jabolka, ki ima prijetno aromo in svežost. Po količini pridelka rubinette ne zaostaja za najboljšimi sortami, poleg tega pa redno rodi, je le rahlo občutljiva za peljato plesen in drevesnega raka, srednje občutljiva na škrlup, odporna proti mrazu in ne pozna skladiščnih bolezni. Tržno je zanimiva tudi zaradi svoje rdeče barve plodov, ki pa so malo predrobni, kar pa tudi ni več tolikšna hiba kot nekdanj. Varni evropski trg ni več navdušen nad zelo debelimi plodovi, ki jih otroci ne zmorejo v enem mahu.

V komentarju mag. Mustar novo sorto posebej priporoča za obilne vrtove in za pridelovalce z neposredno prodajo znanim kupcem. Tudi drugih rubinette ne bo razočarala.

— n

REPUBLIKA ZADRŽUJE KMETIJSKI DENAR

KOČEVJE — Na zadnji seji izvršnega sveta občine Kočevje, ki je bila 21. marca, so dodatno uvrstili na dnevni red prošnjo Kmetijskega gospodarstva Kočevje, da mu dovolijo odložitve plačila prispevkov iz osebnih dohodkov. Izvršni svet se je že prej odločil, da takih prošelj ne bo več reševal, ker občinskemu proračunu primanjkuje denarja. Na sejo izvršnega sveta so povabili predstavnika KG, da bi prošnjo podrobneje razložil in utemeljil. Povedal je, da ima KG nekaj dni blokiran račun pri banki. Vzrok za to je, ker KG ni prejel za drugo lansko letoje okoli 10 milijonov dinarjev regresa na račun obresti. Ta regres je dobival KG iz zveznega proračuna. Lani pa je Slovenija prenehala vplačevati zvezi prispevke za ta namen, zato zveza tudi ne plačuje regresa slovenskemu kmetijstvu. Ker je republika denar zadržala, je torej ona dolžna regres plačati. Plačila pa še ni, zato je KG v težavah. Ima pa KG zagotovilo pristojnih republiških organov, da bo dobil regres plačan z obveznicami, ki bodo vnovčljive pri poslovnih banki. Po daljši razpravi in vsestranski presoji so se člani IS z večino glasov (5:2) odločili, da KG odložitvo plačilo prispevkov do vključno 27. marca.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Minuli veliki petek je bilo čutili tudi na tržnici. Na veliko stojnicah je dišalo po prekajenem mesu, kupovali so šunke in klobase, jajca in hrenove korenine. V petek se je trlo obiskovalcev, tržni ponedeljek je bilo prometa precej manj. V ponedeljek so branjevke še vedno ponujale jajca, le cena je po veliki noči nekoliko poskočila. Sedaj, ko jih je manj, so po 3 din, čebulček po 100 din, ocvirki po 70 din kozarec, prava domača slivovka po 100 din liter, domača jabolka po 20 din. Se vedno je glavni oskrbovalec Novega mesta s sadjem in zelenjavo Deladini. Tudi ob nedeljah so pred njegovo stojnico velike vrste, predvsem tistih, ki želijo svojim sorodnikom v bolnišnico odnesti sadje. Že nekaj tednov ponujajo grozdje iz Čila po 120 din, pa tudi paradiznik, nova čebula in drugo je vedno na zalogi. Cene so dnevne, prilagajajo se času in povpraševanju. Ta ponedeljek so bile naslednje: banane 45 din, pomaranče 25 din, hruške 35, jabolka 28, slive 70, limone 35 fižol 48, česen 120, solata 100, zelje 25 din itd.

SPET POGINILI ZAJCI

KOČEVJE — Nov primer hemoragične bolezni kuncev so te dni ugotovili v Kajuhomem naselju v Kočevju. Zajci so poginili. Ta bolezen je izbruhnila pred več meseci v občinah Kočevje in Ribnica, zdaj pa je bil nekaj mesecev pred njo mir. Kjer so kunce cepili, bolezni ni.

Sejmišča

SEJMIŠČE V BREŽICAH — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 149 do 3 mesece starih in 17 starejših prašičev. Prvi — prodali so jih 86 — so bili po 35 din kilogram žive teže. Drugi, od katerih jih je zamenjalo lastnika 11, so veljali 25 din kilogram žive teže.

SEJMIŠČE V NOVEM MESTU — V ponedeljek so imeli naprodaj 276 prašičev, starih 8 do 14 tednov, tj. težkih 18 do 35 kg. Veljali so po 35 din za kg žive teže. Ponujali so tudi 20 prašičev, starih nad 3 mesece, kar pomeni težke nad 50 kg. Bili so po 24 din za kg žive teže.

Kmetijski nasveti

Jagoda si zasluži vsak vrt

Od vseh vrst jagodičja ostaja jagoda prej ali slej najbolj priljubljen sadež. Če izvzamemo češnje, se sveže jagode prve pojavijo na jedilniku in v sadni trgovini in prav to jim daje poseben mik. V ZDA jih pridelujejo na več kot 100.000 ha njiv in vrtov, zanimanje zanje pa se povečuje tudi drugod, zlasti še, odkar so vzgojili še boljše sorte ter hkrati izboljšali pakiranje in transport.

Preden se kdo loti pridelovanja, mora upoštevati, da so jagode sorazmerno zahtevna sadna vrsta. Dobro uspevajo le na globokih, rahlih in rodovitnih tleh, ki imajo dovolj humusa, vlage in zraka. Pa tudi to še ni dovolj; zemlja mora biti povsem zdrava, brez talnih škodljivcev, kakršne so nematode, in brez glivic, njena reakcija pa naj bo zmerno kislila. Pred sajenjem naj bo globoko obdelana — najbolje že jeseni — in izdatno pognojena s hlevskim gnojem. Priporočajo tono dobro prepereloga hlevskega gnoja na 10 arov površine. Organsko gnojilo je koristno dopolniti še z izdatnim odmerkom NPK gnojila, ki naj bo brez klora.

Jagode je priporočljivo saditi v avgustu. Tedaj imajo še dovolj časa, da se dobro ukoreninijo in prihodnje leto že lahko izdatno rodijo. Če ne gre drugače, je tudi pomlad še primeren čas, vendar je treba biti tedaj pazljiv, da se, če ni dežja, sadike ne posušijo. Nesrečo lahko seveda preprečimo z zaliva-

PRIPOROČENE SORTE JAGOD — Stara nemška sorta senga senga je dolga leta veljala za najboljšo sorto, vendar jo zdaj izpodrivajo še boljše. To velja zlasti za nizozemsko sorto gorela, ki je v Evropi je najbolj razširjena, saj daje obilo debelih plodov, ki dobro prenesejo prevoz. Zal je tisto sorta precej občutljiva za plesen in pegavost. Med priporočenimi sorte stema še tri nizozemske sorte: elviro, elsanto in tago. Zlasti elsanta je primerna za sajenje pri nas, ker dobro uspeva v bolj hladnih predelih in uide spomladanskim pozebam.

njem. In še to: jagodne sadike je mogoče kupiti v krškem Agrokombinatu, če gre za večje količine, sicer pa si jih vrtničarji običajno preskrbijo pri sosedih.

Kot že rečeno, so jagode zelo občutljive, kar zadeva bolezni in škodljivce. Najbolj nevarna je grozdna plesen, ki se pojavi v začetku cvetenja. Nevarne bolezni so še jagodna plesen, suha gniloba jagod, bela listna pegavost in še nekatere. Od škodljivcev so nematode najbolj pogubne. Tudi je pred saditvijo nujno potrebno razkuževanje sadik, prav tako pa tudi varstvo v času rasti.

Inž. M. L.

Teden cvička bo

NOVO MESTO — Občinski izvršni svet Novo mesto se je odločil, da podpre organizacijo prireditve »19. teden cvička in 2. vinogradniški sejma«, ki ima že dolgoletno tradicijo in velik pomen za uveljavljanje vinogradniške dejavnosti na Dolenjskem ter je del turistične ponudbe Novega mesta in cele občine. Prireditve bo od 1. do 5. maja na Glavnem trgu v Novem mestu, organizira pa jo Društvo vinogradnikov Dolenjske, ki mora pri tem brezpogojno upoštevati predpise ter za organizacijo pravočasno pridobiti vsa potrebna dovoljenja.

Ko je občinska vlada po sestanku svojih predstavnikov s prireditelji razpravljala o organizaciji Tedna cvička, je menila, da se kulturno-izobraževalni del in degustacija lahko izvajata ves čas prireditve od 1. do 5. maja. Ves čas lahko poteka tudi sejmiški del prireditve, seveda pod pogoji, ki jih določajo zakoni s področja blagovnega prometa. Gosinski del prireditve pa bo možen le v petek in soboto, 3. in 4. maja, od 16. do 23. ure. Takšna je bila tudi zahteva vodstva krajevne skupnosti Center, če naj bi prireditve potekala z njenim privoljenjem. Zabavni del prireditve z uporabo zvočnikov mora potekati po predpisih s področja javnega reda in miru in ne sme motiti nočnega miru ljudi, ki se ne bodo zabavali na cvičkarji. Izvršni svet se je tudi odločil, da prirediteljev ne oprosti plačila komunalnih taks.

BRUCELOZA TUDI NA RIBNIŠKEM

RIBNICA, KOČEVJE — Tudi v ribniški občini so ugotovili Brucelozo v ovčarnih dveh rejcev. Skupno je bilo okuženih 10 ovac; zanje so bile izdane odločbe o zakolu. Meso teh ovac je užito. Tudi sem so zanesli to bolezen ovni, ki so bili kupljeni v vzrejnem centru v Logatcu. To smo zvedeli pri medobčinskem veterinarskem inšpektorju Bogomiru Štefaniču, ki je z ozirom na nedavno pripombo Franceta iz Ribnice, objavljeno v rubriki »Halo, tukaj bralec Dolenjca«, dodal, da so vse okužene ovce pravočasno »oskrbljene«. Zdravijo jih ne, ker je bolezen neozdravljiva. Zato jih koljejo.

Iz sodčka gre vince v buteljke

Dva vinogradnika iz Drašičev sta se odločila za lastno polnitev svojih vin

DRAŠIČI — Drašiči z Vidošči in Krmačino že od nekdanj veljajo kot eno najboljših, če ne kar najboljših vinogradniško območje v Beli krajini. Iz teh krajev so tudi dobri vinogradniki. Drašičko vino že stoletje in več slovi širom po naši domovini, saj so gostilničarji iz Ljubljane, zlasti pa z Gorenjskega pa tudi od druge, že v Trdinovem času in še prej hodili po vino v Drašiče in sosednje Vivodino. Dolgo so Belokranjci veljali ne samo za sposobne vinogradnike, ampak tudi za dobre kletarje. Kasneje je ta sloves minil, zadnja leta pa se po pravici spet obnovlja. Zanimanje za kletarjenje je med vinogradniki vse večje, kar navsezadnje kažejo tudi zelo dobro obiskani tečaji o kletarjenju, ki jih prireja metliška Kmetijska zadruga. O dobrih belokranjskih kletarjih pa govorijo tudi visoke ocene, ki jih belokranjska vina dosegajo na strokovnem ocenjevanju za razstavo belokranjskih vin, ki je vsako leto v okviru Vinske ugrede v Metliki. Sarjo vprašanje časa je bilo, kdaj se bo prvi vinogradnik opomnil in začel svoja vina tudi sam polniti. Pa se ni samo eden, kar dva naenkrat sta se, in to neodvisno drug od drugega, čeprav sta oba iz Drašičev. Gre za Tonija Pluta in Jožeta Mavretiča.

V znani Plutovi vinogradniški družini so od nedavnega bogatejši še za enega strokovnjaka. Plutova »ta mlada«, Veronika, je dipl. inž. agronomije in je več let delala kot enologinja v vinski kleti v Smartnem ob Paki, doma pa je iz družine znanih vinogradnikov Prusov s Krmačine. »Lastna polnilnica je perspektiva vsakega resnejšega vinogradnika in kletarja,« pravi Veronika. »Če dala je manj bo gostiln, v katerih bodo še točili odprta vina. S tem, da sam polni svoje vino, se kot vinogradnik in kletar tudi najboljše zaščiti. Ničče potem ne more kakšnega drugega vina prodati s tvojim imenom, kar se je tudi dogajalo.« Zahteve za polnilnico so dokaj stroge, stroji in vse, kar zahteva lastno polnjenje vina, pa dragi.

Plutovi bodo v buteljčne steklenice polnili lanski laški rizling in rumeni muškard redne trgatve ter pozno trgatve obeh teh sort, prav tako lanskega letnika. Ti pozni trgatvi sta bili sploh prvi prijavljeni pozni trgatvi v zasebnih vinogradih v Beli krajini. Svoja buteljčna vina bodo Plutovi plasirali preko sedanjih kupcev gostilničarjev, ki so zainteresirani tudi za prodajo njihovih flaširanih vin, nameravajo dobiti še kakšne stalne dobre lokale ter seveda preko trgovin.

Jože Mavretič je čisti kmet, ki se je nekako specializiral za vinogradništvo in sadjarstvo. Ima okoli 4.000 trt in 2.300 jablan. Od sortnih vin ima predvsem beli pinot, zeleni silvanec in rumeni muškard. »Za lastno polnilnico sem se odločil predvsem zato, ker nečem, da bi razni posredniki z mojim vinom zaslužili več kot jaz. Nasploh pa je s prodajo odprtega vina težko. Vsak bi rad vino kupil čim ceneje, jaz pa svojega belokranjskega belega ne morem dati po 20 din liter. Če bi vedel, da bo tako, bi jeseni raje prodal grozdje po 2 marki za kilo, sedaj pa za liter vina ne morem dobiti 2 marki po črnem kurzu,« pravi Mavretič. Letos namerava od sortnih vin polniti v buteljke beli pinot, za kategera je pred dnevi dobil analizo in oceno od Kmetijskega inštituta Slovenije. Vino je dobilo oceno 18,1 točke, se pravi, da sodi v vrhunske razrede. »Če se bo stvar obnesla, bom v prihodnje polnil poleg belega pinota še zeleni silvanec in rumeni muškard.«

A. BARTELIJ

gospodinjski kotiček

Repa — sladka in kisl

Repa se je razvila iz divjega zelja v severnem delu Evrope. Zelo pomembna rastlina je bila že za stare Grke in Rimljane. Dolgo časa je bila važna hrana za vse prebivalce Evrope, dokler je ni izpodrinil krompir. Kljub temu da ljudska modrost pravi »repa, korenje — slabo življenje«, repo danes še vedno v večjih količinah goji za prehrano ljudi in živali. V zvezi z repo je še iz starih časov ohranjenih veliko pregovorov in šeg. Še danes se za pusta veselo pleše za debelo repo in visok lan.

Repa so že od nekdanj znali prav vsi izkoristiti v obliki posušenih olupkov, v šari ali omaki, jo konzervirali s kisanim in pripravljali repno cimo v solati. Uporabljali so jo tudi v različne zdravilne namene.

Repa se čez zimo dobro ohrani na prostem v zasipnicah in v kletih. Spomladaj odganja svetlo zeleno cimo, ki jo zaradi bogate vitaminske vrednosti lahko vmešamo med zelene solate ali pripravimo kot samostojno jed. Za solato potrebujemo 250 g repne cime, 2 žlici olja, kis, sol in poper. Cimo odrežemo operemo, na drobno narežemo in

dodamo ostale sestavine. Prav tako okusna je lahko kuhana repna cima s slanino. Potrebujemo 800 g cime, 1 žličko masla, 50 g prekajene slanine, 2 stroka česna, sol in poper. Cimo skuhamo v slani vodi. Na maslu prepražimo sesekljano slanino ter dodamo repno cimo. Dobro premešamo, dodamo ostale sestavine in takoj serviramo.

Le kdo še ni slišal za znamenito prekmursko jed »butja repa-ubita repa«, ki se jo vedno pripravi na dan kolinj? Za jed potrebujemo 800 g kisle repe, 600 g svinjskega mesa (hrbta), 100 g prosene kaše, 40 g masti, 20 g moke, 1 strok česna, 1 majhno čebulo in sol. Ko je meso že skoraj mehko, ga vzamemo iz repe, vanjo pa zakuhamo namočeno proso. Na nekaj žlicah vode zdušimo čebulo, dodamo mast in moko, dobro premešamo in zalijemo z repno vodo. Vse skupaj vlijemo in zamešamo med repo in kašo. Kuhano jed pretresemo v skledo in površino obložimo z narezano svinjino.

HELENA MRZLIKAR
Kmetijski zavod
Ljubljana

Račun z imenom
V Upravi za družbene prihodke opozarjajo

NOVO MESTO — Pisali smo že, da zakon o dohodnini, ki jo plačujemo od zaslužka oz. raznih prejemkov v Sloveniji od novega leta sem, predvideva tudi davčno olajšavo, ki bo priznana ob končni odmeri dohodnine za leto 1991 v začetku prihodnjega leta.

Zakon predvideva, da se na račun olajšav lahko osnova za dohodnino zmanjša za deset odstotkov. Olajšava pa so možne na račun sredstev, porabljenih za nakup stanovanja ali gradnjo stanovanjske hiše oz. za adaptacijo ali vzdrževanje stanovanja.

V davčni upravi posebej opozarjajo, da bo sredstva, za katera bo davčni zavezanec uveljavljal olajšavo, treba dokazati z dokumenti. To bo račun, na katerem mora seveda biti ime kupca, vrsta kupljenega blaga, cena, datum nakupa in pečat. Veljalo bo tudi potrdilo stanovanjske zadruge za sredstva, vložena v stanovanjsko zidavo ali obnovu ali vzdrževanje stanovanja.

REGRES V DVEH DELIH

NOVO MESTO — Občinski izvršni svet je sklenil, da morajo vsi proračunski porabniki izplačati regres za letni dopust v skladu z zakonom, vendar največ do višine 8 tisoč dinarjev.

OBVESTILO INVALIDOM

METLIKA — Društvo invalidov Metlika obvešča svoje člane, da uraduje za člane vsako sredo od 10. do 11. ure v prostorih občinske skupščine Metlika v pritiščju.

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 6. aprila, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:
• v Novem mestu: Dolenjkina Samopostrežba v Šmihelu
• v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator
• v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
• v Žužemberku: Market Dolenjka
• v Straži: Samopostrežba KZ.
• V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprti v Novem mestu Samopostrežba na Glavnem trgu 23, v Črnomlju Samopostrežba Črnomej.

Stanarine enake!

Novomeška vlada odgovarja protestnikom — Poročilo o porabi

NOVO MESTO — Protest v glavnem stanovanec v blokovskem naselju Irča vas-Brod proti zadnjemu povišanju stanarin z marcem za 39 odstotkov v novomeški občini je že našel pot do občinske vlade.

V zvezi z očitki na protestnem zboru, da prejemajo subvencije tudi taki, ki so do njih neupravičeni, zaradi česar naj bi jih ukiniteli, novomeški izvršni svet odgovarja, da je v občini trenutno 298 upravičencev do subvencije pri plačilu stanarine. Pomoč je dodeljena v skladu s spoznanjem o socialnovarstvenih pomočeh.

Vlada se je odločila odgovoriti tudi na očitke, da se ne ve, kam gre denar od stanarin. Sekretariat za finance in sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora bosta pripravila posebno poročilo o tovrstnem poslovanju za lani in letošnji plan, s katerim bodo seznanjeni vsi hišni sveti.

- Ob praznikih je pogosto najmanj Boga. (Grmič)
• Nič ni težje kot priznati in spoštovati drugačnost drugače mislečega. (Grmič)

OREHOVICA JE PRAZNOVALA — Ob političnih spremembah je tudi vodstvo te krajevne skupnosti pod Gorjanci precej časa iskalo nov datum za svoj krajevni praznik. Ker bolj ustreznega, kot so ga praznovali dosedaj, niso našli, bodo še naprej praznovali 31. marec v spomin na prvo bitko Gorjanskega bataljona pri Miklavžu.

Nomadaska paša bo drago stala ovce

Obsežen dnevni red skupščina predelala v 4 urah — Največ o davkih in nomadski paši — Danijel Brezovar minister za družbene dejavnosti

NOVO MESTO — Glede na dnevni red zadnje seje novomeške občinske skupščine, ki je bila pred tednom, je bilo težko pričakovati, da bo opravila predvideno delo v dobrih štirih urah.

Analizo gospodarskih gibanj, poslovanja in finančnega stanja gospodarstva občine v letu 1990 so delegati dobili na mizo. Morda je bilo to krivo, da se je na to temo oglasil le poslanec Milan Bratož, direktor Laboda, ki je poudaril, da razpravlja v svojem imenu in da je dovolj razlogov za zaskrbljenost.

ODPRTA VRATA ŠOLE

NOVO MESTO — Osnovna šola s prilagojenim programom Dragotina Ketteja v sodelovanju z novomeškim Društvom za pomoč duševno prizadetim pripravila za petek, 5. aprila, dan šole pod delovnim naslovom »Odperta vrata šole«.

KAR DVE GLASILI SKD

NOVO MESTO — Letošnjega marca, leto potem, ko so imeli svoj ustanovni zbor, so novomeški krščanski demokrati izdali kar dve glasili. Prvo je »Dramilo«, ki so ga izdali skupaj starejši in mladi krščanski demokrati, njegov glavni in odgovorni urednik pa je Franci Koncilija.

Skupščina je naložila svojemu odboru za gospodarstvo in infrastrukturo, ki ga je imenovala na tej seji (vodi ga Lado Jaki), da predela analizo, ki naj bo osnova bodočega ukrepanja.

Brez razprave je bilo sprejeto poročilo o gibanju zaposlovanja in brezposelnosti v letu 1990. Po dodatnem pojasnilu županu, da v kraju ni nasprotovanj, je bil brez težav sprejet tudi odlok o sprejetju ureditvenega načrta zgodovinskega jedra Dolenjskih Toplic.

Aprilsko čiščenje nesnage

V novomeški občini spet akcija »Urejajmo okolje«

NOVO MESTO — Ob izteku zime oz. na začetku pomladi, preden narava zazeleni, v novomeški občini že nekaj zadnjih let organizirajo akcije čiščenja in urejanja okolja.

Skrb za čisto in urejeno okolje bi sicer morala biti stalna naloga in način ravnanja ter življenja vseh. Ker ta zavest le počasi prodira, se za aprilsko intenzivirano očistevalno akcijo na za to nepravilnih mestih vsako leto nabere še veliko smeti, sekundarnih surovin in vsakovrstne nesnage, ki jo je treba počistiti.

polna tudi nekatera lani počiščena črna odlagališča. Te skupine bodo hodile po terenu vse mesec, »kataster« odkritih črnih odlagališč bodo odstopale izvajalcem, naredile pa bodo tudi primerjavo, v kakšnem stanju je okolje pred začetkom akcije in po njej.

Prvo pravilo akcije, ki naj bi se, kot rečeno, čimprej prelevila v stalno skrb za urejenost delovnega in bivalnega okolja, je, da je vsak gospodar — družbeni ali zasebni, javni, skupni ipd. — dolžan (poskrbeti za urejenost svoje lastnine. Nadzor nad stanjem pa je predvsem stvar obstoječih inšpekcijskih služb.

Bo koga postalo sram?

METLIKA — V šestdesetih letih je krožila šala, da so ceste v Beli krajini tako slabe in zanemarjene zato, da voznja po njih spominja tovariš iz Ljubljane na to, da je ta dežela res partizanska zibelka.

borne, v večini primerov stalno nizke borčevske priznavalnine. Pa se, žal, tudi to dogaja. Zato takim, ki jim grejo ti denarji v nos in bi priznavalnine najraje unikili, smo nekaj osnovnih podatkov. Morda bo koga postalo sram.

V metliški občini ima status borca 820 ljudi, od tega jih je 335 upravičenih do občinske priznavalnine. Pravico do priznavalnine imajo samo tisti borci, katerih mesečni dohodki v lanskem letu niso presegli 741,01 dinarjev (z besedo: sedemsto enainštirideset dinarjev in eno parjo). V dohodke so šteli katastrofično dohodek, pokojnina in celo preživetek. Zaradi zapisanega preživetka (skrb za stanovanje, hrano in najosnovnejšo obleko) je letos ob pravico do priznavalnine 22 borcev! Najnižja priznavalnika znaša 331,10 dinarjev na mesec, najvišja pa 4.337 dinarjev, a to prejmeta v metliški občini samo dve ženski, ki jima je priznavalnine edini dohodek za življenje, sta sami in brez bližnjih svojcev.

Proračun sprejet, nihče ni vesel

Polovica proračunskega denarja bo šla za družbene dejavnosti — Čeprav je precej okleščen, bodo zadovoljni, če bodo uresničili vsaj tak proračun

METLIKA — Za letos naj bi bilo za vse, ki so odvisni od proračunskih sredstev, v metliški občini na voljo 76,8 milijona dinarjev. Na zadnji seji občinske skupščine prejšnji četrtek so delegati predloženi proračun sprejeli, in to soglasno in ne po pretirano dolgi razpravi.

okviru tega denarja bo možno kaj razporejati in prerazdeljevati. Največ denarja iz proračuna, točno polovica vsega, bo šlo za delovanje družbenih dejavnosti, sledijo sredstva za splošno komunalno rabo, 17,8 milijona dinarjev ali slabo četrtino proračuna, in sredstva za delo upravnih organov, za kar je namenjenih 18 odst. proračunskih sredstev.

SNAŽNOST — Minuli teden je v tej kroniki pisalo, da se trgovcem in trgovcem v novomeških delikatesah na domnevno belih haljah pozna črna črta v višini trebuha oziroma polta, nekaj malega pa smo natrosili tudi o trgovcu, ki med zavijanjem slastnega sendviča v papir marljivo pljune med palec in kazalec.

OVCE — Na zadnjem zasedanju novomeške občine je bil govor tudi o bosanskih pastirjih in njihovih ovcah, ki se pridno pasejo po dolenjskem gričevju. Poanta razprav je bila, kako to nadlogo odpraviti. Eden od predlogov je bil, naj bi ovce odpeljali nazaj na Jutrovo, stroške prevoza pa poravnali z zakolom toliko in toliko ovac.

ZELENICE — Naše mesto se ne more pohvaliti z veliko urejenimi zelenicami, redke poskuse kaj hitro zgazimo z avtomobili. Vendar so, ki vztrajajo. Na primer v domu ostarelih v Šmihelu, kjer vsako kolesnico na vzorno negovani trati ponovno obdelajo in posejejo s travo.

Ena gospa je rekla, da v Novem mestu pri prici prepozna uspešno gospodarstvo. Ne plačuje davkov, ima bliskovit avto ter milo prošnjo za denar iz občinskega razvojnega sklada.

V NEDELJO KOLESARSKA DIRKA

NOVO MESTO — Kolesarsko društvo organizira dirko okoli Grma, ki bo v nedeljo, 7. aprila, ob 10. uri. Proga bo potekala po Trdinovi, Gubčevi in Kotarjevi ulici. Od 10. do 12. ure bodo ulice zaprte za ves promet.

IGRAJ KOLO

METLIKA — V soboto, 6. aprila, bo ob 18. uri v kulturnem domu v Metliki tradicionalno srečanje in nastop folklornih skupin belokranjskih osnovnih šol pod naslovom Igraj kolo.

Sprehod po Metliki

PODZEMELJSKI NOGOMETNI KLUB KOLPA se je sestel na nogometnem igrišču ob osnovni šoli z Olimpijo v Ljubljani. Da so zmagali »zeleni zmajčki«, je jasno, pomembnejše od tega je, da je bilo gledalcev zelo veliko in da se v Podzemlju na športnem področju sploh kaj dogaja.

V FESTIVALSKEM STILU — Toni Gašperič je napisal besedilo, Silvester Mihečič pa je uglasbil dve popevki, ki sta ju avtorja poslala na natečaj za mariborski festival narečnih popevk »Vesela jesen«.

DELEGATSKI PEVSKI ZBOR — Ker na sejah zborov občinske skupščine porabijo precej časa za čakanje na sklepčeno ali za strankarsko usklajevanje določenih vprašanj, je glasbeno navdahnjeni delegat predlagal, naj bi ustanovili moški delegatski pevski zbor.

DEMOKRACIJA — Med štirimi delegati, ki so jih na zadnji seji občinske skupščine po odmoru kar precej časa čakali, je bil tudi delegat garnizije. »Tudi v vojsko je prišla demokracija,« je pojasnil svojo zamudo.

Drobne iz Kočevja

POPUST PRI ZAVAROVANJU — Zavarovalnica Triglav, poslovna enota Novo mesto, je 29. marca odprla v Kočevju na Ljubljanski cesti 7 («Rdeča hiša») svoje predstavništvo.

OB ČETRTKIH CENEJE — V Nami imajo vsak četrtek hišni sejem, in sicer od 9.30 do 17. ure. Na njem prodajajo razno robo ceneje.

PO OVINKU NAZAJ DO RESNICE — Minuli teden smo v tej rubriki objavili, da D. Oražem ni bil predlagan za mandatarja oz. predsednika občinskega izvršnega sveta, ker ni dobil podpore SDP (vir Oražem L.); zdaj smo zvedeli, da to ni res, ker SDP o Oražmu sploh ni razpravljala (vir sekretarja SDP); tako torej drži naše prvo obvestilo, da so na seji predsedstva OS menili, da Oražmu ne morejo zagotoviti 100-odstotne podpore pri kandidiranju za to dolžnost, ki jo je zahteval.

POTREBNE SO SELITVE — Ugotovljeno je, da imajo v Kočevju nekateri prevelika stanovanja, ki jih niti niso sposobni plačevati. Na zadnji občinski seji je bilo predlagano, naj bi ljudi selili, da bi imel vsak stanovanje, ki je zanj primerno in ki ga je sposoben plačati.

Ribniški zobotrebci

USPELO GLASOVANJE — Na zadnji občinski seji so izvedli glasovanje o predlogu za razlastitev zemlje za gradnjo kar pomensko in tako so potuhnjence ukanili. Klicani so odgovarjali, da so za, proti, da se vzdrže, ali pa so nekateri nekoliko dvoumno rekli le »ja«.

PRIZNANJE MILIČNIKOM — Avtomoto društvo Ribnica je podelilo priznanje za uspešno sodelovanje Postaji milice Ribnica in njenemu namestniku komandirja.

NAJSLABŠA CESTA — V ribniški občini je med asfaltnimi cestami najslabša tista od Žlebiča do Sodražice. Asfalt na njej je razpokan in izrabljen, cesta pa je preozka, da tovrstni avtomobili drsajo po hišah in odnašajo dele streh. V kakšni drugi slovenski občini bi se zdavnaj dosegli, da bi pristojni poskrbeli za boljše in varnejše ceste.

MANJ ZA MRTVE, VEČ ZA ŽIVE — Med nedavno razpravo o občinskem proračunu, ki je lani znašal 15, letos pa 10 milijonov DEM, je bilo med drugim predlagano, naj bi del denarja, ki je bil prvotno namenjen za ureditev mrliških vež in pokopališča v KS Dolenja vas, preusmerili za dokončanje povezovalnega traktata pri osnovni šoli v Sodražici.

Trebanjske iveri

KONTRABANT — Narodni junak Martin Krpan je svoje čase tvoril na Kranjsko bruse in kresilno gobo. Baje je znal jako dobro opraviti z možni na meji, tako da jim sploh ni bilo mar soli v vrečah na hrstu koblice. Pravijo pa, da je podobno tvorjenje nekemu današnjemu prebivalcu kranjske dežele sploštelito. Po tem ko je onstran Alp nabavil svoje bruse in kresilno gobo, so ga možje na meji presegli in mu iz popotne torbe porabli vse pištole in municijo. Ker je sodobni Krpan slučajno uslužbenec KPD Dob, kaže vse na to, da se bo iz vrste osebja preselil v vrsto dobskih kaznjencev.

TITO — Potem ko je Ana Bilbija, direktorica trebanjskega zdravstvenega doma, na parlamentarnem zasedanju povedala, kaj pomeni osamosvajanje iz medicinske ustanove, se je že hotela posloviti od delegatov. Pa jo je eden od njih povprašal, če ve za trebanjsko skupščinsko odločitev, da je potrebno sneti Titove slike. Po odgovoru sodeč, do tistega trenutka direktorica še ni bila ukazala sneti te slike. Zapleteno. Najprej kri, potem še pozornost do pokojnega predsednika. Same reči, zaradi katerih lahko človek dandanašnji pride na slab glas.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Se bo poskus v Beltu obnesel?

Agea pripravlja v Beltu projekt za prestrukturiranje — 200 delavcev preveč — Uvajanje skrajšanega delovnega časa — Se več v izvoz — Stečaj ni rešitev

ČRNOMELJ — Novogoriško podjetje Agea, ki se ukvarja z analizami podjetij, pripravlja v črnomaljskem Beltu projekt, s pomočjo katerega bodo dana izhodišča za prestrukturiranje Belta, na osnovi tega pa se bodo v tem belokranjskem podjetju preoblikovali in izpeljali lastninjenje. Projekt bo sicer končan do 1. maja, vendar pa so oz. bodo nekatere ukrepe uresničili že prej.

V Beltu se zavedajo, da jih je preveč, zato načrtno zmanjšujejo število zaposlenih. Lani jim ga je uspelo spraviti od 1.220 na manj kot 1000, a ni nihče ostal na cesti. Vendar je glede na tehnologijo lahko zaposlenih največ 800 ljudi. Čaka jih torej še velik zalogaj, toda po zagotovilih direktorja Janka Gladka bodo reševali vsakega zaposlenega posebej, nikogar pa ne čaka brezposelnost. Agea bo v Beltu prvič v Sloveniji uvajala tudi skrajšan delovni čas, po katerem naj bi imeli delavci za štiriurno delo plačan osemurni delovni čas, od tega bi pol plačala podjetje, pol država. Če se bo ta »poskus« v Beltu obnesel, bi postal model za ostala slovenska podjetja.

V Beltu se dobro zavedajo tudi, da morajo v podjetju ostati le proizvodna jedra ter se očistiti vseh ostalih storitev, ki bi lahko živele tudi v drugačni organiziranosti. Tako so že ustanovili meša-

na podjetja Monel v Vukovi Gorici na Hrvaškem, Vič, ki združuje vratarje in čistilke, ter Standard, ki skrbi za prehrano. Možnosti za tovrstna podjetja pa je še veliko, tako v transportu, mehanični delavnici, vzdrževanju. Za meša-

• Zmogljivosti v Beltu so bile doslej le polovično zasedene, kaže pa, da bodo aprila še manj. Doslej je bilo po 200 do 300 delavcev bodisi na čakalnju, na plačanem ali brezplačnem dopustu. V Beltu vedo, da bodo morali pripraviti tudi seznam tistih, ki bodo trajni presežki, a zagotavljajo, da prav nihče od njih ne bo ostal na cesti.

na podjetja so se odločili zato, da ne bi odtujili družbene lastnine, dokler še ni ovrednostena.

Kljub temu da je Belt že doslej prodal veliko izdelkov na Zahod, se bo moralo zaradi jugoslovanske krize tovrstno sodelovanje še povečati. Predvsem bodo morali delati zahtevnejše, dražje ulitke. Te možnosti imajo, seveda pa bodo morali še več vlagati v opremo. Sicer pa, kot pravi Gladek, imajo le dve možnosti: ali vzdržati — tudi na račun

manjših plač sedaj, ko je glede na politične razmere v Jugoslaviji zaradi nezaupanja tujih kupcev manj naročil iz tujine, medtem ko domačim kupcem, ki ne plačujejo, tako in tako ne dobavljajo ulitkov — ali pa dvigniti roke in v nekaj tednih iti v stečaj.

M. BEZEK-JAKŠE

IZ KS OSILNICA

VODA PUŠČA — V bližini Kovačeve gostilne na Selih že več tednov pušča voda. O tem so pristojne obvestili, popraviti pa še ni nihče prišel. Očitno ima ekipa, ki popravlja okvare, veliko dela, saj je zaradi hudega mraza marsikje prišlo do okvar cevi in vodnih stevec.

PETER KLEPEC PROTESTIRA — Lansko jesen so postavili na obeh vstopih v KS Osilnica skulpture Petra Klepca, delo kiparja Marjana Leša iz Gerova. Zanimivo pa je, da pri obeh Klepčih (pri Zamostu in v Mirtovičih) raste razno ščavje, ki kazi okoliže kipa, poleg tega je okoli precej smeti in nesnage, pri obeh kipih sta bili tudi skladovnici desk. Zdjaj je še skladovnica v Mirtovičih, ker je tista pri Zamostu neko noč zgorela. Kip pri Mirtovičih »krasi« še telefonski drog, kip pri Zamostu pa tovrstnjak za prevoz strojev.

DVE NEPREVERJENI — Po Osilnici govore, da bo gostilničar Kovač gradil hotel, bivši obrat Tekstilane pa da bo prevzel zasebnik. Lepo bi bilo, če bi se obe govorici kmalu uresničili, saj bo potem več dela za vse.

Ne gre ne zlepa ne zgrda

V Ribnici ne morejo do novih zazidalnih zemljišč

RIBNICA — Na zadnji seji zborov občinske skupščine Ribnica je bil na dnevnem redu tudi predlog odloka o prenehanju lastninske pravice na območju zazidalnega načrta Hrastrje. Predlog ni bil sprejet, ker ni dobil dovolj glasov v zboru krajevnih skupnosti.

Osnutek tega predloga je bil v razpravi že na prejšnji seji zborov in že takrat je bilo predlagano, naj bi ga uvrstili na dnevni red. Vendar je po burni razpravi prevladal predlog, naj bi skušali prej zemljišča za gradnjo zasebnih hiš dobiti oz. odkupiti od lastnikov zlepa in po pravični ceni. Zagovorniki predloga so menili, da bo polovica ali celo velika večina lastnikov teh zazidalnih zemljišč prostovoljno prodala zemljišča, še nekatera zemljišča bi pridobili s prepričevanjem in drugimi protovoljnimi metodami, za tistih nekaj lastnikov, ki zemljišč ne bi hoteli prodati, pa bi sprejeli odlok o razlastitvi (prenehanju lastninske pravice).

Izkazalo pa se je, da so imeli prav ti, ki so trdili, da s takim načinom, se pravi zlepa, zemljišč za zidavo ne bodo dobili. Na zadnji seji je bila razprava nekoliko manj živahna kot na prejšnji. Bili so spet različni predlogi: naj ne bi

razlašali naenkrat vseh zemljišč, ampak le toliko, kolikor jih je potrebnih za gradnjo v letu dni ali dveh; pa spet, da je treba z ozirom na kupno moč in število interesentov za gradnjo ugotoviti tudi, kolikšne naj bodo parcele; predstavnik kmetijstva pa je zagotovil, da z gradnjo na tem območju ne bo oškodovana uporabna kmetijska zemlja, itd. Pri glasovanju je odlok propadel in je bil vržen v ponovno presojo občinskemu izvršnemu svetu. Ta bo pred dopolnitvijo predloga počakal na novo republiško zakonodajo, ki bo urejala to področje.

J. PRIMC

V četrtek so zaupali Petku

Novi mandatar izvršnega sveta občine Kočevje je Alojz Petek, ki je to dolžnost opravljal že pred leti

KOČEVJE — Minuli četrtek je bila v Kočevju seja zborov občinske skupščine, na kateri so z večino glasov zaupali mandat za sestavo novega občinskega izvršnega sveta diplomiranemu pravniku Alojzu Petku, ki je rojen leta 1936, zaposlen pa v slovenski skupščini.

Od 75 delegatov se jih je udeležilo seje 52. Za Petka je glasovalo 27 delegatov, 23 glasov je bilo proti, dva pa neveljavna. Alojz Petek se seje ni udeležil, »da bodo lahko delegati bolj sproščeno razpravljali o njem«, kot je v uvodu poudaril predsednik skupščine Mihael Petrovič. Vendar razprave o predlogu sploh ni bilo. Predsednik Petrovič je po glasovanju seznanil prisotne, da bo imel novi mandatar ta teden sestanek s strankami, nato pa bo oblikoval predlog za nov izvršni svet, o tem predlogu pa bodo glasovali že na prihodnji seji občinske skupščine.

Že pred glasovanjem o mandatarju so zbori skupščine z večino glasov sprejeli tudi novi statut občine Kočevje, ki med drugim določa, da izvršni svet sestavljajo predsednik in en ali več podpredsednikov ter najmanj 8 članov. V

Boj za 500 din, ne vidijo pa 1,3 milijona

ČRNOMELJ — Na minuli seji črnomaljske občinske skupščine se je razveljavila kar precejšnja razprava o tem, kdaj bodo dobila gasilska društva povrnen denar za uporabo gasilskih domov ob decembrskem plebiscitu. Slišati je bilo namreč, da se kaj lahko zgodi, da prav zaradi tega dolga prihodnji gasilci ne bodo hoteli več odpreti vrat svojih domov za sestanke drugih društev ali skupnosti ali morda za volitve.

Vendar se je na koncu izkazalo, kako znajo biti včasih ljudje malenkostni. Razprava o tem, kdaj bodo omenjena društva dobila denar, je zagotovo prinesla več stroškov, kot pa znašajo računi, ki jih uveljavljajo društva. Na skupščino občine so namreč prišli le trije računi gasilskih društev, za vsako volišče pa je bilo potrebno odšteti po 500 din. Če pa naj bi odškodnino za uporabo prostorov plačali vsem, tudi tistim, ki niso predložili računov, bi to zneslo v občini 20 tisočakov. In prav gotovo bi v občini to tudi storili, če bi dobili denar z republike. Toda tega ni ni ga v celoti gotovo tudi nikoli ne bo, kajti volišče je bilo po Sloveniji veliko, zato tudi račun ne bi bil tako skromen.

Sicer pa veljajo v črnomaljskem primeru pomisleki povsem nečemu drugemu. Nerazumljivo je, da v nekaterih gasilskih društvih zaradi 500 din postavljajo malodane ultimete, ali bodo še kdaj komu odprli vrata svojega doma ali ne, pozabljajo pa, da so in bodo tudi v prihodnje prav iz občinskega proračuna jemali nemalo denarja. Občinski izvršni svet je šel letos celo tako daleč, da je kljub okleščnemu proračunu predlagal za požarno varnost namesto 800 tisočakov kar 1,3 milijona. Ob tem polmilijonem povznanju so delegati brez besed dvignili roke, vprašanje pa je, če ne bi »prizadeti« gasilci, če bi bili seveda prisotni na seji, še vedno vztrajali pri povrnitvi 500 din.

M. BEZEK-JAKŠE

Šole propadajo

Ni denarja za vzdrževanje

KOČEVJE — Posebna občinska komisija je lani pregledala stanje osnovnošolskih stavb v občini in ugotovila, da bi bilo za njihovo obnovo potrebnih po tedanjih cenah nekaj preko 5.333.000 din. Od takrat dalje so za obnovo, vzdrževanje in popravilo šol v Kočevju (Bračičeva šola, šola Ljube Šerčerja, Vas-Fara, Livold in Štruge porabili manj kot milijon dinarjev.

Denar za obnovo šol so v občini združevala podjetja po posebnem samoupravnem sporazumu. Tako se je nabralo na posebnem računu za ta dela do konca minulega leta okoli 1,8 milijona dinarjev. Vendar praktično denarja skoraj ni, saj so podjetja, ki so lansko poslovno leto zaključila z izgubo, upravičena do povračila vplačil za ta namen. Zahtevkov za vrnitev je za preko 1,3 milijona dinarjev. Tako bodo za obnovo šolskih stavb ostala predvsem sredstva amortizacije, ki jih je za okoli 852.000 din.

Za ta denar pa je veliko zahtevkov. Samo za delno obnovo Bračičeve šole v Kočevju je potrebnih okoli 2 milijona. V šoli v Livoldu je potrebno urediti še eno učilnico, s čimer bi zmanjšali stroške za prevoz učencev in vsaj delno odpravili turnuse v kočevski šoli. V šoli v Stari Cerkvi ne bo dograjena telovadnica in nabavljena nujna učila. Na srečo so občani Drage zahtevali, naj njihove zdravstvene postaje ne preurede v šolo, in bodo tako odpadli stroški za to urejanje.

Kako bodo v občini izvedli obnovo šol, še ni znano. Lanski prednostni program del je padel v vodo. Po najnovejšem predlogu naj bi imeli pri urejanju prednost Bračičeva šola v Kočevju in šola v Livoldu. Vendar bo tudi za ta dela premalo denarja. Iščejo razne rešitve.

J. P.

LIVOLD: PREDSEDNIK PRETNER

LIVOLD PRI KOČEVJU — Na nedavnih volitvah so bili v svet KS Ivan Omerza Livold izvoljeni Franc Senekovič (VO Mozelj), Jasti Mlakar, Viktor Grabrijan (oba VO Livold), Ivan Bradač, Alojz Pretner (oba VO Dolga vas) in Bojan Ciglič (VO Črni Potok). Člani sveta so še delegati zbora KS občinske skupščine iz te KS. Svet se je že sestal in izvolil za predsednika Alojza Pretnerja, za njegovega namestnika pa Jožeta Mihečiča.

DRAGA: PREDSEDNIK MILAN POJE

DRAGA — Minulo nedeljo, 31. marca, so bile v KS Draga v kočevski občini volitve v organe KS. Od 467 volilcev se jih je udeležilo volitev 277. Za predsednika je bil izvoljen izmed dveh kandidatov Milan Poje iz Podprekse. Člani sveta KS so še naslednji predstavniki vaških odborov: Anton Pantar (VO Podprekša), Drago Brišek (Lazec), Anton Zagar (Stari in Novi Kot), Ludvik Lavrič (Srednja vas, Trava), Alojz Mjkič (Podplanina), Branko Lavrič (Črni potok) in Branko Volf (Draga).

STRANKARSKI PLES

KOČEVJE — Občinsko vodstvo liberalno-demokratske stranke iz Kočevja je 22. marca organiziralo ples za člane stranke v gostilni Aljč v Šalki vasi. Udeležila sta se ga tudi poslanka LDS v DPZ republiške skupščine Metka Mencin in član IO republiškega vodstva LDS Pavle Gantar. Udeležba je bila nekoliko manjša, kot so organizatorji pričakovali, vzušje pa je bilo prijetno in domačini so z gostoma izmenjali izkušnje in poglede na razna aktualna vprašanja.

Do proračuna brez vročih besed

Trebanjska občinska skupščina potrdila občinski proračun v višini 135 milijonov — Za osamosvojitve zdravstvenega doma in za pet šolskih zavodov

TREBNJE — Delegati trebanjske občinske skupščine so na nedavnem zasedanju sprejeli odlok o letošnjem občinskem proračunu. Le-ta bo tako znašal 135.784.500 din. Člani zborov so se izrekli med drugim tudi o ustanavljanju zavodov.

Po predhodnih pripombah občinskega predsedstva in Demosa na osnutek proračuna so za pospeševanje proizvodnje hrane in za obrt namenili več sredstev, kot jih je za ta namen predvideval osnutek. Zato pa bo manj denarja v stanovanjskem gospodarstvu in za varovanje naravne in kulturne dediščine. Preusmerili bodo tudi sredstva iz sklada stavbnih zemljišč, in sicer začasno v komunalno in cestno gospodarstvo.

V razpravi o osnutku odloka proračuna je opozoril Štefan Kamin, da bo potrebno najti denar za nekatera nujna vlaganja na izobraževalnem področju. Alojz Metelko in še nekateri delegati so menili, da je predvidenega veliko denarja za otroško varstvo, in opozorili na razlike. Na primer: mnogi podeželski

otroci niso deležni otroškega vrta. Starši »na čakalnju« plačujejo za storitev vrta nižjo ceno kot drugi.

Po mnenju Silvestra Prparja bi moralo biti v proračunu več denarja za krajevne skupnosti. Bruno Gričar je zahteval popravek osnutka v členu, ki daje izvršnemu svetu pravico spreminjati namen in višino posameznih finančnih postavk znotraj proračuna. Osnutek proračunskega odloka so po razpravi, ki je potekala mirno, prekvalificirali v predlog in ga sprejeli z nekaterimi dopolnitvami.

V razpravi o zavodih so skupščinski zbori soglašali z odcepitvijo trebanjskega zdravstvenega doma od dolenjskega

zdravstvenega centra. Podprli so tudi predlagano ustanovitev petih javnih izobraževalnih zavodov, tj. osnovnih šol v občini.

Na zasedanju so sprejeli še nekatere akte v zvezi z rabo prostora, davki,

• Na koncu zasedanja so se pogovarjali o proslavi za dan OF. Sodeč po razpoloženju, nobena od trebanjskih strank ni nihče od delegatov ne nasprotuje proslavi. Vseseno so razpravljali v povišanem tonu, očitno zaradi neenotnih mnenj o tem, ali naj bo v proslavo kakorkoli vključena tudi občinska skupščina ali naj prireditelj pripravijo stranke, in zaradi deljenih mnenj o tem, kaj so se glede proslave že dogovorili.

oskrbo nasilj s pitno vodo in oplojevanjem živali.

L. M.

Za katere borčevska ambulanta

Iz odgovora delegatu

TREBNJE — V ambulanti za borce v Zdravstvenem domu Trebnje uveljavlja pravice iz zdravstvenega varstva okrog 753 občanov. Od teh je 360 udeležencev NOV in vojaških invalidov, 16 jih je civilnih invalidov vojne, eden koristi to storitev kot borec za severno mejo, 76 je prejemnikov občinskih priznanj, približno 300 preostalih pa je članov borčevskih družin. Našteti imajo v ambulanti za borce prednost med pol osmo in deveto uro zjutraj.

Delegatsko vprašanje na eni dotedanjih sej trebanjske skupščine, zaradi katerega je trebanjski sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti nedavno seznanil občinski parlament z navedenimi številkami, se je nanašalo tudi na pošiljanje borcev v zdravilišča. Lani, navaja sekretariat v odgovoru delegatu, so omogočili bivanje v zdravilišču 22 udeležencev NOV, ki imajo priznano posebno dobo v dvojnem trajanju. Poleg teh je bilo deležno zdraviliško klimatskega zdravljenja še 6 vojaških vojni invalidov.

V 1990. letu za borce niso organizirali sistematskih pregledov, ker je bilo že leto poprej odločeno, naj bodo ti sistematski zdravniški pregledi samo vsako tretje leto, in lani ni bil ta rok. Za predčasen sistematski pregled se lahko zdravnik odloči po lastni presoji.

L. M.

ŽENSKI VEN, MOŠKI NOTER

RIBNICA — V zboru združenega dela občinske skupščine Ribnica je zaradi preselitve oz. zaposlitve drugje prenehal mandat delegatka Olga Dohs (zdravstveni dom) in Dragici Abrahamberg (Riko). Na njuno mesto sta izvoljena Lado Poljanec (ZD) in Jože Rtgler (Riko). Dve ženski sta torej zamenjala dva moška in zdaj bo slo vse bolj. P.c.

Odložen razplet brežiške afere

SDP se sestala ter sprejela »oceno in stališča« o dogajanjih

BREŽICE — Teško pričakovane seje brežiške občinske skupščine pretekli petek popoldne ni bilo, delegati oz. poslanci so o razrešenju proti Petanu in Zorku razpravljali šele v sredo ta teden. Zato pa je temveč govorila »ulica«, medtem ko večidel mračno zaplozjeni občinski uslužbenci neradi razpravljajo o najnovejši brežiški aferi. Zato pa so se temeljito razgovorili v predsedstvu in klubu SDP Brežice, medtem ko bo treba na končni razplet še počakati.

Skupna seja obeh teles 27. marca je bila namenjena obravnavi »političnih razmer v občini«, informaciji o plačah funkcionarjev in uslužbencev, ugotovitvah SDK in izjavi Socialdemokratske stranke in stališča liberalcev. Skratka, SDP je v realistični maniri političnega delovanja sprejela »oceno in stališča« o razmerah v občini, ki da so dosegle skrajno kritično točko. Prenovitelji zahtevajo »takojsnje in odločne ukrepe skupščine«. Za prenovitelje razvoj dogodkov ni presenetljiv, že doslej pa so večkrat opozarjali na slabosti in napake.

Posebej hude očrte so prenovitelji naslovili na izvršni svet in na njegovega

predsednika Cirila Kolešnika. IS ni izdelal in sprejel programa del, kar predsedniku omogoča »samovoljno in nekontrolirano porabo sredstev proračuna« za plače in materialne stroške.

Predsednik naj bi zanemaril prednostne dejavnosti v občini, kot sta kmetijstvo in drobno gospodarstvo, kjer razporeja denar brez meril in vednosti skupščine. Očitajo mu nerazumljiv in nesprejemljiv odnos do podeželja, do referendumskega programa itd. Tudi seje občinske skupščine naj bi bile slabo pripravljene in slabo vodene, skupščina še vedno nima poslovnika, kar omogoča samovoljo predsednika in tudi zavajanje de-

legatov. Skupščina kasni za dogodki. SDP je že zahtevala analizo porabe lanskega proračuna ter predlagala tudi razpravo o ugotovitvah SDK. Pobuda je bila zavrnjena in predsednik izvršnega sveta je dejal, da je dobil v zvezi z zapisnikom SDK celo priznanje za pravilno in gospodarno ravnanje z denarjem iz proračuna. Predsedniku izvršnega sveta in predsedniku skupščine očitajo, da sta premalo odločno nastopila proti predlogu za ukinitve brežiške bolnišnice.

Svojo oceno SDP zaključuje z ugotovitvijo, da je bila onemogočena kontrolna funkcija občinske skupščine nad izvršnimi organi, za kar je odgovorno predsedstvo skupščine, zlasti njen predsednik. Zato »morebitna nezaupnica predsedniku in članom izvršnega sveta ne bi izboljšala razmer, če se ne spremeni tudi razmere v vodstvu skupščine. Zato je potrebno ob tem razpravljati in odločati tudi o nezaupnici oz. o razrešitvi celotnega predsedstva občinske skupščine.

J. SIMČIČ

URBANISTIČNA INŠPEKCIJA

KRŠKO — V lanskem letu je urbanistična inšpekcija posavskih inšpekcijskih služb opravila 164 inšpekcijskih pregledov na območju vseh treh posavskih občin. Inšpekcija je v 47 primerih ukrepala, 22 primerov pa so predali sodniku za prekrške. Med vzroke za nepravilnosti inšpektorji prištevajo samovoljo občanov, k čemur največ pripisuje veljavna zakonodaja, ki ne daje pravih možnosti za kaznovanje kršiteljev. Opazna je povečana gradnja lokalov, obnova središč, manj pa je bilo gradenj zasebnih stanovanjskih hiš in vikendov.

»ZBOGOM« DAVČNIH INŠPEKTORIC

KRŠKO — S svojevrstno kadrovsko zagatostjo se bodo morali spoprijeti na krški davčni upravi, kjer so dale odpoved delovnega razmerja vse tri davčne inšpektorice hkrati. Problem bi utegnil biti toliko večji, ker v upravi nimajo nobene rezerve, te inšpektorice so namreč edine, po sistemizaciji pa bi jih moralo biti 6. Toda niti direktorica davčne uprave Boža Venek niti inšpektorice ne dajejo izjav o tem primeru.

J. S.

Darinka Račič

»Surovina« odkupuje

Poslovodkinja Račičeva zavrača očitke

KRŠKO — Na eni izmed sej krške občinske skupščine je bilo slišati pripombe, da krško podjetje za odkup odpadnega materiala ne odkupuje več odpadnega železa in papirja. Se več, delegati so zatrjevali, da je treba Surovini za odvoz celo plačati.

Poslovodkinja poslovne enote Surovina v Krškem Darinka Račič odločno zanika take obtožbe, saj v poslovni enoti odkupijo ves papir, kar ga pripeljejo občani. Prav tako plačajo sleherni kilo železa. In po zatrjevanju Darinke Račič se doslej še ni zgodilo, da bi komurkoli zaračunali prevoz. »Lahko navedem en sam primer, ko smo Preskrbi zaračunali prevoz. Ampak tedaj smo prepeljali tako rekoč gnoj, ki ni bil za nikamor drugam kot za na smetišče. Tam pa je treba plačati ustrezno obdelavo. Seveda tudi ne moremo plačevati odpadne lepene in drugih podobnih papirjev, ki jih odvažamo od trgovin. Vse take odpadne surovine je treba sortirati, stisniti in vse seveda stane,« je povedala Račičeva.

Veliko večino odpadnih surovin odkupijo od podjetij, samo približno 5 odst. pa od občanov. K temu je treba dodati, da se tudi to podjetje otepa z nelikvidnostjo, saj železarne nimajo denarja, da bi sprotili plačevalni material. Tudi zato so v krški Surovini postrli kriterije za odkup odpadnih surovin.

J. S.

Lov na krške delegate je uspel

Vendarle nadaljevanje

KRŠKO — Nadaljevanje 11. in 12. zasedanja krške občinske skupščine minulo sredo popoldne je, potem ko so delegate tako rekoč iskali po cestah in doma, vendarle uspelo. Toda za razliko od dosedanjih sej je bilo tokratno dvojno nadaljevanje razmeroma dolgačasno, po svoje pa tudi presenetljivo, saj so se poslanci »vitali« tudi v zadeve, za katere se je zdela, da bodo šle »gladko skozi«.

Osnutek odloka o davkih občanov v letošnjem letu je po pričakovanjih zbudil kar precej razprave, kajti zadel je v prepričanje Krčanov, da so njihove hiše in zemlja manj vredni zaradi bližine JE Krško. Na predlog liberalcev naj bi bile davščine zaradi tega kar za četrtno nižje. Pripombe so imeli tudi obrtniki, ki menijo, da bo zanimanje za poslovne prostore zaradi tega manjše, itd. Po približno enourni razpravi so odlok kot osnutek sprejeli.

• **BO TUDI ZORKO »ODSTOP-LJEN«** — Z javnim pismom delegatom občinske skupščine, predsednikom strank in sredstvom javnega obveščanja se je sedaj oglašal še Anton Zorko, namestnik sekretarja za gospodarski razvoj in član brežiškega izvršnega sveta za pospeševanje podjetništva in obrti. V pismu zavrača očitke na račun vloge, ki naj bi jo imel pri finančnih transakcijah med občino Brežice, stanovanjsko zadrugo Nov dom in obrtno zadrugo Grič, kjer je bil do konca lanskega leta direktor. Hkrati v pismu pravi, da se bodo delegati lažje odločali »o mojem praktično izsiljenim ponujenim odstopom«, je zapisal Zorko.

Podobna je bila razprava o oblikovanju politike cen komunalnih storitev in stanarin v letu 1991. Kot je dejal pristojni sekretar, naj bi s cenami ohranjali, če že ne povečali, kakovost storitev komunalnega podjetja Kostak. Toda predstavnik Kostaka je menil, da je IS iz materialov o cenah v Kostaku potegnil povsem napačne zaključke. Med drugim je dejal, da dolg 23 milijonov dinarjev ni nastal zaradi komunalne dejavnosti. Hkrati je menil, da stroškov za vodooskrbo ne bo mogoče zmanjšati z ustanavljanjem javnega podjetja, kajti tudi če tam ne bi bilo zaposlenega nobenega delavca, bi privarčevali le 10 odst. stroškov. Ne nazadnje velja prisluhniti pripombi, zakaj je treba cene komunalnih storitev sprejemati z odloki. Glede stanarin pa naj bi v krški občini malce omilili dosedajno politiko in naj bi se stanarine aprila povečale le

• **Delegat Franc češnovar je v razpravi o imenovanju odbora za organizacijo proslave OF in izgnancev menil, naj se proslava izgnancev ne bi združila s proslavo OF.** Toda delegat Marjan Arh se je vprašal, kdaj bodo začeli živeti v duhu sprave, še posebej tiste generacije, ki niso bile vključene v vojno. Dejal je še, da so koalicijske sile proti fašizmu pač mednarodno priznane in ne vidi razloga, zakaj jih ne bi priznali tudi doma. Zavejmo se svojim korenin, je zaključil razpravo Arh in prav mu je dala velika večina delegatov.

za 22 odst., tako da bodo upoštevali tudi socialne razmere. To pomeni, da krška občina ne bo pod samim republiškim cenovnim vrhom, ampak na kakšnem 15. mestu.

J. SIMČIČ

Po cenejši in neosvinčen bencin

Na servisu Petrola v Boštanju — Novost

BOŠTANJ — Od leta 1980 ima Petrol svoj bencinski servis tudi ob regionalni cesti v Boštanju. Čeprav so že tedaj računali, da se bo moral servis ob gradnji elektrarne na Savi in novi trasi ceste nekoliko preseliti, se je poslovna poteza Petrolovega vodstva že v dobrem desetletju izkazala za upravičeno. Boštanski servis je po poslovnih rezultatih med boljšimi v okviru brežiškega tozda, ki pokriva Posavje in del Dolenjske.

Pred kratkim pa so petrolovci prijetno preselili naravovarstvenike in lastnike motornih vozil s katalizatorjem, saj so namesto navadnega 86 do 88-oktanskega bencina začeli prodajati neosvinčen 95-oktanski bencin tudi v Boštanju. Za to novost so se odločili brez velikega pompa in reklame, rekli bi, kar

nekako preveč sramežljivo. Navsezadnje pa le ni tako majhna stvar, da je zdaj neosvinčen bencin na voljo precej bližje ljudem v tem koncu Slovenije in še številnejšim naključnim, tranzitnim potnikom.

»Mesečno prodamo prek 300.000 litrov goriva, se pravi bencina ter plinskega in kurilnega olja. Samo v letošnjem februarju smo prodali 271.000 litrov goriva. V približno dveh tednih smo prodali tudi okrog 10.000 litrov neosvinčenega bencina. Prej se je dostikrat zgodilo, da smo morali, predvsem tujci, ki so hoteli pri nas natočiti ta okolju prijaznejši bencin, pošiljati bodisi na Catež, v Celje ali pa v Trebnje.

Glede informiranja javnosti o tej novosti lahko povem, da je bilo obvestilo na sevniskem radiu, prav tako pa ga predvaja tudi teletekst ljubljanske televizije. Tudi pred našim servisom bomo namestili običajno obvestilo, mislim pa, da bo tudi avto-moto zveza sama poskrbela za informiranje voznikov,« je povedal Franc Murenc, poslovodja bencinskega servisa Petrola v Boštanju. Servis ima 7 zaposlenih, odprt pa je vsak dan od 6. do 20. ure in tudi ob nedeljah od 7. do 13. ure.

Stopnice do gasilske uglednosti

Iz dela OGZ Sevnica

SEVNICA — Občinska gasilska zveza Sevnica, ki je imela nedavno občni zbor, je lani zabeležila v delovno poročilo dosti izjemno intervencijo, in sicer gasilsko pomoč poplavlencem. V odpravljanje posledic poplava se je vrglo 12 gasilskih društev z 214 ljudmi, 37 črpalkami in 5 kombiniranimi vozili in celotna reševalna operacija pomeni opravljenih prek 3.850 prostovoljnih ur. Tudi tokrat je bila stanovska solidarnost močnejša od občinskih meja, saj so sevniskim gasilcem priskočili na pomoč ob poplavih tudi kolegi iz Krškega in Trebnjega.

Precej običajno delo pomeni gasilec posredovanje ob požarih. Lani so teh na področju OGZ Sevnica uradno našli 56, pri čemer je v petih primerih gorel gozd.

Če bi gasilci utrjevali vrste zgolj zaradi povodnji in ognja, bi se nemara prenekatere mož v sivi uniformi kmalu odpovedali gasilski karijeri. Zato najbrž se društva občasno pomerijo tudi med seboj in ne samo z rdečim petelinom ali podvijano reko. Tako so si stopili na lanskem septembrskem srečanju drug drugemu ob bok gasilci iz občinskih zvez iz Zasavja, Posavja in Dolenjske. V ta sklop dejavnosti sodita tudi lanski sektorski vaji v krmeljski Lisci in Jutrjanski Sevnica. Poleg takih akcij so tudi lani organizirali različna razvedrilna srečanja ter strokovne pogovore.

K takemu, sicer nepopolnemu zapisu o lanskem delu sevniskih gasilcev gre tudi podatek, da je bilo v občini v društvih 233 žensk, od teh 113 pionirk. Moška vrsta je štela skoraj 800 članov, precej čez 300 pionirjev in več kot 60 veteranov.

L. M.

V Krškem je največ izgubarjev

Domala vso akumulacijo pridelava ena sama gospodarska organizacija

KRŠKO — SDK Krško je pripravila informacijo o rezultatih poslovanja posavskega združenega dela v lanskem letu. Letne obračune je predložilo 212 pravnih oseb, kar je za 108 več kot lani. To je zunanje znamenje nove organiziranosti firm pa tudi ustanavljanja novih, predvsem zasebnih. V SDK Krško ocenjujejo, da je tolikšen razmah zasebnega podjetništva vsekakor spodbuden, na gospodarske rezultate v celoti pa še ne vpliva.

Med zavezanci za letni obračun je bilo od 212 pravnih oseb kar 134 takih, ki so v zasebnih rokah, kar znese 63,2 odst. vseh. Rezultati poslovanja pa ne kažejo takih razmerij. V brežiški občini je 25 družbenih subjektov, ki so v celotni strukturi soudeleženi samo z okoli 28 odst. Ampak zaposlujejo več kot 3800

• **Z izgubo je v Posavju poslovalo 51 pravnih oseb, za 26 več kot lani.** Celotna izguba je znašala 572 milijonov dinarjev, kar je za 431 odst. več v primerjavi z lani. Največ izgube so pridelali v občini Krško, več kot 90 odst., kjer so znašale 526 milijonov dinarjev. Na naslednjem mestu je občina Sevnica, najnižjo rast izgube pa kaže brežiško gospodarstvo.

delavcev ali 96 odst. vseh delavcev, ki so pridelali 88 odst. vsega skupnega prihodka in domala 96 odst. dobička.

ZAVAROVATI OBA BREGOVA

SEVNICA — Boštanjani menijo, da bi morali sočasno urejati oba bregova Save v Sevnici. S takim stališčem so se prebivalci Boštanjia odzvali na domnevni načrt, po katerem naj bi v Sevnici ob Jugotaninu zgradili obrambni zid, ki bi tovarno varoval pred podobnimi poplavi, kot so Jugotanin prizadele lani. Boštanjčani so prepričani, da bi bili ljudje in premoženje na desnem Savinem bregu ogroženi zaradi morebitne visoke vode enako kot doslej, če bi obveljala omenjena zamisel o zidu.

- Borili se bomo za demilitarizacijo — za to pa potrebujemo orožje.
- Vsaka palica ima dva konca, le policijska je brez konca.
- Človek je edina toplokrvna žival, ki ubija hladnokrvno.

Zasebnih firm z zaključnim računom je bilo 70, ampak pridelale so samo toliko dobička, kot znaša razlika do sto, v njih pa je bilo zaposlenih 99 delavcev. Podobna razmerja veljajo za krško in sevnisko občino, kjer pa so rezultati še nekoliko slabši.

Na poslovanje gospodarstva so vplivali programi zvezne vlade. Podatki še kažejo, da sta bili krška in brežiška občina boljši v primerjavi z republiškim poprečjem v industrijski proizvodnji, v izvozu brežiška občina, vsi ostali kazalci pa so nekoliko slabši od slovenskega poprečja.

Doma nočejo, drugje ne morejo

Delegati sevniske občinske skupščine zavrnili predlagano zmanjšanje denarja za politične organizacije — Renta in elektrarne — O plačah »netočno«

SEVNICA — Sprejem občinskega proračuna, obravnava preteklega in bodočega dela sevniskega izvršnega sveta ter vroč pogovor o izplačilih sevniskih združenj nedvomno spadajo med poudarke zasedanja sevniske občinske skupščine. Tem so obdelovali na seji dosti več, saj je dnevni red obsegal prek dvajset točk.

V zvezi z razporejanjem proračunskega denarja so delegati v glasovanju zavrnili pobudo Julija Jeraja iz sevniske koalicije Demosa in Liberalno-demokratske stranke. Predlagal je, naj bi za delo strank in borčevske organizacije namenili v občini samo 75 odst. realne vrednosti sredstev, ki so šla v ta namen lani.

Denar, ki bi ostal po zmanjšanju, naj bi usmerili v razvoj podjetništva. Slednje bodo s posebnim proračunskim deležem dejansko podprli, vendar imajo delegati različne poglede o pravičnem razporejanju sredstev, če gre soditi po razpravi. Pomembno je, za katero dejavnost dati denar iz sklada za pospeševanje podjetništva, saj je »picerij« že zadosti.

Glede lanskega dela sevniskega izvršnega sveta je poudaril Marjan Kurnik, predsednik vlade, ukrepe za razbremenjevanje gospodarstva v lanskem letu. Zmanjšala se je občinska uprava, sevnisko občino pa je statistika vpisala med občine z najnižjimi prispevnimi stopnjami v Sloveniji. Občinski izvršni svet se je vključeval tudi v dogajanje, povezano z jedrsko elektrarno v Krškem, a je malo dosegel. Republiška vlada obljubljen rento odmika z napovedmi novih zakonov o tej odškodnini. Potrebno bo zaostrovanje sevniskih stališč vključno s političnim pritiskom, je menil Marjan Kurnik. Po njegovem so se iz lanskega leta naprej preselile tudi nejasnosti o verigi bodočih savskih elektrarn. V zvezi z lanskimi poplavi, s katerih posledicami se je moral ukvarjati tudi občinski

• **Na zasedanju so razpravljali tudi o zdravniških plačah.** V skupščinskem gradivu je sevniski izvršni svet kot netočno zavrnil trditve dr. Cveta Gradišarja o zdravniških mesečnih osebnih dohodkih v višini 50 do 60 tisoč dinarjev. Dr. Gradišar je vladno poročilo o teh zneskih zavrnil kot nepopolno, češ da taka pojasnila niso precizen odgovor na njegova vprašanja. Kljub temu so na seji v imenu sevniskih zdravstvenih delavcev zahtevali javen demant (v tisku) Gradišarjevih trditve. Breda Bijović, predsednica skupščine, pa je vsem, ki dvomijo o poštenosti vladnega poročila, svetovala, naj pač podajo kazensko ovadbo za domnevno kršenje zakona.

izvršni svet, je predsednik vlade navedel, da je občina doslej prejela 24,5 milijona dinarjev solidarnostnih sredstev.

M. LUZAR

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 22. do 29. marca so v brežiški porodnišnici rodile: Marjana Mašič in Rigonc — Tomislava, Mihaela Kanaš in Sevnice — Polonce, Marija Biškup iz Šibice — Peter — Krešimirja, Marija Pirč iz Voltčega — Moniko, Aleksandra Molan iz Sel — Ingrid, Sabina Alešević iz Brežic — Jasno, Kata Gavran iz Samobora — Danijela, Lidija Kocjan iz Brežic — Kristiana, Štefica Zorčič iz Zaprešiča — Kristijana, Marta Gregorič iz Vojskega — Klavdijo, Magdalena Rešek iz Krškega — Katarino. Čestitamo!

Krške novice

ENACBA — Eden izmed najbolj bogovitih delegatov v krški občinski skupščini je bil proti temu, da se združi praznovanje izgnanstva in OF. Na to se je oglašal tudi dobri znanec Arh, ki je dejal, da bi lahko tudi v skupščinskih klopeh vendarle začeli udeležati spravo. Ta Arhova pripomba je preokrenila tok razprave in na koncu je priznal predsednik IS Franc Černelič, da bodo za osrednjo proslavo prispevali denar, tako kot za konjeniške in podobne prireditve. No, zdaj vsaj vemo, da so bili medvojni izgnanci vsaj toliko vredni kot konji na krškem hipodromu.

LOVCI — Nič ne bodite začuden, če boste v Krškem ugledali kavboja z lasom in s poslovnikom občinske skupščine na pasom. Glede na kronično nesklepetnost krške občinske skupščine, bi se namreč lahko uveljavil lov na delegate, in to po kavbojsko. Tudi zdajnja seja »demokracija« in na svobodnih volitvah »izvoljenih« občinskih poslancev ne bi bila mogoča, če ne bi svoje vloge opravili lovci na delegate, za sedaj še brez lasa. Kaj nas še čaka, pa je »demokracija« že zdaj tako huda, da rekli demokratični Butali.

• **SRŽ** — Poslanca zelenih gospoda Silva Mavsarja ni več videti v poslanskih klopeh, celo s svojim dobrim prijateljem in političnim somišljenikom Milancom Venekom ga ni več videti tako pogosto. Dobro poučeni pravijo, da pripravljajo pravi posavski in krški časopis, s katerim bo držal ogledalo krškemu političnemu in siceršnjemu dogajanju. Nekateri težko čakajo, nekateri pa ne.

Sevniški paberki

ZAŠČITA — V sevniski občini imajo vodne vire za vodovode, kar je čisto v redu. V redu pa ni, da je večina teh izvirkov nezavarovanih. Zdjaj si je prebivalstvo preko pooblaščenih političnih predstavnikov in delovnih teles dopolnilo odlok o zavarovanju vodnih virov. Kaže pa, da vsem odlokom navkljub vodovodni omrežje mogoče obvarovati vseh neprimlik. Če se jetju ne preti nevarnost nitromonakna, gnojnice in mušakov, se pojavi kakšna dožerist in strošek nesrečno zanne vodni zbiralnik. Baje se je to zgodilo na Mrtovcu, ko so vlekli plinovod.

STRANKE — Potem ko je koordinatorka sevniske koalicije predlagal zmanjšanje zbral premo glasov za in torej zavrnili pobudo. Socialistična stranka je na seji preko predstavnika jasno obvestila delegate, da je proti predlogu o jemanju denarja. Po odmoru tega predstavnika mogoče več videli na njegovem predstavnem občinskem sedežu, zato nekateri sklepajo, da je med pavzo odšel. Nekateri celo trdijo, da se je odpeljal z zloščeno službeno limuzino. Je možno, kajti bicikel vrtijo nekateri druge sevniske strankarske noge.

SKROMNOST — Čez hribe in doline v občini se vije 100 kilometrov cest, niso še izmerjene, zaradi česar formalno pravno avtobusi vozijo po kmečkih cestah in ajdovih strniščih. Te razdalje se pravi sevniski bič božji. Občina ima namreč letos na voljo denarja za izmero cest v dolžini — dva kilometra.

Vse pod »naj bi«

V Sloveniji naj bi letos za vse spomeniškovarstvene akcije porabili okoli 660 milijonov dinarjev, seveda upoštevajo dejstvo, da vključuje ta znesek tudi vsoto za investicijsko vzdrževanje pri kulturnih ustanovah. Polovico tega denarja naj bi zagotovil republiški proračun, ostalo pa nosilci akcij oziroma investitorji. Ne glede na to, koliko milijonov bo res na voljo, bo pri financiranju veljalo načelo participacije 50 : 50. To pomeni, da bo treba k deležu iz proračuna v večini primerov, ne pa vedno, dodati enako vsoto iz lastnih sredstev.

Za zavarovanje in ohranitev kulturne dediščine bi vsekakor potrebovali več, kot je razvidno iz priloženih spomeniškovarstvenih akcij za to leto. Programi so namreč že prilagojeni razmeram oziroma možnostim proračunskega financiranja te dejavnosti, se pravi, da so njihovi sestavilci vpisali zneske, ki bi jih republiška blagajna še zmožla, ne pa tisti, ki bi odražali potrebe. Tako naj bi bilo za obnovo spomenikov in zgodovinskih znamenitosti po tej poti zagotovljeno 100,5 milijona, za restavriranje ogroženih opreme 35,7 milijona in za posege nekaj nad 21 milijonov dinarjev.

Med spomeniškovarstvenimi investicijami, ki so načrtovane za leto in je vsaka ocenjena na več kot milijon dinarjev, je tudi nekaj dolenskih. Od teh pomeni največji denarni zalozaj prenova nekdanjega Narodnega doma v Novem mestu. V predlogu stoji, naj bi za ta dom republiški proračun prispeval okoli

61 milijonov dinarjev. Za ureditev samostanskega kompleksa v Kostanjevici naj bi zagotovili nekaj nad 2 milijona in podobnega kompleksa v Stični okoli 2,5 milijona dinarjev. Približno toliko kot za Kostanjevico bi letos stalo tudi urejanje grajskonaselskega kompleksa v Kostalu. Nadaljevala naj bi se tudi obnova žužemberškega gradu, za kar bi morala republiška blagajna zagotoviti 1,6 milijona dinarjev. Seveda omenjeni objekti niso vse, kar je spomeniškovarstvena služba na Dolenjskem predlagala za reševanje z republiško pomočjo.

S potrebami po denarju za omenjene in druge spomeniškovarstvene akcije, še posebej najnujnejše, se republiški poslanci lahko temeljito seznanili iz zajetnega gradiva, ki ga je ministrstvo za kulturo pripravilo za razpravo o republiškem proračunu za leto 1991. Kako so ravnali in kaj je po razvnetem besedovanju prevladalo, o tem so bralci gotovo že poučeni. Dodamo oz. poudarimo naj le, da kulturna sfera v proračunu ni dobila vsega, kar je pričakovala. Izteklo se je v pogovoru, kakršnega večkrat uporabi sam minister dr. Capuder, da se ubrani pritožbam: »Denar bo, ko bo in če ga bo dovolj!«

Ob vsem povedanem ni mogoče zapisati, da nekaj bo, pač pa, naj bi bilo. Še posebej, ker tudi tisto, kar je v proračunu ostalo, samo po sebi še nič ne zagotavlja. Kdo ve, kaj bo še med letom, in kulturi nihče ne more jamčiti, da ne bo tudi posledje plačevala davkov za krize, ki nastajajo zdaj nje.

I. ZORAN

Nastop sovjetskih pianistov v Kočevju

Najboljši mladi pianisti moskovske šole gostovali v Italiji in Jugoslaviji ter minuli petek v Kočevju — Poleti bo v Kočevju glasbena šola za nadarjene pianiste, ki jo bo vodil moskovski profesor Sijavuš Gadžijev

KOČEVJE — Najboljši učenci Centralne glasbene šole v Moskvi so v petek, 29. marca, nastopili v Kočevju. Predstavili so se pianisti: Aleskej Nabeulin (6. razred), Julija Nikolajeva (8. razred), domačin Erik Šuler (8. razred), Boris Kolesnik (9. razred) in Kostatin Masljuk (11. razred). Vsem mladim umetnikom (vsi razen Šulerja so iz SZ) je za pedagoga Sijavuš E. Gadžijev, ki smo ga v našem listu predstavili že lani.

Profesor Gadžijev je med razgovorom v Kočevju povedal, da so mladi pianisti iz Moskve že imeli koncerte v Trstu, Gorici in Ljubljani ter da bodo gostovali še v Portorožu in Beogradu. Dejal je, da bo na beograjski univerzi predaval o Prokofjevu, in sicer ob 100-letnici rojstva tega skladatelja. Poudaril je, da je zelo zadovoljen z obiskom na obeh koncertih v Italiji, slabši obisk pa je bil v Ljubljani, kjer je predvsem pogršel domače glasbene pedagoge. Tudi strokovne kritike v italijanskih časopisih so bile odlične. V Italiji bodo izdali njegovo knjigo o pedagogiki za klavir.

Sijavuš E. Gadžijev se je z direktorjem kočevske glasbene šole Adijem Škorjancem dogovoril, da bo v Kočevju konec julija poletna glasbena šola, ki jo bo vodil Gadžijev, udeležili pa se je bodo učenci glasbenih šol iz Italije, Slo-

venije in ostale Jugoslavije. V šolo, ki bo trajala 15 dni, bo lahko sprejel največ 20 učencev. Njegov glavni namen je

J. PRIMC

MED NASTOPOM V KOČEVJU — Na fotografiji so mladi pianisti Centralne glasbene šole iz Moskve s svojim profesorjem Sijavušem Gadžijevim, za klavirjem pa je kočevski rojak Erik Šuler. (Foto: J. Primc)

BALETNI VEČER

NOVO MESTO — V novomeškem Domu kulture bo v ponedeljek, 8. aprila, zanimiva kulturna prireditev. Na baletnem večeru, ki se bo začel ob 19.30, se bodo s privlačnimi točkami predstavili plesalci in plesalke Opere in baleta SNG Ljubljana. Vstopnice so že v prodaji.

Možnosti holografije

LJUBLJANA — V ljubljanski Moderni galeriji bo vse do 5. maja na ogled razstava Nove tendence v nemški holografiji, ki so jo pripravili v sodelovanju z Nemško holografsko družbo in z mestom Bergkamen v Porurju ter jo je minuli četrtek, 28. marca, slovesno odprl dr. Peter Tancig, minister za raziskovalno dejavnost in tehnologijo v slovenski vladi.

Holografija je ob tem, da se široko uporablja v znanosti, tudi likovni medij, ki pa je pri nas še bolj malo znan. Za tiste, ki malo ali pa še sploh nič ne vedo o holografiji, po-

vejmo, da je to tehnika, ki tridimenzionalni videz modela »zapiše« v obliki interferenčnega vzorca. Ko tak vzorec osvetljuje s močno lučjo, se pred nami izoblikuje motiv v obliki tridimenzionalne prostorske skulpture. Seveda je moč hologram še dodatno obdelovati.

Na razstavi so s svojimi novjšimi deli zastopani nekateri najvidnejši holografi, ki ta čas ustvarjajo v Nemčiji, in med njimi je tudi Slovenec Vito Oražem. Razstava sestoji iz treh delov, od katerih je prvi uvajalni oz. informativni. Drugi del, ki je najboljše, prikazuje možnosti holografije v likovni umetnosti, tretji del pa predstavlja možnosti te likovne tehnike v uporabi umetnosti in pri oblikovanju.

I. Z.

Mesto ima novo društvo — KUD Mladost

V novem novomeškem kulturno-umetniškem društvu so Slovenci in Neslovenci, vse pa združuje samo pripadnost kulturi — Predsednik je Milan Stjepanović

NOVO MESTO — V novomeško kulturno življenje se je začelo vraščati novo kulturno-umetniško društvo Mladost. Društvo deluje na mestni ravni, ustanovili so ga lani na pobudo v Novem mestu živečih Neslovinc in ga decembra registrirali. Trenutno šteje okoli 40 članov, ima pa tudi veliko simpatizerjev. V društvena pravila so zapisali, da je član lahko vsakdo, ki želi kulturno delovati, in to ne glede na narodnost, versko in politično prepričanje. S strankami in politično nečesto imeti nikakršnih stikov ter izrecno poudarjajo, da je društvo Mladost nestransko organizacija.

Dejavnost društva je zelo razvezana, delo poteka po interesnih skupinah oziroma sekcijah in teh je zaenkrat sedem, pet kulturnih in dve športni. To so: literarna, dramska, folklorna, glasbena in fotografška ter sekcija za mali nogomet in karate. Seveda je posameznik lahko

Minuli četrtek, 28. marca, je kulturno-umetniško društvo Mladost priredilo v Domu JLA v Novem mestu večer poezije. Predstavilo se je sedem avtorjev, ki pišejo v slovenskem, hrvaškem ali srbskem jeziku, vsak v svojem izvirniku, sicer pa od začetnikov do že uveljavljenih avtorjev. Za april pripravljajo nov literarni večer, razmišljajo pa tudi o postavitvi likovne razstave.

Član več skupin in, kot pravi predsednik Milan Stjepanović, v mnogih primerih tako tudi je. V društvu razmišljajo, da bi ustanovili še kako sekcijo, predvsem likovno, saj bi radi poleg literarnih, dramskih, folklornih, glasbenih in drugih prireditev pripravljali tudi likovne razstave.

V društvu, katerega članstvo se še povečuje, smo pripadniki tako rekoč vseh narodov, ki živimo v Jugoslaviji, tako Slovenci, Hrvati, Srbi, Muslimani in drugi, vsi smo enakopravni in za trd-

no sožitje kultur, ki jih predstavljamo,« pojasnjuje Milan Stjepanović. »Velnjujejo se ljudje različnih starosti, poklicev, kulturnih nagnjenj, znanja in izkušnje, od novomeških dijakov dalje. Tako rekoč vsi, ki so prepričani, da bodo v našem društvu dobili možnost in priložnost pokazati, kaj znajo, oziroma se uveljaviti. Pred nikomer, ki bi rad deloval v tem smislu, ne bomo zaprli vrat.«

»Neslovenci se zavedamo svojih pravic in nič manj tudi dolžnosti, ki jih imam v tem okolju in do okolja, kjer živimo in delujemo. Mi v kulturno-umetniškem društvu Mladost še posebej, saj se nekako samo po sebi razume, da moramo biti v tem celo za zgled. Zato smo se odločili, in tako tudi rav-

I. ZORAN

Gozd, rože, mesto

SEVNICA — Danes, v četrtek, 4. aprila, ob 18. uri bodo v galeriji sevnškega gradu odprli razstavo likovnih del Erna Ferjanič-Fric iz Celja. V kulturnem programu na otvoritvi razstave bodo sodelovali: violinist Tomaž Lorenz, kitarist Jerko Novak in dramska igralka Katja Levstik, vsi iz Ljubljane.

Erna Ferjanič-Fric je mlajša ustvarjalica. Likovno se je šolala na pedagoški akademiji, po študiju je nekaj let delovala kot likovna pedagoginja, ob slikanju pa se je ukvarjala še z grafiko, grafičnim oblikovanjem, z gledališko sceno in lutkarstvom. Razstavlja že od leta 1977, sodelovala je na več skupinskih razstavah, za seboj pa ima tudi že več samostojnih predstavitev svojih stvaritev. Do zdaj se je uveljavljala predvsem na Štajerskem in v Koroskem.

V Sevnici se bo slikarka predstavila prvič. Celjski umetnostni zgodovinar dr. Ivan Stopar je v zloženko zapisal, da sodi Erna Ferjanič-Fric med ustvarjalce, ki »skušajo na že utrjenih temeljih najti svoj lastni izraz in pred njega stik z obdajajočim jih svetom«. Svet njenega slikarstva je svojevrsten, čeprav je moč njegove korenine zaznati, kot pravi dr. Stopar, v postimpresionističnih iskanjih mojstrov, kakršna sta bila Cezanne in Utrillo, predvsem pa veliki iskalci iz vrst nemškega impresionizma, kot je bil Emil Nolde.

»In tako stojimo pred nekim likovnim svetom, ki je vsebinsko zamejen s tremi temeljnimi temami: gozd, rože in navidezno vsakdanji motivi iz starih mestnih četrti.« je zapisal dr. Stopar in s to ugotovitvijo že dal glavni napotek za obiskovalce, ki si bodo dela Erne Ferjanič-Fric v sevnški galeriji lahko ogledovali od jutrišnje otvoritve dalje, vse do srede, 24. aprila, ko se bo razstava iztekla.

I. Z.

RAZSTAVA TAPISERIJ

NOVO MESTO — V razstavišču SDK so minuli teden postavili razstavo tapiserij v ZDA udomljene beograjske ustvarjalke Ine E. Conradi. Razstavo je posredovala ljubljanska galerija Kompas in bo na ogled do 25. aprila.

Dolenjska muza spet rojeva

Dolenjska založba bo v svojih zbirkah Siga in Utva izdala štiri nove pesniške zbirke — Avtorji so: France Režun, Jože Kastelic, Jože Sevljak in Severin Šali

NOVO MESTO — Dolenjska muza je na slovenskem pesniškem Olimpu premalo prisotna in po svojih predstavnikih skromneje zastopana, kot zasluži. To seveda ni niti razveseljiva niti spodbudna ugotovitev in tolažilo se lahko, da bo kdaj drugače. Za spremembe pa mora Dolenjska tudi sama kaj narediti. Pokazati mora, da že zdavnaj ni več dežela, kjer najbolje uspevata cviček in zaostalost, in da ima svojo prepoznavno duhovnost. Pri tem ima posebno vlogo Dolenjska založba, ki deluje v okviru Tiskarne Novo mesto. Tudi od nje, predvsem pa od tega, kaj je že oziroma bo še izdala, je odvisno, kako na nas gledajo in nas obravnavajo drugje.

Dolenjska založba organizacijsko in finančno še ni toliko trdna, da bi lahko kar naprej izdajala nove knjige. Kar si zastavi s programom, pa vseeno natisne, akoravno z zamudo. Tako tudi beletrijo. V zbirki Siga, kjer bodo posledje izhajali le literarni prvenci, je tokrat pripravljen izključno pesniški paket in pred izidom so tri pesniške zbirke. France Režun iz Trebnjega izdaja svojo drugo pesniško zbirko Občutja in videnja, Jože Sevljak iz Lutje prvenec Razklani prag in Jože Kastelic, rojak iz Sevnice pri Stični, sicer pa klasični filolog, umetnostni zgodovinar in arheolog, zbirko pesmi z naslovom Barve.

V zbirki Utva, novi literarni knjižni zbirki Dolenjske založbe, pa je pred izidom nova pesniška zbirka Severina Šalija iz Novega mesta z naslovom

TRETIČ PRED SVOJIM OBČINSTVOM

MIRNA PEČ — Mirnopečani so že osemkrat stopili na oder s Hiengovim Večerom ženinov, delom, ki so ga naštudirali v tej sezoni pod vodstvom režiserja Antona Kosa. Že dvakrat so se predstavili svojemu občinstvu v Mirni Peči, tretjič pa se bodo v soboto, 6. aprila, ob 19.30. To predstavo na mirnopeškem odru si bo ogledal tudi selektor za letošnje republiško srečanje gledaliških skupin Slovenije, tako imenovani Linhartovo srečanje, ki bo v Kopru.

kultura in izobraževanje

Konec bienala?

Politični položaj ukinja tudi zvezni otroški bienale v Kostanjevici?

S pokanjem šivov, ki so držali skupaj jugoslovansko federacijo, so se začele trgati tudi kulturne vezi. Najprej na zvezni ravni, potem pa še med posameznimi republikami. Nazadnje je trganje in cefranje zajelo področje delovanja najmlajših. Manifestacije ničesar, najmanj pa za razpad države krivih otrok, osnovnošolcev.

Ko so v Kostanjevici lani oktobra razpisali natečaj za 10. grafični bienale jugoslovanskih otrok, so seveda računali na normalen odziv, tako kot vsakič, ko so organizirali to prireditve. Zdal pa ugotavljajo, da odziva skoroda ni, saj je predvsem iz drugih republik prispelo tako malo grafičnih listov otrok, da zveznega bienala ne bi bilo moč pripraviti, če bi pri tem ostalo. Resda imajo šole še čas poslati grafike v Kostanjevico, rok za to bo namreč potekel šele 25. aprila, vendar organizatorji menijo, da je že prispelo, kar je imelo prispeti, in da večjega odziva ni pričakovati vse dotlej, dokler se politični položaj v Jugoslaviji ne bo kakorkoli uredil.

Ali to že pomeni, da letos tradicionalnega bienala, ki naj bi bil povrh še jubilejen, ne bo? Da bodo politične razprtije, ki se iz tedna v teden še zaostrujejo, zatrle to manifestacijo, ki je bila že od vsega začetka, od leta 1969, postavljena v zvezni okvir? Očitno je, da se koncu te res izjemno zanimive in kvalitetne prireditve ne bo moč izogniti, če bodo še naprej pihali tako mrzli in tudi za kulturno sožitje pogubni vetrovi. Če tako tudi bo, potem to ne bo prizadelo samo tisočev osnovnošolcev in njihovih likovnih mentorjev, temveč bo na škodo tudi sama Kostanjevica, ki je z bienalom in za bienale živela in utripala.

— an

JUTRI V BREŽICAH; PO ČEM JE SLAVA

BREŽICE — Iztakajočo se sezono odrskih prireditev v tukajšnjem Prosvetnem domu bosta zaključila Simona Vodopivec iz Moped show kvarteta in glasbenik Martin Žvelc, ki bosta jutri, v petek, 5. aprila, ob 20. uri nastopila v Tovovi kabaretni glasbeni vzmernirjivki Po čem je slava. Koreografija te predstave je delo Moje Horvat.

SPET JE IZŠLA RAST

NOVO MESTO — Konec minulega tedna je izšla nova Rast, prva številka drugega letnika, sicer pa peta zapovrstjo. Revija je po obsegu enako zajetna, kot je bila do zdaj, in tudi vse rubrike ohranja. Likovno je opremljena s fotografijami umetniških skulptur Staneta Jarma. Podrobneje bomo Rast predstavili prihodnjic.

I. ZORAN

V čast Gallusu in Mozartu

V ribniškem Domu JLA revija mladih glasbenikov iz Ljubljane, Zasavja, Notranjske in Zah. Dolenjske

RIBNICA — Na nedavni reviji mladih glasbenikov, ki je bila v Ribnici, je nastopilo posamezno ali v skupinah 48 učencev in dijakov glasbenih šol Notranjske, Zasavja in Dolenjske. Za uvod v revijo je bila sploh prvič izvajana »Slavnostna fanfara« avtorja Adija Škorjanca iz Kočevja, zaigrali pa so jo učenci glasbene šole iz Kočevja. V uvodni del je sodil še nastop mladinskega pevskega zbora Osnovne šole dr. Franceta Prešerna iz Ribnice, ki je pod vodstvom Bernarde Kogovšek zapel Jakob Gallusa »Eripe me domine«. Sicer pa je bila revija posvečena Mozartovemu in Gallusovemu letu, organizirala jo je Glasbena šola Ribnica, glavni prireditelj pa je Društvo glasbenih pedagogov Ljubljane, Zasavja in Notranjske, ki ima sedež v Ribnici.

Predsednik tega društva Mirko Rebolj, ki je tudi direktor Glasbene šole Ribnica, je revijo ocenil in opisal tako:

»Obisk poslušalcev je presegel vsa pričakovanja, saj je bila dvorana polna, zasedena pa so bila tudi stojišča. Nastopajoči zaslužijo za izvajanja le pohvalo. Med njimi jih je bi-

lo tudi nekaj, ki so dosegli velik uspeh že na nedavnem tekmovanju glasbenih šol Slovenije, in iz zamejstva na Vrhniki.

Učenci in dijaki so se predstavili skupno v 21 samostojnih točkah. Dolenjsko zastopstvo je bilo kar zadovoljivo, saj so Dolenjci nastopili kar v osmih točkah programa, in sicer na po treh iz glasbenih šol Kočevje in Ribnica, na dveh pa iz GŠ Grosuplje. Na reviji se je predstavilo 48 učencev in dijakov ter 30 pedagogov in korepetitorjev; v drugem delu revije, ki je bila dva dni kasneje (27. marca) v Hrastniku, pa še 34 učencev in 31 pedagogov in korepetitorjev.

Vsakoletne revije področnih prireditev glasbenih pedagogov so prikaz dela, uspehov in kakovosti učencev ter pedagogov. Skupno s pravkar končanim republiškim tekmovanjem učencev in študentov glasbe ter številnimi drugimi nastopi glasbenih šol pa so nedvomno dokaz, da je glasbeno šolstvo še kako pomemben dejavnik na področju vzgoje in izobraževanja.

J. PRIMC

Radi bi svojo muzejsko zbirko

Zanjo je KUD Žumberak dobilo prostore v radatoviški šoli

NOVO MESTO — Skrb za ohranitev kulturne dediščine in s tem žumberške identitete daje glavni ton dejavnosti Kulturno-umetniškega društva Žumberak, ki ima sedež v Novem mestu, združuje pa v novomeški občini in v Beli krajini udomljene žumberčane.

Na občnem zboru, ki ga je društvo opravilo v petek, 29. marca, zvečer v Dolenjski galeriji, so poudarili, da ima med nalogami prednost žumberška muzejska zbirka, ki jo nameravajo urediti v skoraj povsem opusteli šoli v Radatovičih. Ta šola je podružnica OŠ Slava Raškaj v Ozlju in jo v tem šolskem letu obiskujejo le še trije učenci, medtem ko je imela še pred leti kakih 100 otrok. Predmete, ki so jih žumberške družine stoletja dolgo uporabljale, potem pa odvrgle, in bi bili lahko primerni muzejski eksponati, bodo začeli letos sistematično zbirati. Prav tako bi radi otepli pred pozabo pomembne dogodke iz žumberške zgodovine in v ta na-

men izdali knjigo. Z Majo Weiss, mlado režiserko iz Metlike, pa se dogovarjajo, da bi posnela etnološki film.

Poleg tega je beseda na-občnem zboru tekla še o drugih rečeh. Tambaraši, ki jih vodi Slobodan Dragulić, bi radi dobili v svojo vrsto mlade člane in izdali kaseto skladb, ki so jih naštudirali. Glasilo Žumberčan, ki izhaja dvakrat na leto, bi rado objavilo še več zanimivih zapisov o življenju in delu žumberčanov, pa tudi o krajih, ki so jih t nekoč zapustili. Posebno skrb bodo posvetili srečanju izseljencev, ki bodo letos v večjem številu obiskali svoje rodne kraje v Žumberku, zanje pripravili kulturni program ipd. O predlogu zagrebškega društva Žumberčanov, da bi organizirali skupne dobrodelne koncerte po vseh Žumberka ter poenotili in tako tudi pomenili založniško dejavnost — po tem predlogu naj bi glasilo »Žumberčan« postalo le vložek glasila zagrebškega društva — in podobnem po posebej razpravljali izvršni odbor, kateremu so tudi prepustili odločitev.

Društvo Žumberak je občni zbor končalo z volitvami. Predsednik bo še naprej Danijel Žučak iz Novega mesta.

I. ZORAN

Od mleka je vse težje živeti

Iz metliške občine dobijo Ljubljanske mlekarne povprečno 140.000 litrov mleka na leto. Vendar se količina oddanega mleka iz te belokranjske občine zadnja leta manjša. Rekordno je bilo leto 1985, ko so kmetje iz metliške občine oddali 2,1 milijona litrov mleka, leta 1987 ga je bilo 1,9 milijona, lani pa le še dobrih 1,6 milijona litrov.

»V prejšnjih letih je bil razlog za opuščanje reje molznic predvsem slaba odkupna cena mleka,« pravi Janez Brinc, pospeševalec za mleko pri metliški Kmetijski zadrugi. »Zadnja leta je tako, da tisti, ki imajo po kravico ali dve, opuščajo oddajanje mleka, večji proizvajalci, zlasti tisti, ki imajo po 10 do 15 krav molznic, pa količino oddanega mleka povečujejo. Vendar je na račun teh malih, ki opuščajo mlečno proizvodnjo, skupna količina oddanega mleka iz naše občine manjša. Manjši odpadajo tudi zato, ker ne zadržijo vse strožjih zahtev odkupovalca, se pravi Ljubljanskih mlekar, glede kakovosti oddanega mleka. Ljubljanske mlekarne bi namreč s svojimi mlečnimi izdelki radi prodrle tudi v izvoz na zahtevna zahodna tržišča, predpogoj za to pa je visoka kakovost mleka. Večji pridelovalci posvečajo kakovosti mleka več pozornosti,« trdi Brinc, ki najbolj pozna razmere na tem področju.

Do konca leta 1989 se je vse mleko iz Bele krajine za Ljubljanske mlekarne zbiralo v Metliki, sedaj pa se v Črnomlju, kjer so zgradili sodobno zbiralnico, od koder vsak dan med 11. in 12. uro odpeljejo vse belokranjsko mleko v Ljubljano. Sedaj je v metliški občini okoli 270 rejcev molznic, pred leti pa jih je bilo 350. Mleko nosijo v 30 zbiralnic, ki so postavljene po celi občini od Jugorja preko Draščev in Božakovega do Krasinca. 20 zbiralnic ima hladilne bazene, v 10 pa mleko zbirajo še po starem, v 40-litrskih vrčih. Upokojenci, ki pobira mleko po zbiralnicah in ga vozi v Črnomelj, naredi za to s svojim tovornjakom po 100 km na dan. Največ mleka se zbere v zbiralnici na Krasincu (po 24.000 litrov na mesec), sledi zbiralnica v Borštu, kamor nosijo mleko še iz štirih bližnjih manjših vasi.

Janez Brinc

Sedem največjih rejcev v metliški občini ima od 10 do 15 krav molznic, vsi ostali pa manj. Ti letno oddajo povprečno od 25 do 50 tisoč litrov mleka, pri njih pa kakovost spremljajo z mikrobiološko analizo. Enkrat na mesec pospeševalec in kontrolor Brinc vzame vzorec mleka in rezultati te analize so podlaga za ceno. Če je mleko nadpovprečno, dobi tak velik proizvajalec 10 odst. več, če je povprečno, dobi pač polno ceno, izračunano za tisti mesec; če je slabše, pa dobi 5 ali celo 10 odst. manj. Tak način plačevanja je gotovo spodbuden, saj je pri teh rejcih dohodek od mleka najpomembnejši stalni dohodek od kmetije. Kmet, ki ima 15 krav molznic, dobi za mleko 20 do 25 tisočakov na mesec. Pomembno je tudi to, da je plačilo stalno in redno 15. v mesecu za mleko, oddano v prejšnjem mesecu. »Za te kmetije je mleko glavni vir dohodka, za številne druge pa pomemben dodatni vir, če ne drugega, ima ta denar gospo-

dinja za kuhinjske potrebe. Boljše krave dajejo 4.500 do 5.000 l mleka na leto, to so krave, ki jih imajo večji proizvajalci, tiste pri manjših pa do 3.000 litrov. Največ pripomb na ceno mleka imajo prav manjši proizvajalci, medtem ko so večji zadnje čase s ceno kar zadovoljni. Še posebej to velja, če ceno mleka primerjamo s cenami drugih kmetijskih pridelkov ali z odkupno ceno mesa,« pravi Brinc. Za marec bodo proizvajalci dobili 5 din za liter mleka.

• **Največji proizvajalec mleka v metliški občini, kmet s Krasinca, je februarja oddal 3.000 litrov mleka, sicer pa odda tudi 5.000 litrov in več na mesec. Cela Radovica, velika vas v gorjanskem predelu občine, pa je februarja dala 2.600 l mleka. Največ mleka v gorjanskem delu občine pridobi suhorsk župnik Franc Šifrer, ki je februarja oddal 2.200 l, kar je še enkrat več kot vsi ostali, ki nosijo mleko v zbiralnico v Bereču vas. Poleg tega ima župnik Šifrer, ki tudi sicer velja za zgledega gospodarja, vedno zelo kvalitetno mleko.**

Kmetijska zadruga je imela včasih od odkupljenega mleka za kritje stroškov organizacije 7 odst., po novem pa ji priznajo le 3 odst., res pa nima več tako imenovane A kontrole. S sedanjimi 3 odst. od odkupne cene mora vzdrževati in kriti stroške za zbiralnice v občini, plačevati zbiralce, analizirati vzorce, tako da za plačo pospeševalca in kontrolorja že ni več, in gre to v breme zadruge. Prav te dni je zadruga dobila novo pogodbo od Ljubljanskih mlekar za organizacijo odkupa za letošnje leto. »V tej pogodbi so zahteve glede kakovosti še strožje, kar pomeni, da se bo število rejcev molznic še zmanjšalo,« je prepričan Brinc. Medtem ko so sedaj vzorce mleka jemali od posameznih kmetov in je bil, če je bilo mleko slabo, kaznovan samo le posameznik, naj bi po novem jemali vzorce za analizo iz bazena v zbiralnici in bodo, če bo le en sam prinesel v zbiralnico slabo mleko, lahko vsi za tisti mesec ob desetino zaslužka.

A. BARTELJ

V Črnomlju izsiljujejo delegate

Tisti, sicer najbrž precej redki delegati zbor črnomljske občinske skupščine, ki bodo morali za letošnje leto plačati davek od premoženja, bi vsoto, ki jo bodo morebiti morali odšteti državi, v času, ko je trajala v skupščini razprava o dogovoru o usklajevanju davčne politike ter o odloku o davkih občanov, malodane že zaslužili. Nekajurna razprava, ki se je dotikala tudi davka na dediščine in darila ter na dobitke od iger na srečo, predvsem pa na prej omenjeni davek od premoženja, je zlasti pokazala, da so tako delegati kot tudi ustrezne službe na to, sicer lahko precej delikatan področje, premalo pripravljene. Prav zato je prišlo tudi do tega, da so morali marčevsko skupščino potem, ko je bilo že upati, da bo končana v dveh, podaljšati še za tretje nadaljevanje.

Delegati je motilo zlasti, da so jim pustili tako malo časa za sprejem dogovora in odloka, v katerih je nekaj novosti. Prav zaradi tega je bilo mnogo odkrito izrečenih sumničelj, da najbrž ne more biti vse v redu in prav, če morajo delegati sprejeti dokumenta tako na horuk. In če je vse že vnaprej dogovorjeno, ali ima sploh še smisel o čem razpravljati? Zlasti pa o gradivu, ki je napisano tako komplicirano, da ni moč razbrati, koliko bo človeka veljal davek po novih določilih prihodnje leto, ko mu ga bodo za računali. Zato so se delegati bolj nagibali k temu, da dokumentov ne sprejmejo, saj bo tako tudi manj možnosti, da bi naredili napake, do katerih kaj hitro pride pri nepremišljenih odločitvah.

Toda tisti, ki so v skupščini občine odgovorni za to, da bi bila tako dogovor kot odlok sprejeta, so bili nasprotnega mnenja. Predsednik občinske skupščine je objubil, da s sprejemom zagotovijo ne bodo naredili napak. Takšno stališče je razumljivo, če vemo, da bi z neizglasovanima dokumentoma do zadnjega marca v občinskem proračunu nastala luknja. Do tega dne so imele namreč občine rok, da sprejmejo svoje proračune in proračunske vire, med katere spadajo tudi davki. Če tega ne bi storile, bi morale sprejeti odlok o začasnem financiranju občinskega proračuna, a kaj, ko so v Črnomlju proračun že sprejeli! In ne nazadnje, če jim v

Črnomlju ne bi uspelo pobrati davkov, bi jim v republiko lahko očitali, da niso upravičeni do republiškega denarja, če si ga še v občini ne znajo pobrati. To pa je bilo, milo rečeno, prisila, da v občinah sprejmejo omenjena davčna dokumenta, sicer bi bili ob republiška dopolnilna sredstva, ki jih prejemajo prav vse občine. V črnomljski občini pa celo računajo, da se jim bodo republiška dopolnilna sredstva povečala za 20 milijonov dinarjev, medtem ko naj bi predstavljal denar od davkov v proračunu le borih 290 tisočakov.

• **Toda vsemu temu stokanju in celo grožnjam navkljub se črnomljski delegati niso dali kar tako omajati. Za sprejem dogovora sta se morala zbor krajevnih skupnosti in združenega dela med seboj uskladiti, ker je slednji glasoval proti. Sprejem odloka pa so celo prestavili na zadnji delovni dan v marcu, ko so ga, kljub številnim dodatnim pripombam, le sprejeli, med drugim tudi zato, ker bo tako in tako veljal le letošnje leto. Vprašanje pa je, če bodo delegati popustili tudi takrat, ko bodo morali sprejemati davčne dokumente za daljše obdobje, če jim jih bodo odgovorni vsiljevali na takšen način kot tokrat. Bolje, da takrat porabijo na republiko svojo energijo za temeljito pripravo, kot pa za izmišljanje pogojev in ultimativ, s katerimi bodo izsiljevali delegate, če gradiva ne bodo pripravljene sprejeti.**

M. BEZEK-JAKŠE

Ena domovina lahko izstavi veliko računov

Trebanjski sklad stavbnih zemljišč je nedavno dobil novo dolžnost, in sicer bo moral dopolniti seznam poslovnih prostorov v naseljih v občini. Takega izpopolnjevanja evidence delegati občinske skupščine nedavno najbrž ne bi predlagali, če ne bi predtem iz poročila sklada stavbnih zemljišč izvedeli, da je lani občina bore malo zaslužila s prodajo stavbnih parcel. Poglavitni vzrok slabe kupčije je razpita draga sprememba namembnosti zemljišč. O njej tokrat le to, da bo ob podpori delegatov občinske skupščine občina Trebnje zavrnila v ceno spet zarobantila v Ljubljani.

Za vsak primer, če bi bila Ljubljana za to gluha, so se Trebančani obrnili vase in od tod izhaja tudi poziv za izpopolnjene evidence poslovnih prostorov. Menda bo kaj dopisati. Tudi Trebnjega ni obšel podjetniški val in obstajajo domneve, da so novopečeni poslovneži v veliko primerih temu hitro priredili tudi stanovanja, kleti in dvorišča. Če gre za pravo izumevanje delegatskega stališča, naj bi od teh spremenjenih prostorov plačali za uporabo stavbnega zemljišča več kot bi ali pa so od stanovanj.

Vase in v svoje spomine pa se očitno poglabljajo tudi po krajevnih skupnostih, kjer prebivalci plačujejo nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Gre jim za to, da bi se od tega prispevka kaj odštelo, saj so prenekateri zabili veliko svojih plač v telefon, kanalizacijo in podobno. Zdat je dobrine, katerih nastajanje še pomnijo, pomenijo le postavko za izračun novega računa, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.

• **Tako dvojno plačevanje, cena, zavoljo katere robantijo, in podobne državne »davščine« ponazarjajo tragikomno prakso: domovina je praviloma res samo ena, vendar ima nastavljenih mnogo računov, s katerimi »molze« svoje državljane. Po pravilu državne subordinacije pa po tej molži občine posnamejo nemara manjšo količino nabrane smetane. Več jo dobe tisti, ki odločijo, koliko bo domovina od molže dala za maslo in koliko za topove.**

M. LUZAR

Demokracija ima največji dom v ustih

Čudna so pota in merila svetovne demokracije. Kako se sproti prilagajajo dnevnim potrebam, danes na svojih glavah najbolj - kot vedno

doslej, bi lahko rekli - občutijo iraški Kurdi, ki v neenakomerno boju zopet padajo v stotinah in tisočih. Ironija usode je, da sedaj čutiljo udarce prav tisti, ki so od znotraj mehčali iraški vojaški stroji, da ga je ameriški ofenzivni valj lažje povozil. Toda takrat je šlo za obrambo drugega naroda z drugačnimi aduti in rokah, kot zgolj hrabrim srcom in uporniško puško, kar premorejo Kurdi. Demokracija diši po nafiti, bi človek rekel, ko vidi, kako se za nesrečne Kurde v tem širnem svetu nihče ne zmeni.

Podobne občutke dobi človek, ko poslušaj, kaj vse ima razviti Zahod povedati temu spriemu in potapljačemu se balkanskemu sejmu, še vedno imenovanemu Jugoslavija. Edino, kar je Zahodu sveto, je to, da ostane skupaj, ker le tako lahko plačuje svoje dolgove, ter zaradi bojazni, da bi kaj krvave godlje, ki se kuha znotraj tega počenega lonca, ne pricurjalo ven in ponesnažilo mehkih prepregov v salonih, v katerih domuje bela dama demokracija. V njenem imenu poslanci iz zahodnih držav pošiljajo peticije za zaščito človekovih pravic, protestirajo proti nekaterim ravnanjem, vendar vse skupaj lepo načelno in v rokavicah, naslovljeno celo na jugoslovansko skupnost, češ, tisti, ki je kriv, že ve, ter sprenevedajoč se, da jim folklorne podrobnosti te pisane balkanske družine niso poznane. Pa so jim, saj so bili na to že nešteto krat opozorjeni. Toda priznati, da stvari dobro poznajo, bi hkrati pomenilo tudi, opredeliti se do njih jasneje in dosledneje. To pa že ni več v interesu tistih, ki imajo demokracije in človeških pravic polna usta, vendar le, kadar se da z njimi operirati v belih salonih in od daleč. V balkansko grmovje z njimi že ne bodo prišli.

Tako je razumeti tudi deklaracije, resolucije in razne izjave Evropske gospodarske skupnosti, ki jih ta naslavlja na Jugoslavijo z različnih višin svojega košatega telesa. Celo po zadnjih tragičnih dogodkih ta zagovarja jugoslovanski monizem in preteči prst kaže predvsem Sloveniji in Hrvaški, obtožujoč ju nepremišljenega separatizma, češ, kako bodo pa preostale republike preživele ali, z drugimi besedami, odplačevale svoje dolgove. Vmes pa je še nekaj besed o človekovih pravicah in podpori demokraciji in miru. Nikjer pa razumevanja za tiste, ki vsaj kažejo željo in nekaj moči, da bi se izkopal iz tega živega peska. Evropska skupnost oboja separatizem in ima svoje razloge. Človek pa bi se lahko vprašal, ali nimajo tudi tisti, ki so ostali zunaj visoko postavljenih meja Evropske gospodarske skupnosti, vse pravice, da jo obtožujejo za separatizem. Se je pač samovoljno odcepila od ostale Evrope in za tiste, ki bi se ji radi pridružili, postavlja tako rekoč nemogoče pogoje. S tega vidika gledano, si Slovenci nimamo kaj dosti gnati k srcu zaradi raznih očitkov. Delajmo po svoje, tako, kot je nam prav. Vedeti je treba, da namesto nas nihče ne bo naredil nobenega koraka in da sentimentalni duš v politiki ni. Kaj pomeni besedičenje o demokraciji in pravicah narodov do lastne volje, pa bi nam v teh dneh najbolj znali povedati Kurdi, dokler so še.

T. JAKŠE

Bodo res rušili vikende?

Pobuda za razveljavitev zakupnih pogodb za kmetijska zemljišča prvega območja in prepo-ved gradnje vikendov, ki jo je oblikoval Odbor za varstvo kmetijskih zemljišč v občini Kočevje 7. marca, je te dni prispela na razne naslove republiških in občinskih organov.

V pobudi je rečeno, da je odbor obravnaval oddajanje kmetijskih zemljišč prvega območja nekmetom, ki si na njih gradijo vikende. Po temeljiti obravnavi je odbor sklenil dati pobudo, da se razveljavijo zakupne pogodbe za taka zemljišča pri vasi Mačkovec v katastralni občini Onek. Zakupne pogodbe za ta zemljišča je sklenilo Kmetijsko gospodarstvo Kočevje. Skupno je sklenjenih 40 pogodb za 35 ha zemljišč. Dve tretjini teh zemljišč je v prvem območju kmetijskih zemljišč, za vseh 35 ha pa so bila pridobljena nepovratna družbena sredstva za usposabljanje kmetijskih zemljišč. Na teh zemljiščih je postavljenih 11 lesenih vikendov na betonskih temeljih, v pripravi pa je gradnja še 14 vikendov.

• **Odbor meni, da na zemljiščih, ki so trajno opredeljena za kmetijsko rabo, ne sme biti stalnih objektov. Če postavljeni so na betonskih temeljih. V občini Kočevje pa je še veliko opučenih vasi in na nekdanjih stavbiščih bi lahko postavili tudi vikende, razen tega so še zaraščena zemljišča.**

Odbor predlaga občinskemu izvršnemu svetu, da se v zakup dana zemljišča na območju Mačkovec prenesejo v kmetijski zemljiški sklad občine Kočevje, ki ga po veljavnih predpisih sestavljajo vsa kmetijska zemljišča, ki jih ne uporabljajo delavci v združenem delu (KGP Kočevje) ali združeni kmetje.

Skrb odbora za varovanje kmetijskih zemljišč je vsekakor vredna pohvale, žal pa prihaja precej pozno. Vsi v Kočevju in gotovo tudi člani tega odbora so vedeli, da tu gradijo vikende, zato naj bi s takim predlogom prišli na dan že prej. Bilo bi manj škode in jeze.

J. PRIMC

Pomoč pri porodu podjetništva

Če je kdo dvomil v koristnost in uporabnost februarja ustanovljenega Združenja zasebnih podjetnikov Dolenjske in Bele krajine, bo v tej za gospodarstvo zelo težkih časih doživel manjše razočaranje. Upravni odbor združenja ni samo prislunil težavam zasebnih podjetnikov, temveč se je kar lotil akcije. In tu ne gre za nekakšno akcijo, ki bi bila sama sebi namen, marveč za posvem konkretne nalogo.

Prva naloga je vsekakor pogovor z bankami, ki tudi zasebnim podjetnikom ne izvajajo plačil v tujino. Ker prav zdaj straši po deželi devalvacija, je ta strah še toliko večji, kajti, če znaša podjetnikovo plačilo v tujino 100.000 DEM, jih ob 30 odstotni devalvaciji izgubi 30.000 DEM. To pa je vsota, zaradi katere se zasebnim podjetnikom, ki so tudi lastniki firme, kar zvrta v glavi.

• **Banka je ob vsem tem kar lepo tiho, zaradi takih razmer terja 100-odstotno avans ali akreditiv, kjer kot hijena čaka na plen, do katerega vedno pride, podjetnik pa ne ve, kako bo preživel poslovno leto. V združenju se zavedajo globine problema, zato bodo šli v pogovore z banko in ta banka je na Dolenjskem pač LB. Po podjetniških izkušnjah sodeč poleg krške najbolj trda in kruta v vseh pogledih. Resnici na ljubo je treba priznati, da tudi ena redkih, ki jo tujina priznava.**

Ni odveč omeniti še eno dimenzijo tega problema. Tudi družbene firme imajo težave zaradi tega, ampak pri njih nosi breme tega celotne skupnosti, zasebnik pa je sam proti vsem in posledice bankrota zaradi gnijoč države bo nosil on sam.

Čeprav podjetniki ne zaposlujejo veliko delovne sile, je vendarle pri njih zaposlenih nekaj pripravnikov. Toda v zasebnih podjetjih imajo težave z mentorji, pa tudi s pripravniškimi izpiti, in spet bo tu priskočilo na pomoč združenje. S takimi in podobnimi vsakdanjimi in strateškimi problemi se bodo ukvarjale projektne skupine v združenju. Poiskale naj bi možnosti za »pritiske« na banko, na gospodarsko zbornico in pa poti za kooperacijske posle z večjimi gospodarskimi organizacijami. V tem smislu naj bi delovali tudi klubi podjetnikov dolenjskih občinah. Podjetniki sami seveda spoznavajo, da se z državo in državno ekonomsko miselnostjo ne bi mogli spopadati sami, združenje pa že ima dovolj kritične mase za take spopade.

Tako je Dolenjska vsaj enkrat v prednosti pred ostalimi regijami, kjer še nimajo združenja in klubov podjetnikov. Toda samo dobra volja podjetnikov in njihovo delo ne bosta dovolj za projekt prodora v Slovenijo in svet. Za to nam logo bodo dolenjski podjetniki potrebovali tudi politike in gospodarstvenike, ki bodo znali hoteli predstaviti in zastopati dolenjske interese.

J. SIMČIČ

Plin je na poti v Novo mesto

Plinovod, ki se trenutno gradi na območju Novega mesta je tako imenovano primarno mestno omrežje, plinovod pritiska do treh barov, in je v prvi vrsti namenjen za večje porabnike, ki so se pred dvema letoma, ko so se razgovori o plinu pričeli, vključili tudi kot soinvestitorji. Magistralni plinovod bo napeljan do Tovarne zdravil Krka v Ločni, od tam pa gre en krak primarnega voda do Pionirja v Bršljinu, potem pa naprej proti Zalogu in verjetno tudi proti Straži, drugi krak vodi po Koštalovi ulici in Cesti Herojev preko novega mostu v Zdravstveni center, tretji pa vodi od območja Krke preko mostu v Ločni do IMV.

Trenutno je v gradnji krak proti Bršljinu, za krak proti IMV pa je lokacijska dokumentacija izdelana. Tu se je večkrat zataknilo, saj je bila zaradi izogibanja prihodnjim posegom v območju Tovarne zdravil Krka trasa večkrat spremenjena, ustavljalo pa se je tudi pri lastniških soglasjih, ki pa so sedaj že ustrezno in sporazumno rešena. Za ta del proti IMV bo izdano gradbeno dovoljenje konec aprila. Za odsek od Bršljina do Novolesa v Straži bo lokacijsko dovoljenje izdano takoj po pridobitvi vseh potrebnih soglasij, ki jih mora investitor pridobiti.

Dokumentacija za krak proti bolnici, tako imenovano drugo fazo, je bila do konca maja javno razgrnjena, sklicana pa je bila tudi javna razprava, ki pa je bila skoraj brez udeležbe, kljub temu da je bilo za obveščanje dobro poskrbljeno. Tudi za ta odsek naj bi bilo lokacijsko dovoljenje izdano sredi maja, gradbeno pa okoli desetega junija, kar pomeni, da se bo gradnja lahko pričela v času šolskih počitnic. To je seveda nujno, saj si tak gradbeni poseg v Cesto herojev v času šolskega leta le težko predstavljamo.

Kot velik napredek pri koordinaciji gradbenih posegov v prostor lahko štejemo to, gledano iz dosedanjih novomeških izkušenj, da pri novem mestnem mostu ne bo treba zaradi plina nič prekopavati in razkopavati, saj so bile vse plinske napeljave že vključene v lokacijsko dokumentacijo za most in križišči na obeh straneh, se pravi, da je na tem delu sedaj, ko so dela v zaključni fazi, tudi plinska napeljava že gotova, še predno so se pričela dela na ostalih delih te trase.

Izgradnja prve in druge faze je predvidena tako, da bi vsi večji porabniki, ki se bodo priključili na plin, pričeli kuriti že letošnje jesen. S tem bo onesnaževanje zraka v Novem mestu precej zmanjšano, čeprav se je treba zavedati, da k precejšnjemu delu onesnaževanja prispevajo tudi številna individualna kurišča na premo. Ta so vključena v tretjo fazo novomeške plinifikacije, ki obsega plinsko razvodno omrežje po mestu in priključke za individualne

PLIN Magistralna plinska napeljava je vse bližje Novemu mestu. Junija naj bi bila gradnja do Tovarne zdravil Krka dokončana, jeseni pa naj bi večji porabniki že pričeli s kurjenjem.

sko dovoljenje izdano sredi maja, gradbeno pa okoli desetega junija, kar pomeni, da se bo gradnja lahko pričela v času šolskih počitnic. To je seveda nujno, saj si tak gradbeni poseg v Cesto herojev v času šolskega leta le težko predstavljamo.

Kot velik napredek pri koordinaciji gradbenih posegov v prostor lahko štejemo to, gledano iz dosedanjih novomeških izkušenj, da pri novem mestnem mostu ne bo treba zaradi plina nič prekopavati in razkopavati, saj so bile vse plinske napeljave že vključene v lokacijsko dokumentacijo za most in križišči na obeh straneh, se pravi, da je na tem delu sedaj, ko so dela v zaključni fazi, tudi plinska napeljava že gotova, še predno so se pričela dela na ostalih delih te trase.

Izgradnja prve in druge faze je predvidena tako, da bi vsi večji porabniki, ki se bodo priključili na plin, pričeli kuriti že letošnje jesen. S tem bo onesnaževanje zraka v Novem mestu precej zmanjšano, čeprav se je treba zavedati, da k precejšnjemu delu onesnaževanja prispevajo tudi številna individualna kurišča na premo. Ta so vključena v tretjo fazo novomeške plinifikacije, ki obsega plinsko razvodno omrežje po mestu in priključke za individualne

odjemalce. Za ta del je trenutno v pripravi študija plinifikacije, ki jo izdeluje ljubljanski projektivni biro Procesi inženiring Domžale. Ta naj bi služila kot strokovna podlaga za izdelavo lokacijskega načrta, hkrati pa bo vsaj za mestno jedro plinifikacija vključena tudi v prostorsko-uredbene pogoje, ki so sedaj v izdelavi.

Pri sekundarni plinski razvodnji se bo moralo mesto organizirati tudi iz vidika financiranja. Določene priprave okoli tega že tečejo pri občinskem izvršnem svetu. Najprimernejša varnarija se zdi tista, po kateri naj bi ustanovljeno javno podjetje v sklopu komunale, katerega naloga naj bi bila izgradnja omrežja, distribucija plina in vzdrževanje plinovodnih naprav.

Merilno regulacijska postaja Novo mesto center bo stala med Cesto Herojev in Ulico Maršalcev, za stavbo nekdanje Tovarne obute. Na tej lokaciji je že bilo izrečenih nekaj pripomb in pomislekov, zlasti zaradi bližine nekaterih šolskih poslopj in prometnic, vendar strokovnjaki zagotavljajo, da ta ne bo z ničimer motila normalnega dela na tem območju, je pa tehnološko izvedena, da ne predstavlja nikakršne potencialne nevarnosti bodisi za okolje, bodisi za bližnje okolice.

T. JAKŠE

Ameriško pismo

Cleveland 15. marca 1991

Pozdravljeni!
Spomenka (Hribar) je bila tukaj. Včeraj pa je odšel nazaj Filip Robar-Dorin iz Novega mesta. Je vse snemal: Dejaka, Zajca in druge. Kakor berem v New York Timesu, je spet kar veliko »sranje« v Beogradu. Seveda, Balkan!
V Dolenjskem listu sem prebral spet nekaj dobrih člankov. V zame-nu pošiljam Ameriško domovino. Morda boste kaj iz nje pobrali.

Ameriška domovina 14. marca 1991: Belokranjski klub prireja piknik na Slovenski pristani 21. junija in 9. novembra. Igra Tony Klepec orkester. Novi grobovi: umrla je 84 let stara Helena C. Tekavec, rojena Logar, in Anna A. Sterpisa, rojena Merhar... Podnaslov: »Če je Milan Kučan oče slovenskega naroda, potem je spomenka Hribar njegova mati.« Vprašanje Spomenki Hribar: Bodo na Kongres (Slovenec) naslednje leto lahko prišli tudi tisti, ki doslej niso imeli vstopa v državo, Vinko Levstik na primer? Odgovor (skrajšano): Stvar države je, da pregleda dosjeje, da preveri upravičenost obtožnic in da ugotovi, katere izmed njih je treba umakniti, ker so bile delane v času, ko je bilo dovolj, da je kdo napačno pogledal, pa je bil že zločinec, oziroma da se najde tiste, ki so morebiti res zločinci. Kaj so to zločinci, pa bi bilo treba premisliti, ker so bili zločinci na obeh straneh... Danes popoldne odpotujeta v Chicago Spomenka Hribar in Aлена Puhar... Mednaslovček: Pilot Andrej Kokal pital. In dalje: Andrej Kokal, pilot F-16 letala v nedavni vojni z Irakom, je v pismu z dne 21. februarja pisal, da je imel že 30 bojnih pletov, vsakič pa se je srečno vrnil. Kakor vemo, so tudi drugi vojniki slovenskega rodu, udeleženi v vojni, srečno prestali boje, ne da bi bili ranjeni. Za to smo lahko vsi hvaležni. E. C.

Stiske še v luči krščanske etike

Z marčevskega srečanja za versko izobraževanje odraslih v stiškem samostanu

Stiški samostan je kot doslej vsak mesec tudi v marcu gostoljubno sprejel udeležence srečanja za versko izobraževanje odraslih. V dneh od 22. do 24. marca smo prisluhnili štirim odličnim predavateljem, ki so nam v luči krščanske etike osvetlili pereča vprašanja današnjega časa.

Prvi dan, 22. marca nam je predaval dr. Anton Perdih o varstvu okolja s krščanskega stališča. Poleg običajnih nasvetov za varčevanje energije in varstvo okolja v vsakdanjem življenju ter izkušnje o koristni izrabi odpadkov je poudaril, da so človeške lastnosti, ki povzročajo onesnaženost okolja (napuh, lakomnost, požrešnost, jeza, lenoba) tudi poglaviti grehi po krščanskem nauku.

Teologija stvarjenja je navdihnjena z ekološko mislijo. Sv. pismo pravi: »Ne pluj na zemljo! Ne zaničuj zemlje!« Zemlja nam je dana v upravljanje. V sedanjih ekološki krizi mora človek opustiti brezobzirno izkoriščanje zemeljskega bogastva in podrejanje naravnih sil, sicer se bo izpolnila grožnja iz Sv. pisma: »Sami se boste kaznovali, ko boste kršili božji načrt.« Novoveški nizam pa postavlja človeka tako visoko, da si hoče podrediti vso naravo, in dela, kar hoče.

23. marca nas je kanonik dr. Ivan Merlak s poglobljenim in vsestransko dokumentiranim predavanjem o solidarnosti brez kapitalizma in komunizma prepričal, kako socialni nauk Cerkev vedno poudarja solidarnost, kako bog sam kliče k solidarnosti. Za vernika je človek zadnje in najvišje merilo vrednot. Koncilsko gibanje v Cerkvi pospešuje čut za prijateljstvo med ljudmi — božjimi otroki. Današnji svet pa si prizadeva le za gmotni napredek, vidi osnovno danost le v materialnih

• Absurd je sopotnik totalitarne države. (Kadare)

• Ni filozofa, ki bi lahko potrpežljivo prenašal zobobol.

dobrinah, zanemarljivo pa duhovne. Prihodnost tretjega tisočletja bo temeljila na tehniki, ki bo omogočila preživetje, na altruizmu in na kontemplaciji — duhovnosti. Komunizem in kapitalizem sta duhovnost zanemarljivo, zato sta propadla. Ekonomika se mora vključiti v moralni red.

Tretje predavanje — predaval je elektroinženir Andrej Grebenc — je razpabilo poslušalce z vprašanjem odnosa med človekom in strojem. Vodilo nas je od prvih začetkov človeškega prizadevanja za preživetje in olajšanje življenja do sodobnih strojev, ki ne samo da pomagajo človeku, temveč ga marsikdaj tudi razčlovečijo, zaslužujejo. Ne smemo pozabiti, da je človek, čeprav krona stvarstva, omejen v svojem bivanju in delovanju. Ustvarja lahko le ponovljive, mrtve stvari. Noben stroj, izdelek človeških rok, ne more narediti živega bitja, ne more pomagati pri odrešitvi človeka. Problem, ki presega človekove moči, lahko reši le Bog. On nam daje notranji mir in gotovost.

Posebno aktualno je bilo zadnje predavanje inž. matematike Ivana Bizjaka, predsednika zbora občin v slovenskem parlamentu. Govoril je o družinski vzgoji otrok za družbeno življenje. Starši naj predvsem s svojim zgledom navajajo otroke na sodelovanje pri urejanju skupnih zadev. Slaba je družina, ki je zaprta vase, ki se ne meni za družbeno vprašanja. V družini se oblikuje otrokova osebnost, ki naj bo usmerjena navzven in ki bo imela čustovodnost do prevzetih dolžnosti. Pomembna je tudi samozavest in njena nadgradnja — družbeni pogum.

Starši naj otrokom pravilno predstavijo vrednote. Za kristjana je najvišja vrednota bližnji. Vsako vrednotno ocenjevanje ljudi je lahko nevarno. Za uspešno družbeno delovanje je torej potrebna trdna osebnost s privzgojenimi vrednotami.

Že otroke lahko navajamo na odgovorno urejanje skupnih zadev, npr. v karitativni dejavnosti. Tudi molitev npr. za mir je oblika družbenega delovanja.

Domovinska vzgoja naj otrokom privzgoji občutek pripadnosti narodu in državi, brez nestrpnosti in predsodkov do drugih narodov. Ne romantično zaneseno, temveč realno moramo pokazati otrokom, kaj imamo v našem narodu vrednega. Kristjani moramo izpol-

njevati svoje naloge s čim manjšim razkorakom med besedami in dejanji.

Po vsakem predavanju se je razvila živahna debata, ki je razjasnila še dodatna vprašanja poslušalcev. Program vsakokratnega srečanja objavlja organizator dr. Rudi Koncilijski v tedniku Družina. Pridite, ne bo vam žal!

MARIJA DAUGUL
Brestanica

CVET ŽIVLJENJA — Tako bi lahko imenovali opojno dišeče cvetove drevesa življenja. Le redkim je dano, da jim zavet, Slavku Burgarju z Regrških košenic pri Novem mestu pa se je to zgodilo že drugo leto zapored. Drevo s štirimi poganki je pred devetimi leti kupil v Banjaluki. Sedaj so vrhovi veliki že prek dva metra, vsako leto pa se cvetje pojavi na drugem vrhu. Cvetje je v obliki grozda, vsi cvetovi na njem pa ne cvetijo hkrati. Eden cveti približno dvajset ur. Tako bo trajalo kar štirinajst dni, da bo odcvetelo vseh sedemsto cvetov, kolikor jih je v grozdu našel slavko Burgar. Drevo hrani na istem mestu in v istem prostoru že vseskozi, odkar ga je dobil. (Foto: T. J.)

KJE JE ANTENA?

Iz zaklenjenega podstrešja na Trdinovi 5 b v Novem mestu je neznan kam in s kom odšla dobro privezana televizijska antena s kablom vred. Vabim jo, naj se nemudoma vrne na svoj stari prostor in mi s tem prihrani nadaljnje korake.

MARIJA LIPOVŠEK

Šola in starši z roko v roki

25-letne izkušnje učitelje

Letos že 25. leto poučujem 1. razred, in to ves čas na istem delovnem mestu. Menim, da je uspešnost učitelja na tej stopnji v veliki meri odvisna tudi od dobrega sodelovanja s starši. Že leta poskušam uvajati drugačne oblike sodelovanja. Starši so opremili učilnico s kotički, kupili radiokasetofon, pomagajo pri izdelavi raznih učnih pripomočkov, spremljajo nas na ekskurzijah, predstavah, predstavijo nam svoje poklice, obiskujemo jih na domu, »pričarali« so nam pisalni stroj, papir, blago, pribor za šivanje in še mnogo zanimivih stvari.

Program sodelovanja predstavim staršem takoj na začetku šolskega leta skupaj s pedagoginjo, potem pa ga med šolskim letom dopolnjevam s predlogi in željami staršev. Sicer pa menim, da si mora vsak učitelj na svojem področju najti lastno pot, jo neprestano izpopolnjevati, dopolnjevati in prilagajati. Ko bodo starši spoznali v učitelju zaščitnika otrok, ki svoje delo opravlja z ljubeznijo in čustvenostjo, se bodo nanj obračali za zaupanjem. Tako se bodo težave zmanjševale oz. jih bomo poskušali skupaj premagati. Pomembno pa se mi zdi tudi realno in kritično gledanje otrok.

UČITELJICA

Odprto pismo ministru Vencelju

Kočevski četrtošolci so proti maturi

Glede na zmešnjavo, ki se je pojavila pri organizaciji in časovni razporeditvi zaključnih, sprejemnih in diferencialnih izpitov v šolskem letu 1990/91, smo se četrtošolci SŠTUD Kočevje odločili, da vam napišemo protestno pismo, za katero goreče upamo, da bo padlo na plodna tla. Niti dijaki niti učitelji in prav gotovo tudi vi sami, gospod Vencelj, ne vidimo prave funkcije zaključnega izpita. Ali nam morda lahko zagotovljate, da nam bo uspešno opravljen zaključni izpit zanesljiva vstopnica na katerokoli fakulteto, ali pa s tem želite izpeljati test psihične vzdržljivosti letošnjih četrtošolcev? Si vsaj približno predstavljate, kakšen napor je opravljanje zaključnih, sprejemnih in po možnosti še diferencialni izpit v roku 14 dni?

Ne razumite nas napačno! Nismo proti pravi, enotni, s katalogi znanj podprti eksterni maturi, temveč proti nefunkcionalnemu zaključnemu izpitu (ker se ocene tega izpita ne upoštevajo pri sprejemu na fakulteto, pač pa ocene četrtega in tretjega letnika oz. povprečni učni uspeh v srednji šoli), za katerega je pred kratkim ne dijaki ne učitelji nismo vedeli, kako naj bi potekal in kakšna znanja bi od nas zahteval. Do začetka zaključnega izpita sta še komaj dva meseca in v tem kratkem času bi bilo težko rešiti toliko nejasnega.

Teoretično je zaključni izpit sicer lahko izvedljiv, toda kdo bo upošteval naše meje vzdržljivosti? Šola je vendar zaradi nas, in ne mi zaradi šole! Za nameček pa lahko povemo še to, da v primeru neuspešno opravljenega zaključnega izpita v prvem roku ne dobimo potrdila o zaključku srednje šole, kar predstavlja edino možnost za opravljanje morebitnega sprejemnega izpita, torej v tem primeru izgubimo celo leto.

Moti nas diferenciacija zahtevnostne stopnje zaključnega izpita posameznih usmeritev. Primer: — naravoslovne šole (en izbirni predmet + 3 določeni) — ostale šole (več izbirnih predmetov).

Naši predlogi so: — da se sekretariat za VIZ dogovori s fakultetami, da se uspeh zaključnega izpita upošteva pri sprejemnih izpitih — da se roki sprejemnih izpitov prestavijo — da se uredi časovno neskladje izpitov

— da se zaključni izpit ne izvaja. Zaradi vsega navedenega ostro protestiramo proti izvajanju neurejenega, popolnoma nefunkcionalnega, neefektivnega, z eno besedo, popolnoma neuporabnega zaključnega izpita.

Odgovor pričakujemo v roku enega tedna.

ČETRTOŠOLCI SŠTUD
KOČEVJE

PESNIK NA OBISKU

V Pionirski knjižnici nas je obiskal Kajetan Kovič. Bral nam je pesmice, ki bodo izšle v njegovi novi pesniški zbirki. Pesmi-ke so mi všeč, ker so smešne. Pričakoval sem, da bo Kajetan Kovič starejši, kot je v resnici. Vesel sem, da sem se srečal z njim.

LUKA HROVAT, 2. d
OŠ Milke Šobar-Nataše
Novo mesto

MLADI DOPIŠNIK

SPREJEMNI IZPITI

Ko je bil informativni dan, se je v odpravi v šolo, v katero si pač želi. Že šole bo večina ostala doma, kjer je še na najljepše. V srednji šoli v Brežicah so imeli dogovorjen sestanek ob 9. uri. Srečali so nam kratko opisali delo posameznih predmetov, potem pa smo šli na ogled šole, kjer smo prisostvovali tudi pouku. Vsi skupaj se zelo veselimo nadaljnjega šolanja, je sprejemni izpit težava, ki nas čaka.

ANJA PINTARIČ, 8.

KULTURNI DAN

Kultura, kultura, kultura. Tokrat so učenci zajemali z veliko žlico. Učenci smo čisto poseben kulturni dan. Učenci smo namreč lahko ustvarjali v številnih delavnicih. Okrog 40 smo jih imeli na biro. Novinarji smo pripravljali radijske oddaje in tole novice za vas.

ELIZABETA JORDI
OŠ Sentjurca

BILO JE LEPO

Ko se je bližal konec zimskih šol, smo imeli v šoli zaključni nastop teledavnici so najprej zaplesala in zaplesala nekatera dekleta, potem smo nastopale skupinami. Jaz sem bila med Srednješolske medvedki. Mislim, da ne bom nikoli zabila tega dne, saj sem se imela lepo.

MATEJA PIŠEK,
OŠ Kostanjevica

V SADOVNJAKU

Drugi razredi smo imeli naravoslovni dan. Po malici smo odšli k stari kmetski šoli na Grm. Tam nas je čakal gospod Horvat, ravnatelj kmetijske šole. On smo v sadovnjaku. Spoznali smo spoznavna dela v sadovnjaku. Obrazel je bilo belo, sadno drevo je cepil na tri dele. Naravoslovni dan mi je bil všeč, ker se veliko naučila o sadovnjaku.

AJDA GOBEC,
OŠ Milka Šobar-Nataše
Novo mesto

ŠIFRERJEV KONCERT

Šestega marca smo odšli v Trebnje, si ogledamo koncert Andreja Šifrerja, mi je bilo še posebej všeč zato, ker smo prvič slišala v živo. Zapel nam je pesmi, najlepša pa mi je bila Uspavalnica za Evo. Odločila sem se, da bom kupila njegovo kaseto.

ANDREJA RATAJEV,
novin. kroj.
Dol. Nemška

Literarni večer

V spomin na Župančiča

SUŠ Mirana Jarca Črnomelj je bil vsem, ki jim ni tuja Župančičeva pesniška predstavitel v literarnem večeru njegovega pridiha. Večer smo posvetili spominu na pesnikovo obletnico, stva, ki je bila 23. januarja.

Pravimo, da mora šola živeti s knjižnico. No, pa smo poskusili obarvati v spominu na Župančiča. K sodelovanju pritegnili šolski pevski zbor in oblikovni skupini in učence iz OŠ Dupleš. Večer smo obogatili tudi z diaprojektivno predstavo, ki je bila izvedena v obliki obiskovalci ogledali priložnostno predstavo Župančičevih del; učenci so v turmah delavnica razmišljali o knjižnici hiši nekoč in danes, pa so nam nekateri slikovnih utrinkov pripravili na noh. Iskali smo tudi najstarejšo knjižnico ali listino v našem kraju.

Veseli smo, če smo z literarnim večerom izpolnili pričakovanja obiskovalcev. Če smo uspeli, nam bo to povzročilo izizzv na naslednje družbenje.

SUŠ Mirana Jarca
Črnomelj

USTANOVITEV NOVE VSESLOVENSKE POLITIČNE ORGANIZACIJE OSVOBODILNE FRONTA

V jutranjih urah 6. aprila 1941 nemška letala bombardirala Beograd, čemur je nenapovedan sledil splošni napad fašističnih armad na Jugoslavijo. Slabo izurjena, neprimerno in materialno opremljena starojugoslovnska vojska pod vodstvom podkupljenih izdajalskega poveljnškega kadra, v krajšem neorganiziranem in neuspešnem odporu klonila. 17. aprila 1941 podpisana brezpogojna kapitulacija goslovanske vojske. Kralj in vlada pobegnili iz države. Komunistična partija Jugoslavije, prekaljena v dvajsetletjih ilegalnega boja, se je brez šanjska odločila za obrambo domovine do končne osvoboditve.

Spoznanje, da sta mu fašizem in nacizem namenila smrt, je strnilo slovenski narod v borbeno politično organizacijo, v Protiimperialistično fronto slovenskega naroda, ustanovljeno 17. aprila 1941 na pobudo Komunistične partije Slovenije, ki se je po dveh mesecih in pol preimenovala v Osvobodilno fronto slovenskega naroda.

(Nadaljevanje prihodnje številke)

Kot leva in desna polovica

Teze o drugačnem šolskem sistemu

Predsedstvo koalicije LDS OO Sevnica in Demos Sevnica je zapisalo daljše razmišljanje glede razprave, ki jo je preko odbornice zbora združenega dela posredovalo predsedstvo skupnosti osnovnih šol. Predsedstvo koalicije je razmišljanje strnilo v teze za drugačen koncept šolskega sistema. V njih je med drugim zapisalo:

Največ, kar je učitelj lahko, je fizična (fizičnica je nekaj, kar je pokončno, trdno v zemlji in visoko v nebu); opora, ki z močjo svoje duhovne bogatosti, znanja, vedenja, umevanja in razumevanja nudi otroku tolikanj trdno oporo, da doraste v vsej potencialni višini. Ničesar ni moč vbiti, vsaditi, le pripravimo lahko človeka, da si sam vsadi in da neguje vse, kar ga dela človeka.

Da bi navedeno lahko dosegli, učitelj in učenec ne smeta biti vezana v sistem, ki deluje podobno kot država ali podjetje (v industrijskem smislu) ali, v končni konsekvenci, kot vojaški sistem. Iz šolskega sistema in šole, ki deluje na ta način, lahko pridejo le ljudje, ki bodo brez ustvarjalne potrebe in vne, zakaj čutili bodo posledice oblastne moči kot nekaj ubijajočega, duhamornega.

Se nekaj je, kar nujno karakterizira takšne šolske sisteme (šole): razvijanje (predvsem in zlasti) logičnega, analitičnega, »razumskega« misljenja, t.j. leve polovice možganov. Zanemarjajo se torej zmožnosti obvladovanja prostora, umetniškega dojemanja, ustvarjalni procesi in intuitivno, sintetično misljenje, torej sposobnosti, ki jih povezujemo z desno polovico možganov. Zanemarjajo

nje celovitosti človeških sposobnosti s favorizacijo razumskega pomeni, da se odrekamo ogromni ustvarjalni energiji, do katere pride z razvijanjem funkcij tako leve kot desne polovice možganov. Z zanemarjanjem enih funkcij torej ne dovolimo drugim, da bi se polno razvile.

Na podlagi vsega navedenega izražamo nestrinjanje s konceptom, ki zagovarja velike osnovne šole z velikim številom učencev, katerih edina prednost je, da so cenejše, kot bi bile tiste, ki bi delovale po načelih, katera zagovarjamo. Koncept velikih osnovnih šol posebej zavračamo zato, ker veliko število učencev in učiteljev potencira vse navedene slabosti. Velike šole zaradi težke obvladljivosti namreč kar kličejo po uvedbi kasarniškega tipa vedenja.

Šola bi morala biti sestavni del otrokovega bivanjskega okolja in bi se v to okolje morala naravno vključevati. Velike šole pa so »drugi svet«, kjer je otrok izločen iz naravnega bivanjskega okolja. Prav tako je taka šola sama po sebi izločena iz okolja v svoj posebni svet, saj ni zrasla iz okolja, temveč se je postavila izven njega.

Za predsedstvo koalicije LDS OO Sevnica in Demos Sevnica: JULIJ JERAJ, koordinator

• Pisma in odmevi se nadaljujejo še na 14. in 15. strani.

Piše zgodovinar Zdenko Picelj

ZDRUŽEVALNA SILA V USODNEM ČASU

Pred 50 leti je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda

Zelo pomembno je bilo, da se je pod vplivom danih socialnoekonomskih razmer in naraščajočega odpora proti vladajočim režimom vedno bolj poglobljala politična diferenciacija v posameznih okoljih, v sokolski organizaciji, v društvenih kmečkih fantov in deklet, v katoliških, obrtniških, dijaških in prostvetnih organizacijah. V teh organizacijah se je vedno več članov opredeljevalo za levico, za socializem, za revolucionarne spremembe v družbi.

V novomeški sokolski župi se pred vojno ni poglobila politična diferenciacija med demokratičnim in unitarističnim krilom Sokola, ki je bila značilna za ljubljanske razmere. Res pa je tudi, da novomeška sokolska župa ni bila neposredno vezana za posamezne politične stranke in da je delovala bolj ali manj avtonomno, zavzemajoč se za narodnoobrambene in domoljubne cilje. To je s časoma pripeljalo do ožje povezave in sodelovanja z demokratičnim krilom ljubljanske sokolske župe, kar je pospešilo demokratične procese znotraj novomeške sokolske župe in vplivalo na napredno prosocialistično usmerjenost

dobrnega dela članstva. Zadnja leta pred vojno se je posebno povečala aktivnost sokolske organizacije na Dolenjskem, organizirani so bili številni tečaji za vaditelje in okrepila se je sokolska organizacija v vseh večjih krajih.

V začetku tridesetih let je postala sokolska javna knjižnica v Novem mestu pomembno žarišče naprednih idej. Po zaslugi nekaterih aktivnih članov sokolske župe je prevzel dejansko vodstvo knjižnice Tone Bele, takratni sekretar OK KPS v Novm mestu, kateremu je knjižničarstvo omogočalo stik s številnimi mladimi ljudmi, ki jih je idejno usmerjal v marksizem in posameznike pritegoval v ilegalno delo partije. Po Belletovem odhodu so to delo nadaljevali Bogo Komelj in drugi. Sokolska knjižnica v Novem mestu je vse desetletje pred vojno igrala pomembno vlogo pri idejnopolitičnem oblikovanju številnih mladih sokolov!

Društva kmečkih fantov in deklet so odigrala izredno pomembno vlogo pri idejnopolitičnem oblikovanju kmetijskih fantov in deklet. Društva in njihova

zveza niso bili nikakršen privesek posameznih političnih strank, marveč so bili politično in organizacijsko samostojni. To pa je omogočalo, da je bil v velikem številu društev že pred vojno prisoten proces diferenciacije v levo.

V katoliških organizacijah in društvi se je odvijala politična diferenciacija v precej težkih razmerah, zato so se opredeljevali za levico posamezniki, razen v sindikatih in nekaterih študentskih društvi, kjer je bil močan vpliv krščanskega socializma. Tudi med vernimi ljudmi so bili taki, ki so odklanjali agresivne fašistične metode in mržnjo proti vsem, kar je socialističnega, ker so jim bližji evangelijski nauki in človečanski ideali socializma kot pa fanatični fašizirani antikomunisti. Na Dolenjskem je bil prisoten vpliv krščanskega socializma zlasti v rokodelskem društvu, deloma med dijaki in študenti, manj med inteligenco. Iz katoliških vrst je bilo precej takšnih, ki so se opredeljevali za krščanski socializem. Na splošno pa je bila odprto katoliških organizacij manjša in zato je bil vpliv komunistične stranke nanje manjši in težavnejši, kajti

ni bilo dovolj stikov. To je prišlo do izraza zlasti v letu 1941, pri začetku snovanja OF, ko je zaostajalo aktiviranje katoličanov v njej. Takrat je bilo potrebno najprej vzpostaviti stike z ljudmi, ki bi bili pripravljeni sodelovati v OF skupaj s komunisti in Sokoli, ki bi bili pripravljeni zavreči predsodke in politično ekskluzivnost ter se skupaj z drugače mislečimi, predvsem pa skupaj s komunisti, boriti za svobodo slovenskega naroda.

Prebivalci Dolenjske so bili vedno dojemljivi za nove ideje in so sprejemali vse, kar je bilo naprednega. Veliko Dolenjcev je odhajalo v Ameriko, od koder so se vračali z naprednimi republikanskimi idejami. Iz ruskega ujetništva so se vračali vojniki iz prve svetovne vojne, doživeli so socialistično revolucijo, se nazvali socialističnih idej in jih razširjali po Dolenjskem. Veliko vlogo je odigralo tudi učiteljstvo, ki je v mladini budilo domovinsko zavest in učilo ljubiti domovino. Ustanovljena so bila razna napredna društva, organizacije in skupine.

V desetletju pred drugo svetovno vojno pa je v Slovenijo pribezalo okoli 50 tisoč primorskih Slovencev, ki so morali zapustiti svoje domove zaradi vse hujšega fašističnega nasilja. Ti emigranti so postali protifašistični agitatorji in so veliko prispevali pri širjenju protifašističnega razpoloženja na Slovenskem. Tudi na Dolenjsko je tako prišlo precej primorskih Slovencev, ki so

spoznali bistvo italijanskega fašizma in njegovo raznarodovalno politiko v slovenskem in hrvaškem Primorju.

Proti gospodarski zaostalosti in izkoriščanju je mogel biti uspešen le tisti boj, ki je imel trdno ideološko podlago, boj, ki je neizprosno terjal popolno preobrazbo družbe na osnovi najnaprednejših idej socializma in komunizma. Tu je komunistična partija, čeprav jo je obznanila preganjal v ilegalo, s svojo dejavnostjo, s povezovanjem kmetско-delavskih množic in z izrabo vseh oblik agitacije in organizacije opravila veliko delo, zlasti v zadnjih letih pred izbruhom druge svetovne vojne pri nas. Tako je težko materialno stanje prebivalstva, hkrati z zavestno aktivnostjo porajajočega se delavskega razreda in doraščajoče napredne inteligence in študentov ustvarjalo izredno revolucionarno razpoloženje množic, ki so si vse bolj zavestno iskale poti v boljše življenje.

V takih okoliščinah je Komunistična partija Slovenije, ki je na ustanovnem kongresu leta 1937 prevzela skrb nad usodo slovenskega naroda, postajala vse pomembnejša politična sila in končno vodilna politična stranka, ki je pozvala slovenski narod v Osvobodilno fronto in ga povedla v osvobodilno borbo.

• Socializem je možno uresničiti samo tako, če se srečata Marx in Kristus. (Grmič)

Zreb je izmed reševalcev 11. nagradne križanke izbral MARJETO ZAMAN iz Novega mesta. Za nagrado bo prejela knjigo Maria Vargasa Llose Pogovor v katedrali. Nagradjenki čestitam.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 15. aprila na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 13.

REŠITEV 11. NAGRADNE KRIZANKE

Pravilna rešitev 11. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: SADAT, SUM, REVOLUCIJA, DEBI, ERNA, ANO, STAS, PLIŠATA, SLOJ, TRAKAR, TORI, ARAK, IST, IZBOR, OKLA, MI, ARICA, KAJETAN, REJENKA, ARARA, ANANAS, JORA.

MISLIJ

Kaj je v resnici kje pod soncem možki, ki bi z vso zanesljivostjo lahko rekel, da je izbravec kakšne ženske?

A. STRINDBERG

Smo v mnogočem zadržti, toda tudi prijazno, skromno, dobrohotno ljudstvo, v zgodovini ničkolikokrat tepeno in zato malo na žalost obrnjeno, toda naravnost lačno prijateljstva in razumevanja.

M. KMECL

NAGRADNA KRIZANKA

DL	NEPRIČAKOVANA SRČNOST	DOLOČITEV VREDNOSTI	BARVNI ODTENEK	POD	AVTOR J. UDR	NA EN MESEČ IZHAJUJOČE GLASLO	NEKDANJE RUSKO CARSTVO	ANGL SVETLO PIVO	ANGLJSKA AVIACIJA
ANGL POKRAJINA					DRŽAVNA BLAGAČNA				
DVALNA SKLEDA					NIČLA PLEŠČI MEDVED				
ČEŠKI GRAFIK (UKOVNI AVTOR SVEJKI)									
BOKSAR CLAY					ČIMOSOV AVTO			EFEKT	DL
RIBIŠKA MREŽA					ZOFA BREZ NASLONJALA				
AM USTANOVNA ZA VEŠČINSKI RAZISKAVNI PREDV. SEKR. SKL. (IVO-LOLA)					SEKRPA ZA TESANJE TERMIN				HRIB PRI BEOGRADU
RŽEVO ŽGANJE					IT FLOZOF (BENEDICTO) EKSPLOZIVNO TELO			RIM ŠTIR SIROMAK	
AFR VELETOK			MESNATA BULA ZAGIB TKANINE						
PREBIVALKA PIRENEJSKEGA POLOTOKA									
MARLIN KIP									
NIZOZEM ANTILSKO OTOK									

»Bela kuga« prihaja v Evropo

Kokainski baroni so preusmerili svetovno trgovino s kokainom v evropske države — Nevarna droga uspešno osvaja novo tržišče — Rekordni zasegi

Dogaja se natanko to, kar so strovniki za droge predvidevali. Odkar je ameriški trg z mamili postal prevroč za kralje kokaina, je mamiljarska mafija vrglo oko na evropske države. Na staro celino je z zahoda pljusnil velikanski in uničujoč val bele droge. Poznavalci govore o beli kugi, o kokainu kot drogi leta, o beli smrti, ki je ogrozila evropsko prebivalstvo.

Še pred nekaj leti je bil v Evropi, kjer je med uživalci mamil prevladoval heroin, kokain skoraj neznan. Evropski borci zoper narkomanijo so beli prašek imeli za tipično ameriško zadevo, v katero je bila Evropa vpletena le kot dobaviteljice nekaterih kemičnih surovin, potrebnih za pridelavo kokaina iz listov koke. In res jebilo tako, dokler se ni začel v ZDA neusmiljen boj, ki je segel tako daleč, da so v borbo proti proizvajalcem kokaina in trgovcem s to drogo vpletili tudi vlade nekaterih južnoameriških držav in celo vojsko. Hud pritisk na domačih tleh je mafijo prisilil, da je tok trgovine s kokainom preusmerila preko Atlantika v Evropo.

Kokain se je začel hitro uveljavljati na evropskem trgu z drogo, o čemer zgovorno govore tudi podatki za zaseženih količinah kokaina, ki je padel v roke policiji in carinikom. Količine strojno naraščajo. Lani so samo v prvih treh mesecih zasegli več kokaina, kot so ga poprej v vsem desetletju. Podatki Interpola so taki: v dvajsetih evropskih državah so leta 1986 cariniki in policija zasegli blizu 1500 kilogramov kokaina, lani pa že 12 tisoč 900 kilogramov nevarnega belega praška. Poznavalci pravijo, da gre pri zaplenjenem kokainu le za drobec vseh tistih ton droge, ki pritekajo v evropska pristanišča in na letališča z ameriške celine.

»Toliko kokaina potuje po oceanih kot nam,« pravi strokovnjak z Interpola Gerard Neurohr, »da ga včasih celo pozabijo izgovoriti. Posamezne pošiljke

zamešajo ali celo pozabijo nanje in končajo na povsem nepričakovanih krajih sveta, kot je denimo Sri Lanka.«

Še pred nekaj leti je bila prava senzacija, če so cariniki zasegli 10 kilogramov kokaina, zdaj se srečujejo z več sto kilogrami in celo tonami droge. Kako sploh lahko pridejo take ogromne količine droge v Evropo? Strokovnjaki pravijo, da na vse mogoče načine: z ladjami, letali, ribiškimi barkami, po pošti, z »živimi vrečkami«, se pravi z ljudmi, ki si drobovje naphajo s polivinilastimi vrečkami ali kondomi, polnimi kokaina. Kokain je skrit v računalnikih, v pošiljkah kmetijskih pridelkov, strojev, odkrili so ga v izpraznjenih kokosovih orehih, v železnicah dirkalnih konj, v nožnicah toreadorskih mečev, v škatalah zdravil, našli so ga sprešanega kot del potovalnih kovčkov, skratka povsod, kjer je to mogoče. Domišljija kokainskih baronov je v tem pogledu zares silno ustvarjalna in živahna.

Evropski rekord zaseženega kokaina imajo nizozemski cariniki. Lani so na tovorni ladji Bo Johnson, ki je priplula iz Južne Amerike v Nizozemsko pod švicarsko zastavo, odkrili več kot poltretjo tono kokaina v pošiljkah koncentratov semen južnoameriških pasjokov.

Strokovnjaki trdijo, da se je kokainska mafija resno odločila, da bo v naslednjih letih Evropa postala osrednje tržišče. In ta račun je narejen z veliko premisleka. Ne samo da so ameriška tla zanje postala prevročna, Evropa je zaradi gostega mednarodnega prometa in svojih razčlenjenih obal neprimerno bolj ranljiva v tem pogledu, saj je nadzor nad tihotapskimi plovili precej težji. Poleg tega predstavlja 350-milijonsko prebivalstvo stare celine večjo množico potencialnih odjemalcev kot prebivalstvo ZDA.

Kokainski mafiji so na tekočem tudi s spremembami, pred katerimi stoji so-

dobna Evropa. Računajo na sproščene razmere, ki bodo začele veljati po letu 1992, ko bo Evropska skupnost zažive la pod zelo ohlapnim režimom nadzora na mejah in bo pomret med državami Skupnosti potekal tako rekoč povsem prosto. Kjerkoli bodo vdrl v mehki trehuh Evrope, se jim bo odprla vsa Skupnost.

Računajo pa tudi na spremembe v srednji Evropi in na evropskem vzhodu, kjer se jim odpira zelo donosno tržišče v državah nekdanje socialistične »blaginje«. Mafijski baroni imajo kaj ponuditi razočaranim množicam — blaženo pozabo in umeten raj.

Precej je znamenj, ki kažejo, da je v teh računih nekaj prostora odmerjenega tudi Jugoslaviji. »Bela kuga« ogroža tudi naše ljudi.

MiM

MOTILEC HRUPA

Seveda je prijetneje poslušati škrebjanje dežja, zborjenje potoka ali enakomerno šumenje slapa, kot pa neprijetne glasove radijskih in televizijskih aparatov iz sosednjih stanovanj, ropanje prometa z ulice ali bobnenje avionov nad glavo. Vsi neprijetni hrupi pomenijo za sodobnega človeka, že tako obremenjenega z nešteto problemi, stresno situacijo, kateri je le težko uiti. Pa vendar, na voljo je priprava, motilec hrupa, ki vam namesto neprijetnih pričara v začetku našete prijetne šume. Blizu sto dolarjev je treba plačati za to napravo in prijetno spanje ob šumenju slapa ali škrebljanju dežja vam je zagotovljeno. Naprava je prenosna in jo zato lahko odnesete s sabo v naravo, kjer so podobni glasovi tudi že redkost.

Bakterije — tovarne

Vojska se zanima za sodobni genski inženiring

Ameriški vojaški strokovnjaki so dolgo zavidali pajkom, ker znajo narediti svilnate niti, ki so zelo prožne in ob tem petkrat bolj močne kot ustrezne jeklene niti. Če bi lahko take niti umetno delali, bi vojska imela na voljo prvovrsten material za izdelavo najmočnejših padalskih vrvi, za tkanje neprebojnih jopičev in za izdelavo lahkih, a močnih čelad. Na vojaško žalost pa pajki ne proizvedejo zadostnih količin za industrijsko tehnologijo uporabnih niti.

Tako bi stavri ostale v okvirih želja, ko bi se v naravni red ne vmešali največji tehnološki postopki, ki temelje na dognanjih mladih ved, kot sta mikrobiologija in genski inženiring.

Mikrobiolog Stephen Lombardi iz vojaškega raziskovalnega središča v Massachusettsu je izločil iz celice neke vrste pajka gen, ki je bistvenega pomena pri tvorjenju ustreznih znovi za pajčevinaste niti, ter ga presadil v navadno bakterijo, kakršne gojijo v laboratorijih. »Obdelana« bakterija se je pričela deliti in raziskovalcem je bilo v kratkem času na voljo na milijone bakterij z genom, ki omogoča tvorbo proteina, ki je nujno potreben za izdelavo pajčevine. Stvar nadaljnega razvoja postopka pridobivanja svilnatih niti je, kdaj bodo bakterije uporabili za izdelavo umetnih pajčevinastih vlaken v industrijskih razmerah.

Čim dlje samske

Japonke se odrekajo tradicionalni vlogi — Dlje samske

Za večino žensk na Japonskem je bila ženitna ponudba priložnost za praznovanje, danes pa, kot je videti, poročna ponudba zaposleni mladi Japonki ne prinaša več pravega veselja, raje ostaja samska in se za zakonski jarem odloča vse kasneje.

Takšen odnos do poroke je naravnost revolucionaren za kulturo, kjer se so dekleta zgodaj poročala in se po poroki povsem posvetile družini in domu. Dekle, ki se ni poročilo do 25. leta starosti, so zasmehovali. Zdaj so se stvari zamenjale: fantje lovijo dekleta, ženske pa uživajo samnostojnost in svobodo kar najdlje morejo.

Spremenjen odnos do poroke je že sprožil določene spremembe. Demografski podatki govore, da je na Japonskem že presežek samcev, kakih 2,5 milijona mladih moških, zrelih za poroko, je še samskih. Med njimi je precej kmetov. Na tokijskih ulicah niso redki prizori, ko se mladi neporočeni podeželani pripeljejo s traktorji v mesto in snubijo dekleta kar na ulici.

Dviga se tudi povprečna starost mladoporočenk. Zdjaj je povprečna starost nevest že 25,8 leta, v Tokiu celo 26,7. Japonske stare mame samo zavijajo z očmi nad to razpuščenostjo mladih generacij.

Toda ali se Japonkam poroka upira? Nikakor. Analize kažejo, da še vedno kar 93 odstotkov mladih zaposlenih žensk sanjari o poroki, vendar mislijo na sodobne prince, na moške s tremi »v« višje telesne rasti, visoke izobrazbe in z veliko plačo. Vsi trije »veji« se seveda nasmehnejo le malokateri.

Dolgouha avstralska nevarnost

V Avstraliji je ponovno preveč divjih zajcev — Nadnje z bolhami in smrtonosnim virusom

Avstralija je čudna dežela in iz nje pogosto prihajajo nenavadne vesti. Ena od njih je tudi ta, da je strela preko divjih zajcev zanela velikanski požar. Ko je namreč treščilo v ovčarno pri Box Hillu, je ogenj preplodil iz podzemnih skrivališč na tisoče preplašenih zajcev. In ko so živali bežale proč od ognja, so v svojih kožuščkih zanesle iskre požara daleč naokrog. Zaradi njih je zgorelo 100 hektarov pašnikov in več kmetijskih zgradb.

A to bi Avstranci še prenesli, saj gre za neobičajen dogodek. Nikakor pa se ne morejo spriznati s pravo zajčjo poplavo, ki je zajela Avstralijo. Divji zajci so se namnožili prek vseh mej, odžirajo krmo ovcam in drugim domačim živalim, uničujejo dreve, povzročajo erozijske plodne prsti in uničujejo kmetijske pridelke. Kot ocenjujejo poznavalci, šteje zdajšnja avstralska zajčja združba preko 400 milijonov dolgouhcev, vsakoletna škoda, ki jo povzročajo, pa dosega 100 milijonov dolarjev.

»Gre tudi za hudo ekološko grožnjo,« pravi John Barley, svetovalec nadzorne komisije za živalstvo in rastlinstvo Južne Avstralije.

Zajčja nadloga se je pravzaprav začela že leta 1859, ko so Angleži pripeljali

v Avstralijo prvih 24 divjih zajcev. Uvoz Avstraliji neznanih živali si je privoščil gospod Thomas Austin, da bi se kratkočasil z lovom na svojem posestvu Barwon park. Na žalost sedanjih Avstralccev Britanec dolgouhcev ni postrelil. Veselo so se razmnoževali in osvajali avstralska prostranstva. V sto letih se je v družinica namnožila na neverjetnih 600 milijonov. Razmere so postale v petdesetih letih nevzdržne in vlada je začela akcijo za uničevanje zajcev. Znanstveniki so mednje vnesli smrtonosen virus, ki je hitro pomoril skoraj 90 odstotkov vseh divjih zajcev.

V začetku osemdesetih let so strokovnjaki že opazili, da so nekateri zajci razvili odpornost do uničujočega virusa, danes je takih že velika množina in tako kontrola zajcev na dosedanji način ni več mogoča. Pripravljajo novo vrsto virusa, ki naj bi ga prenašale bolhe. Bolhe so se dobro izkazale pri prenašanju virusov v Španiji, kjer so pred leti prav tako imeli hude probleme s prevoliki razplodim divjih zajcev.

V Avstraliji se bodo za divje zajce začeli hudi časi že v začetku letošnjega oktobra.

MINI ZANIMIVOST:

ŠE ENA OD MIKRO ZVERIN

Mikrobiolog Robert Garry z univerzitetne klinike Tulane je odkril nov retrovirus. To so mikroskopsko majhni organizmi, ki delujejo kot živa in kot mrtva snov. Medicina jih pozna predvsem po slabem: so namreč povzročitelji nekaterih hudih in nalezljivih bolezni med katere spada tudi zloglasni aids. Novoodkriti virus so nazvali intracisterni retrovirusni delec tipa A, sumijo pa, da je kriv za bolezen slinavke, lupusa in revmatičnega artritis. Nič kaj prijazen stvar.

Nobena reč ni toliko vred kakor življenje, ki ga rešimo, vse kreposti, vsi človeški ideje vse, čemur pravimo čast, vse, ba, je samo deška igra v primerjavi s tem.

M.MAETERLINCK

Svetovalec, ki si prizadeva da nam vse, kar je sam, namesto t bi v nas razvil vse, kar smo, n lahko pogubi.

SULLY PRUDHOMME

Spolno združevanje mora služiti medsebojnemu počlovečenju, mora izražati dejansko intimnost.

E. KOUBEK

Čudno je, da more človek položiti svojo usodo, svoj razum in svoje srce, svojo srečo, svojo nesrečo v stvar, tako krhko, kakor je ljubezen ženske.

M.MAETERLINCK

Zaljubljenim drugačno življenje je podarjeno.

F. HOELDERLIN

Z razumevanjem medijev, ki človeka podaljšujejo, pridobivamo tudi sredstva za nadzorstvo nad njimi.

M. McLUHAN

Smrt je dostikrat manj kruta kakor življenje.

M.MAETERLINCK

Sočutje s potrptimi je lepa človeška lastnost.

BOCCACCIO

svet v številkah

ONESNAŽEVANJE OZRAČJA

Delež največjih onesnaževalcev

Med najhujšimi ekološkimi nevarnostmi, ki resno ogrožajo naš rodni planet in vse življenje na njem, je splošna otoplitev ozračja, do katere lahko pride zaradi prevelikih količin najrazličnejših plinov, ki jih vsak dan izpuščajo v zrak tovarne, toplotne, termoelektrarne, milijonska množica avtomobilov, letal, vlakov, ladij in drugih prevoznih sredstev. Svoje dodaja tudi ogrevanje in hlajenje stanovanj, poslovnih prostorov, trgovin itd. A čeprav je škoda prizadeta vsemu človeštvu, so nekateri bolj »pridni« pri ustvarjanju škodljivih plinov. Vodijo seveda razvite in industrijske države. Graf teha tedna kaže, v kolikšnem deležu so pri emisiji škodljivih plinov udeležene posamezne svetovne regije.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Marjan Erjavec:

TRENUTEK

Tako mirno in spokojno je. Sedim in premišlujem in sem ves vznemirljen. Vznemirja me ta mir, ker je tako nestvarno. To je mir pred viharjem. Napenjam ušesa in vse svoje čute, da bi mi kaj izdalo ta grozeči vihar. Tako dolgo sem bil v metežu življenja, da me mir in napetost hkrati težita in svojih misli ne morem odvrniti od blaženega vrtinca življenja, ki se odvija pred mano.

še ostalo. Morda je res. Ostal me je majhen delček duše, ki pa z upanjem živi, živi za prihodnost. Upanje je še ostalo, čeprav brli le kot majhna luč nekje da-

leč v megli. Luč, ki jo lahko že naslednji trenutek veter z vedno ugasi. Da bi ostala, ta mala, neznamna luč upanja v svobodo in srečo, kot je bilo nekda-

dežurni poročajo

GORELO AVTOMOBIL — 29. marca nekaj po 2. uri ponoči je prišlo do požara na osebnem avtomobilu Opel Ascona, lasti zdomca Vukosava Dedića iz okolice Banjaluke. Ogenj je vozilo dobro uničil, škoda je za 100 tisočakov, požar pa so posilili šele novomeški poklicni gasilci.

VRATA PRETRD OREH — Neznani storilec je med 23. in 30. marcem skušal vlomiti v vikend Franca Čebularja v Velikem Vidmu. Čebularju se je strošek, ki si ga je privoščil za izdelavo vrat, nekajkrat povrnil, vrata so bila namreč pretrd oreh. Vlomilec je odšel z dolgim nosom, vseeno pa je bilo škode na vratih in ključavnici za 3.000 din.

ODSEL JE PRAZNIH ROK — Nekje v začetku marca je nekdo vlomil v objekte gradu pri vasi Zagrad, kjer hrani Krka staro grajsko pohištvo. Storilec si je prostore temeljito ogledal, na koncu pa odšel praznih rok. Škode je bilo za 5 stotakov.

OB GORSKO KOLO — Zadnje marčevske dni je bila Tatjana Vidic iz Smihela ob gorsko kolo, vredno vsaj 5 tisočakov. **ODNESEL VRTALNI STROJ IN BRUSILKO** — V času med 6. in 25. marcem je nekdo vlomil v garažo Jožeta Kostanjevca v Češnjicah pri Trebnjem in odnesel vrtni stroj ter kotno brusilko, oboje vredno vsaj 5.000 din.

ČELNO V PRIKLOPNIK

GLOGOV BROD — Stanko Radanovič iz Gornjega Lenarta se je 22. marca okoli 1. ure ponoči peljal z osebnim avtomobilom po lokalni cesti med Brezino in Dečnim selom. Zavoľjo prevelike hitrosti ga je med vožnjo zaneslo v desno, izgubil je oblast nad avtomobilom in po 34 metrih čelno trčil v parkirani priklopnik. Radanovič je bil hudo ranjen in se zdravi v brežiški bolnišnici. Skupne materialne škode je za 70.000 din.

PETKRAT DRAŽJE KAZNI — Bodo nove kazni na naše ceste vendarle prinesle več reda? Upati je tako, kajti že preveliko pritiskanje na plin lahko vozniku pobera iz žepa tisočaka, pa tudi morebitno prehitavanje v škarje, kot ga je videti na posnetku, bo poslej precej dražje. Za petkrat so se namreč povečale kazni, ki jih lahko izrekajo miličniki sami, dva do trikrat pa tiste, ki jih izrekajo sodniki za prekrške. (Foto: B. B.)

Nepripenjanje po 500 din

Poslej petkrat višje kazni kršiteljem cestno-prometnih predpisov — Tisočaka za prehitro vožnjo

NOVO MESTO — Zagotovo jih je že bilo nekaj, ki so na svoji koži in denarnici občutili nedavno podražitev kazni, tako tistih, ki jih lahko na kraju kršitve izreče miličnik, kot tisti, ki jih izrekajo sodniki za prekrške. Še posebej prve so tokrat za razliko od dosedanjih tovrstnih zviševanj dovolj visoke. Verjetno ga ni, ki bo sedaj brez vsaj malo ožonosti in nostalgije za vsebino denarnice segel po pet ali deset stotakov.

Poglejmo nekatere od najpogostejših kršiteljev in kazni zanje. Tistim, ki se na tovrstno zakonodajo bolj spoznajo, bo dovolj že podatek, da je potrebno zneske za vse dosedanje kazni pomnožiti s številom 5 (pet). Začnimo z najnižjimi: 125 din stane prekršitev dovoljenega časa za parkiranje, enako, če na traktorju brez sedežev prevažamo še kakšno osebo, če se na traktorjevem priklopniku pelje več kot pet oseb, če hodi pešec več kot meter od roba ceste in nima kresničke, itd. Če je v vozilu več oseb, kot je sedežev, stane tak prekršek 250 din, enako, če voznik vozi brez očal ali pripomočkov, ki so zanj obvezni, ali če kdo pešce ovira na zanje predpisanih površinah; prav tako, če so na vozilu umazane registrske tablice. Prekršitev hitrosti do 10 kilometrov na uro bo kršitelje veljala 375 din; toliko bo moral odšteti tudi voznik, ki bo poškropil pešce, ki bo vozilo ustavljal in parkiral na pločniku, ki vozila zavoľjo počasnosti ne bo sam izločil iz prometa, trakto-

Jedrski plačala zasebne račune

37.394 din stroškov popravila zasebnega avtomobila je poravnala Nuklearna Krško — Pred sodnike bosta morala M. M. in V. S.

Slovenski kriminalisti so napovedali razmahu gospodarskega kriminala nezaposlen boj. Tudi krška in novomeška UNZ v tem nista izjemi. Pričujoči zapisi govore o nekaterih v zadnjih mesecih in v Posavju odkritih primerih tovrstnih kriminalnih dejanj, katerih »avtorji« so praviloma vodilne osebe delovnih organizacij, podjetij ali trgovin.

KRŠKO — Jedrska elektrarna v Krškem je firma, ki da nekaj na svoj ugled. Tudi njen voznik park to potrjuje; ob kopici drugih vozil imajo ali so imeli v njem še šest ali sedem osebnih avtomobilov in kar štiri avtobuse. Človek, ki je imel vsa ta vozila na skrbi, je bil Brežičan V. S., vodja avtoparka v Nuklearni, njegovo delo je bilo tudi, da je skrbel za popravila. V tovrstne namene so imeli v jedrski sklenjeno pogodbo z zasebnikom, avtomehaničarjem in kleparjem, toda na ušesa krških policajcev je prišla nekega dne tudi novica, da pri njiju na račun Nuklearke ne popravljajo le službenih avtomobilov.

Kot kaže, je bila vest resnična. Prvi so jo potrdili kriminalisti, ki so novomeškemu temeljnemu javnemu tožilcu predali kazenski ovadbi zoper Novomeščana M. M. in že omenjenega Brežičana V. S. M. M. je bil v krški jedrski elektrarni vodja splošne službe. Lansko pomlad se je

z nekim B. Ž. dogovarjal o nakupu osebnega avtomobila Opel Kadett. Kupčija je bila kmalu sklenjena, nerodno je bilo le, ker je bil avtomobil potreben popravit, po mnenju preiskovalcev naj bi bil M. M. našel izhod tudi za ta problem. Podrejenu delavcu V. S. naj bi bil namreč neugotovljenega dne v aprilu ali maju naročil, naj v dogovoru s kleparjem in avtomehaničarjem na stroške jedrske popravilne to vozilo. Rečeno, storjeno. Tisti čas je bil v »obdelavi« pri kleparju in mehaniku avtobus jedrske, skupen dogovor je bil, naj bi popravilo osebnega avtomobila prišlo k stroškom popravila avtobusa.

Dela na kadetu očitno ni bilo malo, klepar je moral po nekatere dele celo v Avstrijo, temu primerno je bilo seveda tudi plačilo, katerega končni števek treh računov (enega za 17.224, drugega za 9.500 in tretjega za 10.670 din) je znašal kar 37.394,50 din. Znesek je kleparju

in ličarju seveda poravnala jedrska elektrarna Krško.

M. M. pa je bil osumljen še enega dejanja. Od zasebnika, kooperanta jedrske elektrarne Krško V. V., naj bi bil lanskega aprila zahteval, da za pohištvo, ki ga je delal za novogradnjo M. M., izstavi račun, kot da

• Čeprav gre za obliko gospodarskega kriminala, je bila preiskava začuda kraška in učinkovita. To je moč sklepati predvsem po tem, ker je temeljni javni tožilci iz Novega mesta zoper M. M. in V. S. že vložil obtožnico in tako sume o nezakonitostih pri popravilu zasebnega avtomobila za sredstva jedrske elektrarne potrdil, ne pa tudi tistega dela kazenske ovadbe, ki govori o sodelovanju med M. M. in kooperantom Nuklearne V. V.

je znesek za opravljeno delo že poravnal, čeprav to ni bilo storjeno. Bojda v strahu za usodo njegovega nadaljnje sodelovanja z Nuklearno elektrarno Krško naj bi bil V. V. takšni zahtevi ustregel.

B. BUDJA

ZGORELO GOSPODARSKO POSLOPJE

KRŠKO — 26. marca okoli polnočnega je prišlo do požara na gospodarskem poslopiju Jožeta Vogrina v Brezju pri Veliki Dolini. Ogenj, katerega vzrok še ni znan, je 25 krat 5 metra veliko poslopije, grajeno iz lesa, povsem uprepil, z njim pa še krmo in nekaj smrekovih desk, tako da je skupne škode kar za 400.000 dinarjev.

ZDOMEČ OB 200 TISOČAKOV

MALI VRH — V času od lanskega decembra do minulega tedna je nekdo vlomil v stanovanjsko hišo zdomca Georja Neugebauerja na Malem Vrhu. Vlomilec je odnesel s seboj za 200.000 din raznih predmetov, med drugim kotel za žganjekuho, krmni motor Tomos, dve motorni žagi, tri jadra za čoln in še kaj.

Živimo v »nezakonitem prostoru«

Tako nekako bi bilo moč trditi po ugotovitvi Ustavnega sodišča Slovenije, da je novomeški odlok o prostorskih ureditvenih pogojih nezakonit in neustaven

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Ustavno sodišče Slovenije je sredi marca na dnevi red svojega zasedanja uvrstilo tudi pritožbo Novomeščanov Jožeta in Frančiške Lekše, ki sta trdila, kako je odlok skupščine občine Novo mesto o prostorskih ureditvenih pogojih v občini — veljal je od 1. avgusta 1987 do 31. decembra 1990 — neustaven in nezakonit. Odločba republiških varuhov ustavnosti in zakonitosti kaže, kako prav sta imela Lekšeta.

Dolga je bila pot do pravice in resnice, Jože in Frančiška sta svojo vlogo ustavnemu sodišču naslovila že 4. novembra 1987. Trdila sta, kako navedeni odlok ni v skladu z določbami zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, za tako trditve sta imela tudi dovolj tehtne in argumentirane razloge. Tako so bili prostorski ureditveni pogoji sprejeti brez potrebnih in predpisanih strokovnih analiz in podlag, določeni so bili začasno in bi smeli veljati najdlje do 31. decembra 1988; prav tako ta odlok ni predviden v predpisanem programu priprave prostorskih izvedbenih aktov za tekoče srednjeročno plansko obdobje. In še kaj bi lahko naštel, nemara tudi to, da odlok določa kot podlago za neposredne posege v prostor prav sporne ureditvene pogoje.

Sodišče je postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti pričelo 21. januarja

Prometne spremembe z novim mostom

Enosmeren kandijski most

NOVO MESTO — Po že nekaj predstavitev roka dokončanja naj bi bil novi novomeški most na Loki konec aprila veljati vendar zgrajen in v začetku maja predan prometu. Z dograditvijo mosta pa bo v Novem mestu prišlo do spremembe prometnega režima. Prvi predlog, kako naj bi se promet odvijal, je že potrdil občinski izvršni svet, dokončni pa bo oblikovan na osnovi mnenja širše javnosti. Pripombe in predloge bo občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora zbiral do 10. aprila.

Da bi prišli v Novem mestu do kar najboljših prometne ureditve po dograditvi novega mosta, je bila že lani naročena posebna študija, ki so jo izdelali v Prometno tehničnem inštitutu pri FAGG Ljubljana.

Predlagano je, naj bi bila po vključitvi novega novomeškega mosta v promet v križišču v Kandijski prednostna vožnja po Partizanski in Zagrebški cesti. S Partizanske ceste bo prepovedano zavijanje v levo na most proti mestu oz. Glavnemu trgu, prav tako pa zavijanje v levo z Zagrebške ceste na Trdinovo ulico proti Grmu. Promet na kandijskem mostu bo enosmeren, in sicer iz Kandijske proti Glavnemu trgu. Na most se bo torej dalo zaviti le z Zagrebške ceste. V ožjem mestnem jedru bo promet urejen kot doslej, le na kandijski most se potem ne bo smelo več zaviti iz mestne strani. Predlagano je tudi, naj bi bile Dilačeva, Detelova in Jenkova ulica še naprej enosmerne, vendar v obratni smeri kot doslej, uvoz bi bil torej pri Mladinski knjigi in izvoz pri Ribji restavraciji oz. Avtodelih. Pri taki ureditvi v primeru prireditve na Glavnem trgu ne bi bile potrebne spremembe prometnega režima oz. zapore.

Za večjo propustnost prometa je projektna skupina predlagala še ne-

• Z odprtjem novega mosta se bo povečal avtobusni promet po Cesti herojev, ki pelje mimo šol in tisočev otrok. Projektna skupina meni, da avtobusni promet v skupnem vendar ni tako velik, da bi ga bilo treba omejevati, drugače pa je s tovrstnim. Dovoljen naj bi bil le dostavni tovorni promet.

kaj popravkov na Partizanski cesti. Križišče proti naselju Nad mlino naj bi ponovno rekonstruirali, tako da »zavijalci« ne bi za sabo naredili kolone. Prepovedano naj bi bilo zavijanje v levo s Partizanske ceste proti Zdravstvenemu domu.

Z. L.-D.

Elektrika ogroža šolarje

Dotrajana električna napeljava v belokranjskih šolah

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Kar precej dela je minulo leto prineslo elektroenergetski inšpekciji novomeške UIS, ki je izvršnim svetom vseh štirih dolenjskih občin poslala kar nekaj dopisov, v katerih jih opozarja, na velike težave in probleme dolenjskega električnega omrežja. Prvi in osrednji je vsekakor, ker Dolenjska nima urejenega napajanja po visokonapetostnih elektroenergetskih mrežah.

V trebanjski občini je največja energetska »križa« v Trimu, kjer zavoľjo nezadostnega in neustreznega kadra potekajo ureditvena dela veliko prepočasno. Nasploh pa velja, da so največji krivci napak in pomanjkljivosti neupoštevanja ustreznih dokumentacije. Podobno je tudi v Črnomlju, kjer so s sanacijo električne napeljave v osnovni šoli Loka odpravili eno nevarnost, še vedno pa jih imajo nekaj na zalogi. Omenimo le osnovno šolo Mirana Jarca v Župančičevi ulici, kjer so dotrajane instalacije v telovadnici, kurilnici in fizikalnem kabinetu, prav tako je obnove potrebna napeljava v pomožnih učilnicah črnomalskega Dijakškega doma, problematična je sanacija semiške telovadnice, fizikalna učilnica v Starem trgu, še vedno pa ni rešeno napajanje stanovanjskega naselja na Rdečem hribu. Belokranjski električarji bodo morali očitno kar dobro zavahati roke, sicer jih bo prehitela kakšna nesreča. Tudi v Metliki, kjer postaja reševanje elektroenergetskega

napajanja bodočega poslovno-trgovskega centra zavoľjo lahkomišelnosti, nepripravljene in nestrokovne prodaje poslovnih prostorov vse bolj problematično. In še skok v Novo mesto. Po ugotovitvah elektroenergetskega inšpektorja UIS imajo le v novomeški IMV in Elektru zadovoljiv in strokovno ustrezen kader, drugod, izjema je še Krka, kjer si pomagajo s strokovnjaki ljubljanskega inštituta Milan Vidmar, ravnanje pač, kakor sami najbolje vedo, rezultati so seveda temu primerni.

VEČKRAT SE JE PREVRNIL

DRNOVO — 22. marca ob 18.40 se je Robert Zupančič iz Krškega peljal z osebnim avtomobilom po regionalni cesti med Pristavo in Krškim, pri Drnovem pa je vozilo zaradi prehitre vožnje zaneslo na desno bankino. 23 metrov je še vozil po njej, nato pa zapeljal na travnik, kjer se je avto večkrat prevrnil. Zupančič je padel iz avtomobila in se hudo ranil, enako tudi sopotnik Dušan Černelič iz Krškega, Sašo Urek, prav tako iz Krškega, pa jo je odnesel brez poškodb. Materialne škode je bilo za 60 tisočakov.

VLOM V ŽUPNIŠČE

KOSTANJEVICA — 25. marca okoli 20. ure je nekdo vlomil v župnišče v Kostanjevici. Med premetavanjem pisarne je zmaknil denarnico, za kaj več pa mu je zmanjkalo časa, kajti nepridiprava je zalotil pri delu župnik in ga pregnal.

HUDO RANJEN V PRETEPU

ČRMOŠNJICE — Že pred dnevi je prišlo v gostinskem lokalu Pod drčo v Črmošnjicah do prepira in kasneje še do pretepa med 38-letnim Darkom K. iz Komarne yasi in leto dni mlajšim Jožetom P. iz Črmošnjic. Možakarja sta pretep vzela resno in Darko K. je pri tem hudo poškodoval Jožeta P.

PO DOLENJSKI DEZELI

• Samo S. iz Hrastnika je prejšnji teden sevniškim miličnikom prijavi vlom v osebni avtomobil Jugo. Potožil je, da so mu zmikaviti iz vozila zmaknili alarmno napravo, vredno 4 tisočake. Ko so ga možje postavili začudeno pogledali, je pokazal, da naprava še ni bila vgrajena, pač pa je ležala na zadnjem sedalu avtomobila.

• Bogdan B. iz Stranske vasi je prejšnji teden kipel od sreče, misleč, kako dobro kupčijo je napravil, ko je za 1.800 din kupil lepo zlat prstan. Toda od sreče in zadovoljstva sta kipel tudi prodajalki, romunski državljanki L. M. in D. S., ki sta za omenjeno vsoto prodali pločevinast zavrek rumene barve.

• Novomeška tržnica postaja vse bolj to, kar so tržnice tudi drugod: delovno mesto zmikavov. Novomeščanka Ana K. je prejšnji teden z odprtim cekarjem, na katerega dnu se je bohotila denarnica, stopala po tržnici. Ne da bi vedela kdaj, je denarnica izpuhtela v zrak, z njo pa tudi za 6.500 din bankovcev. Najbolje je denarnico imeti v roki, roke v žepu, žepa pa zašite.

• Prejšnji teden je nekdo vlomil v počitniško hišo Ivanke T. na Velikem Vidmu. Odnesel je stekleno in plastično posodo z 20 dag kave, zraven pa še plastično steklenico s tekočino v njej. Vlomilcu sporočamo, da Ivanka nima tako slabega vina, kot bi se dalo razbrati iz vsebine steklenice, v njej je bil namreč kis.

PREHITEVAL PO SPOLZKI CESTI — 41-letni Ivan Erban s Trebeža pri Arhčah se je 28. marca ob 5.30 peljal z osebnim avtomobilom po cesti med Zagrebom in Ljubljano. Pri Grmovljah je pričel prehitovati drugo vozilo, takrat pa je nasproti pripeljal drug avtomobil. Erban je zaviral, pri čemer ga je na mokri in spolzki cesti zaneslo v levo, kjer je trčil v drevo. Voznik je bil v nezgodi laže ranjen, gmotne škode pa je za 130.000 din.

KAR PET RANJENIH MED TRČENJEM — 31. marca ob 6.45 se je Emir Bešić iz Kranja peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani. Pri Ribnici je iz neznanega vzroka zapeljal v levo, ko je nasproti s tovornjakom vozil 37-letni Dragav Vasić iz Vladimirovca. Slednji je zaviral, a sta se vozila vseevo oplazila. Tovornjak se je prevrnil na bok, Bešić pa je nato trčil v osebni avto BMW, lasti Jožeta

Novomeški atleti načrtujejo letos 30 republiških in 12 državnih odličij — Osrednja domača prireditve bo miting Alpe-Adria — »Novo mesto teče in hodi«

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod, ženske, 15. KOLO: CELJE — LIK KOČEVJE 3:0 (8, 9, 9)
 LIK Kočevje: Levstik, Turk, Ibrahimović, Klun, Ni, Briški, Hočevar, Drobnič, Na, Briški, Zupančič.
 LESTVICA: 1. Pula 26, 2. Jedinstvo Elir 26... 5. Partizan Tabor 12, 6. Celje 12, 7. Jedinstvo 12, 8. Nova Gorica 10, 9. Lik Kočevje 8, 10. Poreč 8.
 Pari prihodnjega kola: LIK Kočevje — Partizan Tabor, Poreč — Celje, Jedinstvo — Pula, Bled — Nova Gorica itd.
I. SOLI, ženske, 19. KOLO: TOPOLŠICA KAJUH — PIONIR 3:1 (9, 15, -14, 7)
 Pionir: Barun, Poreber, Kučera, Koncejla, Ostroveršnik, K. Vernig, J. Vernig, Fabjan, Hočevar.
 LESTVICA: 1. Koper Cimos 32, 2. Krim 32... 6. Pionir 18 itd.
 V prihodnjem kolu igrajo Novomeške doma s Partizanom Tabor II.

19. KOLO: INLES RIKO — STT RUDAR 24:23 (15:13)
 Inles Riko: Lapajne, Djokić 4, Mohar, Šilc 2, Marolt, Mihelič 2, Lesar 6, Tomšič 6, Fajdiga 3, Škaper, Jurič 1, Pajnič.
 KRŠKO — ORMOŽ 18:17 (6:9)
 DOBOVA — DRAVA 24:26 (12:13)
 PREDDVOR-POMURKA BAKOVCI 23:20 (15:15) itd.

LESTVICA: 1. STT Rudar 31, 2. Inles Riko 30, 3. Pomurka Bakovci 29, 4. Predvor 26... 10. Dobova 16, 11. Velika Nedelja 11, 12. Ormož 9, 13. Krško 9, 14. Emens Dol 0 (-4).
 Pari prihodnjega kola: Drava — Inles Riko, STT Rudar — Velika Nedelja, Pomurka Bakovci — Dobova, Ormož — Jadran, Šešir — Krško itd.

nogomet

ŠNL, 19. KOLO: SLOVAN — ELAN 3:0 (0:0)
 Elan: Crv, Juršič, Kolenc, Kramar, Mesojedec, Milanović, Matjašič (Božovič), Kobe (Kroni), Hrovat (A. Primc), V. Primc, Kostrevc.
 LESTVICA: 1. Slovan 28, 2. Rudar (V) 27... 10. Domžale 17, 11. Mura 17, 12. Elan 16, 13. Vozila 15, 14. Steklar 14, 15. Partizan Hmezd 13, 16. Medvode 10.
 Pari prihodnjega kola: Elan — Naf-ta, Domžale — Medvode, Partizan Hmezd — Živila Naklo, Mura — Rudar (V), Steklar — Ingrad Klavdivar itd.

rokomet

SRL, moški, zaostala tekma 18. KOLA: ŠEŠIR — INLES RIKO 23:26 (12:12)
 Inles Riko: Lapajne, Djokić 5, Mohar 1, Šilc 1, Jakšič 1, Mihelič 1, Lesar 8, Tomšič 5, Fajdiga 1, Jurič 3, Pajnič, Škaper.

Še vedno brez pomladanske zmage

Vse manj možnosti, da kočevske odbojkarice obstanejo v II. zvezni ligi — V soboto s Partizanom Tabor — Tudi pionirjeve izgubile

Zle slutnje se uresničujejo. Odbojkarice kočevskega Lika so po 15. kolu prvenstva v zahodni skupini II. zvezne lige zdrsnile na predzadnje mesto in tako postale najvse resen kandidat, da se po vzoru kar nekaj kočevskih ekip tudi same preselijo v nižji tekmovalni razred.

Odbojkarice Lika so praznih rok ostale tudi v derbju začelja, ki so ga v Celju odigrale proti istoimni ekipi. Celjanke, katere so jeseni mnogi videli kot zanesljive po-tnice v republiško ligo, igrajo spomladaj neverjetno dobro, z zadnjega so se povzpelle že na šest mesto in si tako že zagotovile mesto med drugoligašicami tudi v naslednji tekmovalni sezoni. Povsem drugače je s Kočevkami: tri kola pred koncem so še brez zmage v spomladanskem delu prven-

stva, v soboto so klonile brez dobljenega niza. Še največ možnosti zanj so imele v prvem setu, ko jim je uspelo po vodstvu gostiteljic z 9:1 zmanjšati na 9:8, a v prvi tem tudi ostalo. Celjanke so dosegle šest točk zapored in niz je bil končan. Nekaj je obetal tudi začetek drugega seta, toda vse to so bili zgolj posamezni preblistki kočevske vrste, ki spomladaj igra res neverjetno slabo. V ilustracijo le podatek, da bi bile Kočevke, ako bi tudi spomladaj ponovile jesensko bero osmih točk, danes na imenitnem četrtem mestu. Tako pa ostaja upanje, da jim bo v zadnjih treh kolih vendarle uspelo obdržati drugoligaški status, to pa bo, roko na srce, izredno težko. Vsaj štiri točke bo potrebno še osvojiti. Prvi par naj bi vknjižile v soboto, ko igrajo doma s Partizanom Tabor. Morebiten poraz že dokončno vodi v nižji tekmovalni razred.

Ni dosti boljša tudi pomladanska serija odbojkaric novomeškega Pionirja v I. republiški ligi. S to razliko seveda, da so igralke trenerja Praha navzlic temu brez skrbi pred izpadom iz lige, njihova jesen-

ska zaloga točk bo namreč zadostovala za »pokritje« vseh spomladanskih porazov. Teh pa ni bilo malo, novega so Novomeščanke vknjižile v soboto v Šoštanju, kjer jih je s 3:1 ugnala vrsta Topolšice Kajuha.

ZMAGOSLAVJE KOLESARJEV KRKE

REKA — Najboljši novomeški kolesarji so se minulo soboto in nedeljo udeležili velikega kolesarskega tekmovanja na Reki, kjer je nastopilo 120 kolesarjev iz vseh najboljših klubov. Na sobotnem kriteriju je med mlajšimi mladinci slavil Gašperlin, pri starejših Majde pred Mervarjem in Murnom, pri članih pa Glivar pred Papežem, Ravbarjem in Erzenom (vsi Krka). Na nedeljski cestni dirki je pri mlajših mladincih, ki so vozili 60 km, Gašperlin osvojil 3. mesto in zmagal na leteliščih, pri starejših mladincih, ki so skupaj s člani vozili 110 km, je bil prvi Mervar, drugi Štangelj in tretji Majde, med člani pa je zmagal Šmerc (Merx), drugi je bil Miškulin (Rog) in tretji Firm (Krka), ki je tudi zmagovalec gorskih ciljev.

Tenis v Metliki

Edini javni teniški igrišči v Beli krajini

METLIKA — Pred dvema letoma je Srečo Kočevar, takrat študent, danes pa absolvent strojništva, dobil od Beti za tovarno v zakup za 10 let prostor, na katerem je uredil teniško igrišče. To je prvo in za sedaj edino javno teniško igrišče v Beli krajini sploh. Kočevar je igrišče imenoval Tenis klub Elvis. Dve igrišči iz opečnega zdroba, tako imenovanega tenisita, sta narejeni po evropskih normativih za teniška igrišča. Poleg igrišča so Kočevarji postavili lično brunanco, v kateri sta bife in garderoba, ter sezidala prostore za sanitarije.

Že predlani jeseni, še bolj pa v celi lanski sezoni se je pokazalo, da sta Metlika in Bela krajina res potrebova-

prihajal je učitelj tenisa iz Novega mesta, največje zanimanje za to šolo pa je bilo med ženskami v starosti od 20 do 30 let. »Precej prihajajo na igrišče tudi mlade družine. Starši igrajo tenis, otroci pa se igrajo ob igrišču. Poleg tega sem lani organiziral dva turnirja in to nameravam tudi letos,« pravi podjetni Srečo, ki je igrišči dobro pripravil za novo sezono. Ta se je začela v začetku tega tedna.

»Zaradi velikega zanimanja lani bom do poletja na igrišču montiral reflektorje, tako da bo moč igrati tudi zvečer,« objublja. Že lani je vpeljal letne izkaznice, nekakšne članske izkaznice, in tako bo tudi letos. »Izkaznica velja kot celoletna vstopnica, stane pa 150 nemških mark v dinarski pravitvenosti. Z izkaznico lahko član od aprila do oktobra brezplačno igra po tri ure na teden, z majhnim doplačilom pa lahko termine rezervira za vso sezono. Poleg tega člani Tenis kluba Elvis dobijo ob vpisu zastoni še teniško majico z emblemom kluba.« Sicer pa je sedaj za uro igrišča treba odšteti 80 din. Pri Sreču si je moč izposoditi tudi teniške loparje in žogice.

Pa še nekaj pripravlja Kočevar za letos: ob teniškem igrišču namerava urediti še balinišče. Balinanje je bilo svoje čase v Metliki zelo priljubljeno, sedaj pa to belokranjsko mesto ne premore enega samega urejenega balinišča.

Srečo Kočevar

li tak športni objekt. »Zlasti lani poleti dve igrišči nista bili dovolj. Tenis so prihajali igrati tako Metličani kot ljubitelji te igre iz Črnomlja pa tudi iz sosednjih hrvaških krajev, Kamnjanja, Ozlja in od drugod,« je povedal Srečo Kočevar, sicer vadiitelj smučanja. Lani je Srečo pripravil tudi teniško šolo,

LEPO TENIŠKO IGRISČE — Na Vejerju, v mirnem delu Metlike, je Srečo Kočevar uredil dve teniški igrišči, ki od pomladi do jeseni privabljata številne ljubitelje tenisa iz Metlike, Črnomlja in sosednjih hrvaških krajev.

NOVO MESTO — V minulih desetletjih so tekmovalke in tekmovalci novomeškega atletskega kluba osvojili preko 1000 medalj na republiških prvenstvih, več kot sto na merjenjih najboljših v državi, v svoji zbirki imajo še 9 medalj z balkanskih iger in srebro s sredozemskih, postavili pa so tudi 51 republiških in 19 jugoslovanskih rekordov v posameznih disciplinah.

Nekaj so k tej beri dodali tudi v lanski sezoni, ki so jo na ponedeljkovem razširjenem sestanku upravnega odbora kluba označili za uspešno. Nič čudnega, v svojih vrstah imajo ta čas državnega članskega reprezentanta in zmagovalca državnega pokalnega tekmovanja v metu diska Igorja Primca, državnega mladinskega prvaka v teku na 10.000 m Aljoša Počiča, državnega mladinskega rekorderja v metu klavdiva Gregorja Rusa, da ne naštevamo vseh. Že to dovolj zgovorno kaže, kako za jutri novomeške atletike ne gre skrbeti, dodatno potrdilo temu so ljudje, ki s tem športom živijo. Z novomeškimi atleti dela danes pet višješolsko izobraženih trenerjev, pet jih ima celo visokošolsko izobrazbo, dva med njimi, Janez Kuhelj in Janez Penca, sta lani za svoje strokovno delo prejela najvišji republiški priznanji — Bloudkovi plaketi.

Že letošnja dvoranska prvenstva so pokazala, da imajo tudi s to sezono novomeški atleti velike načrte. Na republiških prvenstvih naj bi osvojili 30 medalj, 12 naj bi jih prinesli z državnih prvenstev. V klubu računajo, naj bi njihovi atleti in atletinje štirinajstkrat nastopili v republiški reprezentanci, vsaj trikrat pa naj bi oblekli tudi dresе najboljših državne selekcije. Temu na rob dodajmo, da naj bi Novomeščani v letošnji sezoni nastopili na blizu 50 tekmovanjih — najpomembnejša bodo seveda republiška in državna prvenstva — enajstkrat pa naj bi nastopili še na mednarodnih mitingih v tujini.

Še točka do prvega mesta

Ribniški rokometiški dobili derbi z Rudarjem STT — Negotov boj na vrhu in pri dnu lestvice

Razplet rokometnih obračunov v prvi republiški ligi je bil prejšnji teden tak, kot smo ga napovedali. To pomeni, da sedem kol pred koncem prvenstva loči igralce ribniškega Inles Rika do prvega mesta še vsega točka.

Kar dva para točk so si nabrali »lesarji« prejšnji teden. Že v torek so v zaostalem srečanju 18. kola v Škofji Loki ugnali tamkajšnji Šešir s 26:23, zmaga je bila dobra napoved pred derbijem kola ali kar prvenstva, ki so ga igrali v soboto doma s trboveljskim Rudarjem STT. Dvorana športnega centra v Ribnici je bila polna do zadnjega kotička, vanjo se je nagneto kar 800 domačih navijačev, ki so ustvarili res imenitno vzdušje, spominjalo je na najlepše čase ribniškega rokmeta. Ni nepomembno, da je tekma minila brez izgrediv, da je v njej zmagal rokomet, čeprav razburljivosti seveda ni manjkalo, še posebej ne v drugem polčasu, ko so gostje najprej povedli z 20:18, Ribničani pa za-

tekmovanje v Sloveniji, pač pa bržčas tudi v Jugoslaviji.

PAPEŽ IN GLIVAR NA GIRO DELLE REGIONI

LJUBLJANA — Zvezni kapetan kolesarske reprezentance Cvitko Bilic in trener za moštveni kronometer Vinko Polončič sta skupaj s člani strokovnega štaba Edom Krajncem, Jožetom Majesom in Kamenom Stančevim določila reprezentante za največje spomladanske mednarodne dirke, kjer bodo skušali »ujeti« normo za nastop na olimpijskih igrah. Tako bosta Glivar in Papež med 26. aprilom in 1. majem nastopila na Giru delle Regioni, od 6. do 14. maja pa še na dirki miru Praga—Varšava—Berlin. V jugoslovanski reprezentanci za dirko alpe Adria med 4. in 10. majem, ki letos prvič šteje v I. kategorijo dirk za svetovni pokal, bodo od Novomeščanov: Ravbar, Fink in Erzen; Bogdan Ravbar pa bo tudi v jugoslovanski reprezentanci na dirki Po Avstriji od 30. maja do 8. junija. Kandidati za moštveno vožnjo, med katerimi je tudi Novomeščan Turk, bodo med 12. in 21. aprilom skupaj s profesionalci na dirki Settimana Bergamasca.

SEDMA ZMAGA PODBOČJA

PODBOČJE — V 7. kolu kvalifikacij za vstop v I. slovensko košarkarsko ligo so igralci Podbočja zabeležili sedmo zmago. Z 79:69 (39:29) so doma ugnali Šentjur, koše pa so dosegli Krajcar 28, Krivokapič 18, Vego 13, V. Jurečič 12, F. Rozman 8. V soboto igra Podbočje v Polzeli; kot je znano, so si že dve koli nazaj zagotovili mesto med najboljšimi republiškimi ligaiši.

S kegljaških stez

• Pred dnevi se je končalo tekmovanje v moški dolenski ligi. Naslov prvaka je znova osvojila vrsta Metlike, ki je zbrala 10 točk, enako kot drugouvrščeno Novo mesto; trebanjski Mercator jih je osvojil 4, črnomaljski Rudar pa nobene. Metličani bodo 13. in 14. aprila nastopili na kvalifikacijah za vstop v II. republiško ligo.

• V kegljaških klubih dolenske regije potekajo te dni zavzete priprave za letne skupščine. Ob teh priložnostih bodo podeljena priznanja KZS Avguštinu Avbarju, Vinku Rodiču in Robertu Romihu (posmrtno) iz Novega mesta, Metličanu Željku Golešu in Niku Golešu iz Trebnjega.

• Vinko Hutar pri moških ter Milena Veber in Dušana Škedelj bodo branili prve dolenskih kegljačev na republiških prvenstvih. Moško bo v Medvodah in Liti-ji, žensko pa v Postojni.

JUTRI V NEMČIJO

NOVO MESTO — Pod vodstvom trenerja Kamena Stančeva bodo jutri na eno najtežjih etapnih kolesarskih dirk, imenovano »Niedersachsen«, odpotovali novomeški kolesarji Glivar, Papež, Erzen, Judež, Ravbar in Fink. 1460 kilometrov dolga dirka — start prve od dvanajstih etap bo v Hannoveru — bo prva resnejša preizkušnja pripravljenosti novomeških tekmovalcev.

sebej ne v drugem polčasu, ko so gostje najprej povedli z 20:18, Ribničani pa za-

streljali kar dve sedemmetrovki. Kazalo je že na zmago gostov, ki bi s tema točkama odločili boj za naslov prvaka in si prigrabili vstopnico za II. zvezno ligo. Igralci STT Rudarja so vodili še dve minuti pred koncem in imeli celo igralca več, ker je sodnik izključil Moharja. Toda Ribničani so navzlic temu izenačili na 23:23, minuto pred koncem pa je Djokić prestregel žogo in v protinapadu dosegel zmagovalni zadetek. Da je bilo slavje Ribničanov popolnejše, je poskrbel za vest iz Kranja, kjer je Predvor ugnal Pomurko. Prvenstvo je tako znova negotovo, na dlani je, da do naslova vodijo zgolj zmage. Tudi v Ptujju bodo morali v soboto Ribničani zaigrati na vse ali nič, obeta se navdse trd boji, kajti Drava igra spomladaj v imenitni formi.

Vsaj enkrat izenačen pa postaja tudi boj pri dnu. Na vprašanje, kdo se bo ob Emens Dolu selil v II. republiško ligo, skušata odgovoriti Ormož in Krško. Njun medsebojni obračun v soboto so po ogorčenem boju dobili Krčani in tako podaljšali negotovost brzkonice do zadnjih kol.

Kranjc — članski državni prvak z zračno pištolo

Imeniten uspeh Brežičana na DP v Zadru

ZADAR — Robert Kranjc, član Strelske družine IMV Brežice, je letošnji državni prvak v streljanju z zračno pištolo! Ta zaresveljiva novica je prišla v nedeljo iz Zadra, kjer je bilo letošnje prvenstvo Jugoslavije v streljanju s standardnim zračnim orožjem. Robert Kranjc je svoj doslej največji uspeh in hkrati največji uspeh brežičkega članskega športa dosegel po izredno razburljivem in izenačenem boju v superfinalu. Po prvih 60 streljih je bil namreč s 572 krogi tretji, zato pa je zaostanek nadoknadil v finalu osmih najboljših posameznikov, kjer vsak zadetek merijo z elektronsko napravo. Ne le da je nadoknadil tri kroge zaostanka za Zadrčanom Gledičem, pač pa je bila njegova prednost na koncu 2,7 kroga. Končni vrsti red je bil naslednji: 1. Kranjc (IMV Brežice) 671,1, 2. Gledič (Zadar) 668,4, 3. Serafin (Olimpija) 667,7 itd.

»Po velikem zaostanku za Gledičem v rednem delu niti pomišljal nisem na končno zmago, šlo mi je le za to, da bi osvojil eno od preostalih dveh medalj. Srečen, presrečen sem!« je po osvojitvi naslova državnega prvaka izjavil Robert Kranjc.

E. SEČEN

MLADI KOŠARKARJI V FINALU!

NOVO MESTO — Pionirji Novega mesta so zmagovali enega od polfinalnih turnirjev za Pionirski košarkarski pokal MARS 1991, odigranega v športni dvorani pod Marofom. Mladi Novomeščani so v prvem srečanju s 46:39 (26:19) ugnali vrsto Šiške, nato pa v drugem še Sežano s 70:51 (38:28). S tem uspehom se je novomeška ekipa uvrstila na finalni turnir, ki bo to soboto v Postojni, ob Novomeščanih pa bodo nastopile še ekipe Maribora, Bežigrada in gostiteljcev.

V NEDELJONO ZMAGO — Poraz v Ljubljani v minulem kolu je bil za nogometiške novomeške Elana pričakovani, zato pa bo že v nedeljo proti Nafti potrebno zaigrati na zmago. Upati je le, da bodo novomeški napadalci (v temnih dresih) tokrat spretnješi, kot so bili na tekmi z Živila Naklo, še zlasti to velja za Kostrevca, ki je bil lani najnevarnejše orožje elanovcev. (Foto: B. B.)

V nedeljo poln izkupiček?

Po pričakovanem porazu v Ljubljani čaka nogometiške Elana v nedeljo težko delo z ekipo Nafta

Presenečenja v Ljubljani ni bilo, nogometiški Slovana so s 3:0 ugnali enajsterico novomeškega Elana in tako obdržali prvo mesto na lestvici. Dolencem pa ostaja v uteho, da so v prvih 45 minutah svojo mrežo ohranili nedotaknjeno.

Elanovci so v Ljubljani nastopili oslabiljeni: v ekipi ni bilo poškodovanega Pavli-ka, ki si je že pred tedni namolil rebra, prav tako ne Plevnika, ki je spomladaj

udarna moč novomeške enajsterice. Precej spremenjeni ekipi je vendarle uspelo v prvem polčasu doobara namučiti slovanovce; ti so svoj prvi zadetek dosegli šele v 61. minuti, slabih dvajset minut kasneje so vodili že s 3:0, to pa je bil tudi končni izid srečanja. Poraz za novomeške nogometiške nikakor ni tragičen, na kaj več od tega pred potjo v Ljubljano tudi nihče ni pomišljal. Zato pa bo potrebno na zmago zaigrati že to nedeljo, ko prihaja v Portovald vrsta Nafta, proti kateri so elanovci jeseni izgubili kar s 0:3. Boj za obstanek bi bil lahko z morebitnima točkama v veliki meri olajšan; navsezadnje je že čas, da Novomeščani v petem spomladanskem kolu okusijo tudi slast zmage. Razlike na lestvici so še posebej v drugi polovici lestvice tako majhne, da lahko že en poraz ali zmaga pomeni znaten skok na lestvici — v eno ali drugo smer.

PRICETEK TENIŠKE SEZONE

NOVO MESTO — V dokajšnji ilegali so potekale priprave za letošnjo teniško sezono v Novem mestu, vključno z običnim zborom, za katerega so očitno vedeli le izbranci. Ne glede na to pa je sezona igranja tu, zato upravni odbor teniškega kluba obveščal igralce, da bo letno igralnino moč poravnati vsak ponedeljek, sredo in petek med 16. in 18. uro na teniških igriščih v Portovaldu pri tajniku kluba Marku Remsu.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

• Zimske alpinistične sezone bo počasi konec, novomeški alpinisti so zategadelj že opravili inventuro doseženega in prepreženega v pravkar končani zimi. Bera ni od muh.

• Navzlic težkim razmeram sta Gric in Marko uspešno preplezala Bobnarjev graben in Bobnarjev raz v Brani. Resda sta za plezanje porabila ves dan, toda uspeh vendarle ni izostal. Gric je v navezi s Sinišem preplezal tudi prve tri zaledenene slapove v Peklu pri Borovnici, Toni pa je v Grintavcu preplezal Grapo čez jamo in še smer, PVZ imenovano, v Kalški gori pa Zahodno grapo. Zimo so alpinisti izkoristili tudi za smučanje, po trije člani alpinističnega oddelka so se s Kredarice spuščali v Krmo ter s Kotovega sedla v Tamar.

• In sedaj k vzponom. Bilo jih je kar nekaj, Siniša je bil na 2986 m visokem Cina de Torhes v Franciji, medtem ko se je kar petnajst članov oddelka udeležilo spominske ture Tamar—Kotovo sedlo—Jalovec. Inventura ne bi bila popolna, ako ne bi omenili še Moka, Grica, Dominika, Jakija, Janeza, Mojce, Marka, Staneta in Bernarde, ki so bili na Grintovcu, Kalši gori, Brani in Kredarici.

SEMINAR ZA ROKOMETNE SODNIKE

NOVO MESTO — Zbor rokometnih sodnikov Novo mesto pripravlja v aprilu seminar za sodnike. Nanj so vabljivi vsi, ki se želijo vključiti v vrste rokometnih sodnikov, prijavijo pa naj se na naslov: Športna zveza Novo mesto. Še posebej so na tečaj vabljivi osnovnošolci in srednješolci.

SEDMA ZMAGA IMV ADRIE

BREŽICE — Prvi so letošnje tekmovalne v okviru delavskih športnih iger brežičke občine zaključili strelci. Pri moških IMV Adria, ki so zbrali 649 krogov, drugo je bilo Vino Brežice (639), 3. Agroservis (583). Posamično pa je slavil Sečen (Adria). V ženski konkurenci je bila prva TRZ Bregana, 2. IMV Adria, 3. Vino Brežice. Posamična zmaga je pripadla Uzelčevi (TRZ Bregana).

»Tudi Romi smo del Slovenije« — Zveza ob proslavi svetovnega dneva Romov

PETEK, 5. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 15.05 — 0.40 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
KLOBUK KLOBUK
SIMENON, TV naniz., 11/13
11.00 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.10 ZGODBE O POLUHCU, lutkovna igrice, 8/12
18.25 MESEČEVA URA, angl. nadalj., 3/6
18.50 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRAČLO TEDNA
20.20 RDEČA ZASTAVA NAD TIBETOM, avstralska dok. oddaja
21.15 POPOLNI VOHUN, angl. nadalj., 6/7
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz., 7/24
SUPER POLICIJA, amer. film
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 16.20 SP v hokeju, YU:Japonska — 19.00 Videomeh (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 19.50 SP v hokeju, Francija:Italija — 22.15 Oči kritike — 22.55 Video noč

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Povejte, kaj naj počnem (oddaja za otroke) — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Satelitski program — 14.25 Morana (opera) — 16.30 Video strani — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Iz sveta znanosti — 17.30 Hrvaška danes — 18.15 Povejte, kaj naj počnem (oddaja za otroke) — 18.45 Polna hiša (amer. naniz.) — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Stranske poti (amer. film) — 21.40 Duoportija — 22.30 Dnevnik 2 — 22.50 Slike časa — 23.50 Yutel — 0.45 Video noč — 3.00 Poročila

SOBOTA, 6. IV.

SLOVENIJA 1

8.10 — 1.35 TELETEKST
8.25 VIDEO STRANI
8.35 TV MOZAIK
8.35 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 7. lekcija
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.20 ŠTRIDESET ZELENIH SLOVNOV (5/7)
9.40 ZGODBE O POLUHCU
9.55 ALF, amer. naniz.
10.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 VEČERNI GOST: JERNEJ REPOVŽ
12.30 OČI KRITIKE
13.10 VIDEO STRANI
14.10 VIDEO STRANI
14.20 MARLBORO MUSIC SHOW, ponovitev
14.50 SEDEM NA EN MAH, slovaški mlad. film
16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 ŠPORTNI DOGODEK
18.30 ZDaj PA PO SLOVENSKO
18.55 ŽE VESTE?
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ZREBANJE 3 X 3
20.35 LENNON, oddaja ob 10-letnici smrti Johna Lennona
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz., 6/30
TWIN PEAKS, amer. nadalj., 12/21
PARK JE MOJ, amer. film
1.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.00 Yutel — 18.00 Muppet show — 18.30 Rokomet (2) Lokomotiva:Kopenhagen — 19.50 SP v hokeju, Avstrija:Norveška — 22.15 DP v košarki, POP 84:Zadar — 23.30 Satelitski programi — 0.15 Yutel

HTV 1

8.45 Poročila — 8.50 TV koledar — 8.30 Spored za otroke — 10.00 Izbor šolskega programa — 11.30 Divji svet živali — 12.00 Danes skupaj — 12.30 Izbrali smo za vas — 13.05 Rumpelstiltskin (amer. film) — 14.30 Mikser M (zabavna oddaja) — 15.15 Sedmi čut — 15.25 Ciklus kratkih filmov B. Marjanovića — 15.40 Narodna glasba — 16.10 TV teden — 16.25 Poročila — 16.30 TV dražba — 18.00 Berači in sinovi (TV nadalj., 12/13) — 18.55 Denver, poslednji dinozaver (amer. risana serija) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Pogovor tedna — 20.15 Brezno (amer. film) — 22.20 Izseljena Hrvaška

— 22.55 Dnevnik 2 — 23.15 Športna sobota — 23.35 Fluid (zabavnoglasbena oddaja) — 0.20 Yutel — 1.20 Poročila

NEDELJA, 7. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 23.45 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV
MESEČEVA URA, angl. nadalj., 3/6
10.15 V ZNAMENJU ZVEZD, nemška dok. serija, 5/12
10.45 MUPPET SHOW, ponovitev
11.10 ANSAMBEL TONIJA HERVOLLA
11.40 OBZORJE DUHA
12.05 ZELENA URA, ponovitev
13.05 VIDEO STRANI
13.10 ONA + ON, ponovitev
14.40 SAGA O FORSYTHIH, nadalj., 12/26
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 DOBER DAN, TESNOBA, franc. film
18.40 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 POSEL JE POSEL, slovenska naniz., 1/6
20.35 EPP
20.40 ZDRAVO
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
KREMLJI IN PRASKE, amer. naniz., 6/16
KRIMINALNA ZGODBA, amer. naniz., zadnji del
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.00 Športno popoldne — 21.00 Svet narave: Norci v Braziliji (angl. poljudnoznan. oddaja) — 21.50 Športni pregled — 22.50 Nogomet Partizan:Hajduk — 23.05 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Družinska oddaja — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.05 Igrani film — 22.40 Dnevnik 2 — 23.00 Športni pregled — 23.30 Glasbena oddaja — 0.30 Yutel — 1.30 Poročila

PONEDELJEK, 8. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 14.45 — 0.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.45 VIDEO STRANI
15.00 VIDEO STRANI
15.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 POROKA, angl. drama
21.05 OSMI DAN
21.55 DNEVNIK 3
22.15 400 LET SLOVENSKE GLASBE, 13. oddaja
22.55 SOVA:
AVTOŠTOPAR, amer. naniz., 15/16
SEZNAM, amer. nadalj., 1/4
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza (športna oddaja) — 21.20 Rezervirano za šanson — 22.35 Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroška serija — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Izbrali smo za vas — 16.30 Video strani — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Šolski program — 17.30 Hrvaška danes — 18.15 Otroška serija — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Boljše življenje (humor. serija) — 21.05 Zunanja politika — 21.35 Dnevnik 2 — 22.00 Kinoteka — 23.30 Yutel — 0.30 Poročila

TOREK, 9. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.35 in 14.40 — 23.45 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev

9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.10 ŠOLSKA TV
ZEMLEJEPISNE POSEBNOSTI, 8/14
11.05 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 9. lekcija
11.30 SEDMA STEZA
11.50 OSMI DAN
12.25 vVIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 MOZAIK, ponovitev
ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 9. lekcija
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK - ŠOLSKA TV
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.50 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VČERAŠNJE SANJE, angl. nadalj., 7/7
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 SAN REMO '91, 2. del zabavnoglasbene oddaje
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
HAGGARD, angl. naniz., 6/7
SEZNAM, amer. nadalj., 2/4
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: košarka Zadar:POP 84, Cibona:Partizan 16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 Naša pesem: nonet Vitra — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Zrebanje lota — 20.35 Umetniški večer: F. Schiller: Wallenstein — 23.20 Yutel

SREDA, 10. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.45 in 15.05 — 1.10 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIV ŽAV
9.50 POROKA, angl. drama
10.45 VČERAŠNJE SANJE, angl. nadalj., 7. del
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
SLOVENIJA - ZIMA, dok. oddaja, 5/6
17.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
JEZUS IZ MONTREALA, kanadski film
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 FLUID, glasbena oddaja HTV
23.10 SOVA:
ALF, amer. naniz. 32/38
SEZNAM, amer. nadalj., 3/4
V ZNAMENJU ZVEZD, nemška dok. serija, 6/12
1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio 2 Koper — 18.30 Slovenci v zamejstvu — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik — 19.55 Športna sreča: nogomet Bayern:CZ — 22.00 Svet poroča — 22.45 Yutel

ČETRTEK, 11. IV.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.00 in 15.05 — 0.10 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.50 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
17.05 BOJ ZA OBSTANEK
17.55 ŽE VESTE?
18.05 PO SLEDEH NAPREDKA
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 SIMENON, TV naniz., 12/13
21.10 KULTURNI ŽURNAL
21.20 TEDNIK
22.25 DNEVNIK 3, VREME
22.45 SOVA:
JAZ IN TI, angl. naniz., 4/10
SEZNAM, amer. nadalj., zadnji del
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Zdaj pa po slovensko — 20.55 Mali koncert — 21.10 Svet na zaslono — 21.40 Komedija na slovenskem odru: T. Partljič: Ščuke pa ni — 23.30 Yutel

Romi glasujejo in volijo slovensko vlado, zato naj ta manjšina tudi sama odloča in določa vse bistvene življenjske in delovne razmere in naj bodo njeni pripadniki tudi sami gospodarji svoje usode. Na ozemlju, ki je Slovenija, Romi živimo že tisočletja. Tukaj smo preživeli veliko ponižanj, vedno so nas imeli za lenuhe in potepuhe. Bili smo etnična skupina, manjvredni ljudje, potisnjeni na rob družbe. Danes, ko se Slovenija končno osamosvaja in posta-

ja suverena država tistega naroda, ki ji pripada in v njej živi, moram poudariti, da v Sloveniji živimo tudi mi, Romi. Želimo, da se končno uvrsti na dnevni red tudi romska problematika po poštini, svobodi, enakopravnosti, demokratični in suvereni slovenski poti. Želimo vedeti, kam spadamo. Tudi mi smo ljudje z dušo, srcem in telesom. Imamo svojo zgodovino, kulturo, svojo osebnost in svoj ponos, imamo materin jezik (romani čhip). To je romski jezik, ki je edina knjiga in spomin iz davne pradomovine Indije.

Tudi mi predstavljamo družbo, ki se ukvarja s problemi na širšem območju Slovenije in v vsaki občini posebej. Tukaj so še vedno prisotna socialnovarstvena vprašanja, nezaposlenost, nepismenost, za 15 let krajša delovna doba, revščina, človeka nevredno življenje itn. Rome še vedno preganjajo, zaničujejo in tako uničujejo, še vedno so zapisani v črni kroniki. Se vedno se v Sloveniji krnijo človeško pravice Romov in to pomeni etnocid romskega prebivalstva v Sloveniji. Tukaj so še vedno ljudje, ki le delno poznajo romsko problematiko, to je ravno toliko, da lahko delijo površne nasvete, razpihujejo predsodke in s svojo demagoško naravnano vsevednostjo izničujejo še tisto malo, kar nam je Romom uspelo napraviti v zadnjih nekaj letih. Ta rešitev ne pride več v poštev. Na ta način iščejo privilegije samo posamezniki, »grebatorji«. Volja večine, volja naroda, je drugačna. Ne priznavamo Zveze Romov, ne priznavamo etnične skupine. Želimo na celotnem območju slovenske države obravnavati združenje vseh v Sloveniji živečih Romov kot zvezo Romov na območju celotne Slovenije. Želimo končno razpravljati o problemih, ki nas vse težijo, za to dajemo državljanom in državljanom slovenskega naroda tele predloge: pri reševanju nacionalne pravice Romov Republiki Sloveniji nima nihče pravice odločati o naši bodočnosti z znanim besednjakom polnesni in mržnje, političantske in zdrharske nestrpnosti v slogu znane formule o »poštenih Albancih«. Nihče nima pravice na kakršenkoli način vsiljevati svoje nazore in voljo. O romskih vprašanjih naj odločajo Romi.

Tudi zadnja Emilia že igra 25 let z Dolenjcem

NOVO MESTO — Angela Butalin iz Regrče vasi, žena naročnika Stanka Butalina, je prejšnji četrtek poleg Dolenjca prejela tudi zadnjo Emilijo, ki ji jo je zreb naklonil. Tako se je končala serija nagrad za naročnike, ki so pravočasno poravnali naročnino za prvo četrtletje. Nagrade sta prispevala znana firma ročnega orodja Black & Decker iz Grosupljeja in računalniška firma Račka iz Novega mesta, mi pa smo prepričani, da so prišle v prave roke. Nagradna zrebanja s prav tako lepimi in številnimi nagradami se bodo nadaljevala, ko boste prejeli novo serijo položnic za naročnino drugega četrtletja.

Gospodinja Angela Butalin se je Emilije zelo razveselila. »Delala nam bo družbo v vrtni uti, sedaj, ko je vreme že kar pravnjše za posedaenje na svežem zraku,« je dejala. Pravi, da sta z možem, ki je upokojen šofer, na Dolenjca naročena že 25 let. Prebereta vse po vrsti, seveda pa so le stvari, na katere človek najprej vrže oko. Pri možu Stanku so to mali oglasi, pri Angeli pa parte. Zanimajo ju pa tudi druge novice, predvsem iz domačih krajev. Angela je doma iz Škočjana, Stanko z Rake, v bližini Novega mesta pa živi že blizu trideset let.

T. J.

Angela Butalin z Emilio

»Pomoč poslovodje in inflacije«

Odgovor na sestavke s tem naslovom, obj. v Dolenjskem listu 28. marca

Na 14. strani pod z debelimi črkami zapisanim naslovom »Pomoč poslovodje in inflacije« objavljen članek, v katerem novinar zelo doživeto in napihano piše o gospodarskem kriminalu, ki naj bi ga storil poslovodja trgovine Mavrice iz Črnomlja. Ker gre za vrsto neresničnih in žaljivih obdolžitve, ki jih je novinar v svoje zavarovanje spretno opremil z besedama »naj bi« ali vprašajem, sem prisiljen do odločitve sodišča dati nekaj pojasnil.

Pri mojem delovanju ni šlo za nikakršno zlorabo položaja in pravic ogorčne osebe, še posebej pa ne za pomoč zasebniku pri graditvi poslovnega objekta. Res je, da sem izdal naročilnico svoje delovne organizacije kupcu, ki si je z njimi sam nabavil material pri dobavitelju in ga sam tudi pripeljal na svoje dvorišče. Gre za tranzitno trgovino, ki bi je bil vesel vsak trgovec. S tem namreč odpadejo vsi stroški in delo v zvezi s prevozom, razkladanjem in razpisom, ki bi jih trpela delovna organizacija. Kupec pa je tako tudi prej prišel do blaga. V poslovanju tako ni bilo ničesar nezakonitega ali prikritega. Vse transakcije so opremljene s potrebno dokumentacijo.

Za vse kupljeno blago v določenem mesecu je zasebnik plačal z naročilnico obrtne zadruge zadnjega v mesecu. V tem primeru je šlo res za kreditiranje. Toda takšno kreditiranje stalne stranke je bilo običajno skoraj za vse trgovine. Pokažite mi poslovalnico, ki se ne bi v boju za kupce takrat posluževala tega načina. Običajno je stalna stranka — navadno so to podjetja in obrtniki — plačala za vse kupljeno blago v določenem obdobju na koncu tega obdobja. Takšno poslovanje sicer ni čisto po

predpisih, vendar pa se je tega posluževala večina trgovin. To je tako kot s prodajo in kupovanjem deviz na črnem trgu, ali pa s plačevanjem na tri ali več čekov. Vsi vemo, da je bilo to nezakonito, pa smo vsi to počeli in ni tega nihče preganjal. In ko smo že pri čekih: kaj drugega je plačevanje s temi vrednostnimi papirji kot brezobrestno kreditiranje — odmik plačila za dva ali več mesecev. Leta 1989 smo se vsi kupci tega še posebej posluževali. Najdite mi primer, da sem jaz, kot poslovodja Mavrice, brezobrestno kreditiral zasebnika iz Gradca ali kogarkoli dva meseca.

Z brezobrestnim kreditiranjem naj bi v času hiperinflacije okodoval svojo delovno organizacijo za 12.696,90 din. Ne vem, kako so uslužbenci UNZ izračunali ta znesek. Verjetno so računali obresti od dneva, ko je zasebnik dvignil blago pri dobavitelju, do njegovega plačila z naročilnico, pri tem pa prav gotovo niso upoštevali pogodbeno dogovorjenega roka za plačilo med dobaviteljem in delovno organizacijo, kar bi pokazalo čisto drugačen izračun. Če uporabim teorijo UNZ, so se v zavestno povzročile lastne škode spuščale vse delovne organizacije, ki so v času hiperinflacije čeki ali kako drugače brezobrestno kreditirale kupce. Za to je samo en razlog — boj za kupce. To je bil tudi edini razlog za tako poslovanje trgovine Mavrice. Nisem imel namena zasebnikom kakorkoli pomagati pri gradnji. Sphom me ni zanimalo, kaj dela s kupljenim blagom. Zame je bil važen promet, ki ga je tako ustvarjala poslovalnica.

V delovni organizaciji, v kateri veljam za enega najbolj vestnih poslovo-dij, nisem nikoli ničesar prikrihal, saj nisem imel kaj skriti. Če bi bilo moje

azilanti. Ne želimo ponovno doživeti kulkukskanovske akcije, kot se je dogajalo v primeru racije policajev v Subi krajini in ravnanju Žužemberčanov. Želimo to in jaz Cigan vam pravim: pri nas ne bo lačnih prezebljih. Veljavno imajo pridni in sposobni. Nikomur ne bomo hlapi. Zavarovali bomo domača ognjišča. Družine naj rojevajo svobodne ljudi. Gozdovi bodo zeleni in v rekah modrina neba. Menda tov. Kučan ob tem citatu ni pozabil na slovenske Rome? Naj bo tudi za slovenske Rome Slovenija »moja dežela«. Moja največja želja in želja slovenskih Romov pa je, da bi lahko z delom in učenjem postali sčasoma enakovredni z drugimi občani Republike Slovenije.

V imenu slovenskih Romov za konec še romsko pesmico: »Hej, ti cigan, kdo si ti pravzaprav? In ubogi Cigan odgovori: »Gospod civil, jaz sem kamen.

Ob svetovnem dnevu Romov bo v Novem mestu 6. aprila proslava. Ustanovili bomo Slovensko romsko zvezo. V iniciativnem odboru zanjo so poleg romskih predstavnikov mnoga znana imena, med temi prof. dr. Peter Klinar, Hedriko Stanič Iglčar, g. Suzana Radović-Čurin, prof. dr. Janez Dular, slovenski minister za manjšinska vprašanja, Peter Winkler, Franci Koncilija, Lojze Kante, novinar itd.

drevo, številka na papirju, pesem, sonce, jaz sem hiša, črviček, zdravje, veselje, otroška igrice, veter pod drevesom, sen sem, »Roma«, kruh za lačne, trpljenje za gospode, beg za nesrečne. Vse sem jaz, kar obstaja, jaz sem, kar ne obstaja, v meni Rom, človek v meni — RAJKO ŠAJNOVIČ, samostojni bolec za zaščito človeških pravic Romov

ZA MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: Krka, tovarna zdravil-skladišča surovin (sodelavci), Novo mesto — ostanek od venca za pokojnega Ramana Jančarja 1.400 din; MS SZDL Odbor za varstvo spomenikov NOB naravne znamenitosti Roga — Junos sredstev 1.439,60 din; družina Jredč, Vel. Cikava 10, Novo mesto namesto venca na grob Strajnarjeve tete 600 din; ZC TOZD Dolenjska lekarna, Novo mesto — namesto cvetja na grob Marije Sajko 2.000 din; sodelavci Vladimire Gvardjančič — namesto cvetja na grob pokojne mame 2.600 din; stanovalci Paderiščeve ulice v Novem mestu — namesto venca na grob pokojni Kristini Gvardjančič 3560 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

- *Okoli oko pelje samo k temu, da bo aslepel ves svet. (Gandhi)*
- *Človek ne more zakriti treh stvari: kašlja, revščine in ljubezni.*
- *Če bi vsi vlekli isto vrvi, bi se svet podrli. (Židovski pregovor)*
- *Svoboda je vedno svoboda drugače mislečih. (R. Luxemburg)*
- *Politič je človek, ki zna razočarati tudi pesimista.*
- *Vsa pošten politik laže.*

»Pomoč poslovodje in inflacije«

Odgovor na sestavke s tem naslovom, obj. v Dolenjskem listu 28. marca

ravnanje nezakonito, bi bil proti mojemu prav gotovo voden disciplinski postopek. Pa ga ni bilo, ker ni bilo razloga zanj, niti potem, ko so uslužbenci UNZ opravili svoje delo tudi na sedežu delovne organizacije v Ljubljani.

Res je v časopisu vse prepisano iz ovadbe UNZ, vendar dvomim, da je v ovadbi zapisano s »povečevalnim« besedami, kot so »dobrosrčno izdajal naročilnice« ipd. Članek me predstavlja kot velikega kriminalca in objavljen je sedaj, ko še niti obtožba ni bila vložena. Zakaj niste počakali do pravnomočne sodbe, če bo do nje sploh prišlo? Ali ste z objavo hoteli izkoristiti najboljše trenutke? Kako naj si drugače razlagamo da ste članek objavili dva dni pred odhodom v pokoj. Članek bo tako najbolj vžgal. Ljudje bodo rekli: »Zaradi vseobse nepravilnosti beži v pokoj.« Oblatilo dobro ime poslovojde, ki ga pozna vsa Bela krajina, ste vsaj za enkrat uspeli.

Nekoč mi je rekel prijatelj: »Ne verjemij vsega, kar piše Dolenjski list.« Pa še kako prav je imel.

MATIJA ŽALEC
Črnomelj
Vrtna 12

pisma
in
odmevi

Delajo po svoje

Kmetovalčeve pripombe

VOLČJE NJIVE — Glede na posetne liste ima Polde Višček z Volčjih njiv 87 parcel, kot je dejal sam nedavno. Skupno imajo pri hiši 20 hektarov obdelovalne zemlje, poleg tega spada k Viščkovemu imetju še 8 hektarov gozda. Traja, preden človek obide vse omenjene parcele, vendar Poldeta Viščka ne skrbi toliko ta čas, kot mu dajo misliti različne dajatve, ki naj bi jih plačevali družbenim ustanovam. »Neumnost je nabijati na katastrski dohodek prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. Če bodo toliko vzeli, kot je zamišljeno, se ne splača delati,« pravi z nasmeškom. V resnici ga to zelo jezi, kar je nedavno jasno pokazal tudi na občnem zboru trebanjske podružnice SKZ-LS, ko je rekel, da bo kar pustil kmetovanje, »če mislijo tako obdavčiti«. Pred dnevi, že po občnem zboru, se je malce pojezil tudi na slabo opravljene melioracije pa na slabo evidenco, zavoljo katerim imajo eno njegovih parcel vpisano kot njivo, čeprav je nekaj travnika. Tudi o Kolinski ima slabo mnenje, ker je enostransko uknila predelavo krompirja. Vse se nekako dogaja mimo kmeta, je prepri-

Polde Višček

čan. Brez kmetovega vpliva sestavljajo tudi cenovno politiko. »Pred 20 leti sem dobil za kilogram žive teže pisanca 6,5 litra nafte, zdaj je dobim samo še 2,5 litra,« je izračunal Polde Višček.

L. M.

Prostor potrebuje tudi branitelje

Bojan Mikec: Gradbeni posegi v pokrajino in urbano naselje bodo še bolj oteženi — Dokumentacija v treh mesecih, toda le za legalne primere

NOVO MESTO — Zavod za družbeno planiranje in prostorsko načrtovanje ima opraviti z občutljivimi zadevami, zato se neredko znajde pod plazom obtožb zdaj s te, zdaj z one strani. Od lanskega novembra je direktor zavoda Bojan Mikec, ki takole odgovarja na take obtožbe:

»Pogosto se nam dogaja, da strankam ne moremo dati jasnih odgovorov o možnih posegih v prostor ali pa jim damo negativne odgovore. To je, in sami se tega zavedamo, izredno boleče. Vedeti moramo, da je vsak poseg v prostor danes še vedno razumljen s strani investitorja kot njegova naložba, s strani širšega interesa družbe pa kot trajna izguba zemlje, še posebej, če gre za poseg v prvo kategorijo kmetijskih zemljišč. Prav tu, upamo, se bodo stvari v kratkem uredile tako drastično, da bo vsak poseg na prvo območje tudi interno povrnil družbi ali upravljavcu prostora stroške za trajno izgubo zemljišča.«

• Je dokumentacija, na kateri naj bi temeljile vaše odločitve, dovolj?

»V Zavodu smo zelo pogosto v dilemi, kako zadostiti potrebam investitorjev, zlasti če gre za umeščanje določenih dejavnosti v prostor. Pojavlja se vprašanje, kako zagotoviti, da bo prostor

čim manj okrnjen in njegovi prebivalci čim manj prizadeti. Tak problem so v strnjenih naseljih razne žage ali hrupne dejavnosti nasploh ter take, ki pomenijo

Bojan Mikec

ENOLETNA ZAMRZNITEV

SEVNICA — Komasacijske postopke na Šmarčevskem polju bodo za leto dni v celoti ustavili, po tej zamrznitvi pa naj bi znova iskali možnosti za nadaljevanje omenjenih zemljiških operacij. Tako stališče zagovarja tudi sevniki izvršni svet in je z njim seznanil delegate Skupščine občine Sevnica. Do zastoja v komasaciji je prišlo zaradi naprotovanja lastnikov zemljišč.

KMALU ZAČETEK »IDEJE«

CELJE — Od 9. do 12. aprila bo tukaj »Ideja 91«, sejem, ki ga letos pripravljajo že petič zapored. Letos so izbrali za moto prireditve povabilo »Zaupajte nam vašo idejo«. Za ta jugoslovanski sejem patentov, podjetništva, poslovnih daril ter programske in grafične opreme je sodelovanje prijavitilo 84 razstavljalcev. Predsednik častnega organizacijskega odbora je dr. Dušan Plut, član predsedstva Republike Slovenije.

bistveno povečan promet v pretežno stanovanjskih naseljih. Drugo je, da nam izredno primanjkuje prostorskih dokumentov, ki bi na dolg rok opredeljevali in utemeljevali posege v prostor. Zato imamo sedaj v zaključni fazi pripravo treh oziroma štirih prostorskih dokumentov. Prvo so urbanistične zasnove večjih lokalnih središč in Novega mesta, s katerimi naj bi dolgoročno opredelili rabo prostora v večjih lokalnih središčih, kot so Sentjernej, Žužemberk, Šmarjeta, Mirna Peč, Škocjan, Straža z Vavto vasjo in pa samo širše območje Novega mesta. Ti so v fazi skupščinskega sprejemanja. Potem imamo v izdelavi — v kratkem bodo šli v javno obravnavo — dokumente o prostorsko ureditvenih pogojih za izvenmestni prostor, za Novo mesto kot celoto in za lokalna središča. Računamo, da bodo šli v javno obravnavo še aprila, in pozivamo javnost, naj se vanjo vključi. V aprilu imamo prav tako predvideno obravnavo dokumentov o prostorsko ureditvenih pogojih za zgodovinsko jedro Novega mesta skupaj s

programom, kako to mesto prenoviti. Ta temeljna prostorska dokumentacija naj bi bila izhodišče za bolj logično pa tudi hitreje opredeljevanje pri posegih v prostor.«

• Stranke se, kot vemo, pogosto pritožujejo tudi zaradi dolgotrajnosti postopkov?

»Hitrost dela Zavoda je vezana na roke, ki jih imajo soglasodajalci, ki so obvezni pri pridobivanju lokacijske dokumentacije. Njihov zakonski rok je en mesec skupaj s pridobitvami vseh potrebnih predlog, tako da je naš normalni rok za pridobitev lokacijske dokumentacije nekako do tri mesece. Drugo je seveda pri primerih, ko gre za legalizacijo črnih gradenj oziroma za umeščanje takšnih dejavnosti v prostor, ki jih prostor zavrača ali pa vanj na kak drug način ne sodijo. Tukaj se pogosto znajdemo v primežu, ko moramo interese krajanov usklajevati z interesi investitorjev na eni strani oziroma pravila urbanistične stroke z zahtevami investitorjev. Največ pritožb nam očita, da smo togi in se birokratsko obnašamo. Ne moremo pa smatrati za birokratski odnos nasprotovanje nedovoljenim posegom in takim, ki s strokovnega vidika niso upravičeni!«

T. JAKŠE

KRKA NA SEJMU ALPE-JADRAN — Pretekli teden je bila Ljubljana tudi v znamenju tradicionalnega sejma Alpe-Jadran na Gospodarskem razstavišču. Od Dolenjcev se je s svojim programom predstavila tudi tovarna IMV, v hali B pa je veliko zanimanja zbujal paviljon Krkinih zdravilišč. Krka je na nevsiljiv način predstavila svoj zdraviliščni in športno-rekreativni program, to pot tudi s cenami in popusti. Morda je bilo prav zato pri tej stojnici tudi veliko gneče. (Foto: J. Pavlin)

DELO PLETARSKEGA KROŽNIKA V TREBNJEM — Tudi letos so Trebanjci pripravili razstavo domače obrti, na kateri so poleg že priznanih mojstrov sodelovali in razstavljali svoje izdelke člani pletarskega krožka z osnovne šole Jožeta Slaka-Silva iz Trebnjega. Da so res pridni in spretni, dokazuje vseh njihovih 45 razstavljenih izdelkov. Radi imajo to delo, saj mu posvetijo vsako prosto urico, ko prihitijo v delavnico, kjer ob pomoči in nasvetih mentorja Franca Novaka pletejo košare in koše iz šibja ter predpražnike iz ličkanja, izdelujejo cokle, cepce, biče in zobotrebe. (J. V.)

LOJTRCA V RIBNICI — Popularna radijska oddaja Lojtrca domačih je te dni gostovala v Ribnici. Po Sloveniji, kjer pripravljajo to oddajo, je vselej premalo prostora, v Ribnici pa ga je bilo dovolj. Tisti redki, ki so prišli, so se dodobra nasmejali domisljicam podokničarja Franca Pestotnika ter se naužili frajtonarice in strun Bratov iz Oplotnice. (Foto: M. Glavonjič)

VSE VEČKRAT V BELI KRAJINI — Skupina »Obvezna smer« vse večkrat nastopa v Beli krajini, saj bi fanje radi tudi tu predstavili svojo novo kaseto Valovi ljubezni. Pred njo so izdali: Srce je popotnik, Na veselici, Moja Slovenija in Obvezna smer 4. Pevec skupine Toni Kapušin je po očetu Belokranjec, in sicer s Krasinca. Da bi fant dokazal svoje belokranjske korenine, se navdušuje nad odojčkom z ražnja, člani benda pa se že sedaj veselijo igranja na Vinski vigradi 91. V skupini so še: Slavko Vesel — bas kitara, vokal, Ivo Zavbi — klaviature in Dušan Jež — bobni in vokal. Letos praznuje Obvezna smer petletnico uspešnega delovanja. (T. G.)

MOJA PRIJATELJICA — Na razpis Medobčinskega društva proti mučenju živali Ljubljana so se s svojimi deli odzvali tudi člani foto krožka OŠ Kajta Rupena iz Novega mesta. Borut Pelko se je s fotografijo »Moja prijateljica«, ki jo objavljamo, uvrstil med nagrajence.

Spet pridejo na Jezikovne počitnice

O Jezikovnih počitnicah, ki bodo letos že tretjič v Novem mestu, govoril prof. Jože Škufca slovenskim učiteljem iz avstrijske Koroške na seminarju na Brdu

BRDO PRI KRANJU — V tukajšnjem hotelu Kokri je od 24. do 27. marca potekal v organizaciji ministrstva za šolstvo Republike Slovenije seminar za slovenske učitelje na avstrijskem Koroškem. Seminarja so se udeležili učitelji dvojezičnih šol, profesorji Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu in profesorji, ki poučujejo slovensko na drugih srednjih šolah na Koroškem. Po programu so eno dopoldne hospitirali v nekaterih šolah na Gorenjskem, eno dopoldne imeli literarno ekskurzijo, preostali čas pa v glavnem porabili za strokovno izpopolnjevanje. Seznanili so se z novim slovenskim pravopisjem ter poslušali predavanja o pouku jezika kot sredstva za sporazumevanje, o ustvarjalnosti pri jeziku in o metodiki pouka književnosti. Predavali so strokovnjaki s Filozofske fakultete v Ljubljani.

Ob koncu drugega dne, v ponedeljek, 25. marca, zvečer so se udeleženci seminarja seznanili s pripravami na letošnje Jezikovne počitnice za koroške

otroke, ki bodo od 14. julija do 3. avgusta v Novem mestu. O tem je slovenskim učiteljem z okraj Karavank govoril prof. Jože Škufca, predstojnik novomeške Organizacijske enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo. Dejal je, da bodo Jezikovne počitnice v Novem mestu že tretjič, udeležilo pa naj bi se jih okoli 30 otrok oziroma kakih pet več kot lani. Povedal je tudi, da je imelo vodstvo Jezikovnih počitnic letos februarja v Tinjah na Koroškem s tamkajšnjimi učitelji uspešen pripravljalni sestanek, na katerem so govorili o vsebini te poletne »jezikovne šole« v Novem mestu, in dodal, da so priprave tudi že stekle v samem Novem mestu.

Vodstvo Jezikovnih počitnic je še posebno skrb posvetilo izbiri družin, pri katerih bodo koroški učenci preživel tri tedne. Prof. Škufca je poudaril, da vedno izbirajo družine, ki gojijo lepo slovensko in so tudi njihovi otroci zainteresirani za druženje s koroškimi vrstniki oz. vrstnicami. Ob tem je pripomnil, da bodo na letošnjih Jezikovnih počitnicah še bolj prisluhnili željam Korošcev, naj bi njihovi otroci v Novem mestu čimveč in predvsem govorili, ne pa se mučili s slovnico. Pomembno je, da bodo med pogovorom opustili čimveč nemških besed in jih nadomestili s slovenskimi. Izkušnje minulih let namreč povedo, da prihajajo v Novo mesto tudi otroci, ki slovenščine ne obvladajo niti za najpreprostejši pogovor.

Jezikovne počitnice imajo mnoge dobre in lepe strani, eno je prof. Škufca označil tako: »Ob vsakem srečanju se tudi potrdijo nova znanstva in prijateljstva med otroki in družinami s Koroškega in iz Novega mesta. V mnogih primerih medsebojne vezi ostanejo in se poglobljajo z dopisovanji in obiski. To so dokazi, da imajo Jezikovne počitnice tudi širši odmev in globljo potrditev, ne nazadnje so tudi zgleden prispevek k utrjevanju skupnega slovenskega kulturnega prostora.«

I. Z.

• Kdor ni trpel, ostane otrok in ni videl življenja. (Cankar)
• Zdravnik je pogosteje nevarnejši od bolezni. (Britanski pregovor)

Cvičku delamo krivico

»Hudo mi je, kar se dogaja z njim,« pravi Vinko Štemberger-Cene iz Sentjerneja

ŠENTJERNEJ — Vinko Štemberger: Cene je eden večjih vinogradnikov na Dolenjskem. Vinogradništvo je njegovo delo in kruh. Na Pleterskem hribu ima tri hektarje vinogradov, vino pa hrani v domači kleti sredi Sentjerneja. V močvirnih lesenih sodih ga skrbno neguje in nič ne prepušča slučajnosti. Vzorce mošta in kasneje vina pošilja na redno kontrolo v kmetijski inštitut v Ljubljano.

»Čeprav sta pri vinu najpomembnejša videz in okus, mora dober kletar stalno spremljati prosto žveplo in hlapne kisline. Še posebej naročam natančnejše analize, predno vino stekleničim. Takšno vino mora biti brez beljakovin in vinskega kama, seveda pa mora imeti vsaj 10 odst. alkohola. Zato je lahko samo boljše od tistega iz soda, ki mu pravimo pravo domače,« je za začetek povedal Cene, ki se nerad hvaleži za nagradami in visokimi ocenami, ki jih je na pokušnjah dobil za svoje vino.

Lansko leto je na glavni pokušini najboljših vin dolenjskih vinogradnikov med vsemi vzorci dobil najvišjo oceno in svojemu laškemu rizlingu pripel medaljo Sampion vin '90. »Hudo mi je zaradi tega, kar se dogaja z našim cvičkom. Vsi, ki imajo v sodih dolenjsko belo vino,

Vinko Štemberger-Cene

J. PAVLIN

Velikonočni prazniki nekoč in danes

Po stari krščanski navadi, ki je verjetno prekrila pogansko obredje v čast pomladi, na cvetno nedeljo nosijo ljudje k blagoslovu cvetne snope, v spomin na palmove veje, ki so jih v Jeruzalemu polagali pred Kristusa na oslu. Vleka osla je pri nas izumrla, ohranila pa se je prenekatera krščanska navada.

Hrušč in trušč velikega tedna

Ves veliki teden, to je zadnji teden pred veliko nočjo, poteka priprave na velikonočne praznike. Pred napornim in dolgotrajnim poljskim delom je treba hišo temeljito počistiti. Včasih so jo najprej prezračili, nato pa še pobelili s svežim apnom.

V velikem tednu gospodinje čaka priprava različnih jedi. Otroci so ponavadi pomagali tolči orehe in lešnike in prenekatero sladko jedrce na skrivaj tudi snedli. Največje veselje otrok, malo manj pa odraslih pa so bile raglje, s katerimi so ragljali od jutra do večera. Velikonočna raglja, brenča, ropotec ali ropotulja, kot ji pravijo na Dolenjskem, nas spominja na staro čarodejno in kulturno orodje, s katerim so uganjali ropot, da bi se ubranili zlih duhov. Kasneje je bila raglja docela v službi cerkvene liturgije in je nadomeščala cerkvene zvonove, ki so odleteli v Rim na božjo pot. Na Dolenjskem, Štajerskem in Slovenskih gorah so ljudje verjeli, da so zvonovi utihnili zato, »ker so Bogec umrli«. Do dopoldanske božje službe v soboto so utihnile tudi orgle, oglašala pa se je samo velika raglja iz zvonika. V Trzinu takšne stolpne raglje niso imeli, zato so jo nadomestili s čim, ki so z ragljami naznanjali tudi dnevne ure. Marsikje so se ljudje v tem času bali umreti, ker jim niso mogli zvoniti.

V nasprotju z velikim truščem je bila doma stroga tišina. Ni bilo glasnega govorjenja, petja in zvižganja. Veliki četrtek je bil tudi skrajni čas za velikonočno spoved, predvsem za zamudnike, konjske mešetarje in težje grešnike, pravi verniki pa so jo opravili že veliko prej.

Zenske v tem času niso smele zehati perila, pa tudi živina naj bi v času, ko so zvonovi v Rimu, mirovala. Menili so, da je v času od četrta do sobote vsa zemlja gluha, zato se ni smelo nič saditi. Velikonočni hrušč in trušč pa je mladina na Dolenjskem, zlasti pa na Gorenjskem, v Stari Loki in Škofji Loki uprizarjala na ta način, da je zvečala pred cerkev stare, polomljene zaboje, sode, škafe, skrinje in ostalo ropotijo, ter udrihala s palicami in gorjaci po leseni šari, dokler je ni razbila. Po ljudski razlagi naj bi to razbijanje ponazarjalo pokanje zemlje, grom in tres ob Kristusovi smrti na veliki petek. Slovenci smo imeli podobne običaje tudi ob drugih priložnostih, zlasti na večer pred pustom. Velikonočni trušč je bil sklenjen na veliko soboto, ko so iz razbitih in polomljenih desk, ter iz zavrnjenih lesenih križev zakurili pred cerkvijo velikonočni kres, ki ga je blagoslovil duhovnik. Otroci in šolarji so se nanj začeli pripravljati že med zimo, ko so si v gozdu poiskali vsak svojo drevesno gobo. V velikem tednu so jo odrezali, jo posušili ob peči, jo predrli in navezali na žico. Gobo so prislonili ob velikonočni kres, jo zanetili in z njo hiteli domov prižgati ogenj v domačem ognjišču. Na poti domov so gobo ves čas vrteli v zraku, da ne bi ugasnila, in marsikatera bosa noga je stopila na žerjavico. V nekaterih krajih so nosili žerjavico kar v loncih, jo v domačem ognjišču zanetili, nato pa v istem loncu poslali domači ogenj kakšni teti ali sosedu, ki ni mogla sama ponj. Ponekod je nosil blagoslovljeni ogenj po hišah duhovnik.

Sveti ogenj je bilo treba ohraniti na ognjišču kar se da dolgo, ali vsaj čez praznike, da hiše ne bi doletela nesreča. V škofjelški okolici je bila navada, da so nosili blagoslovljeni ogenj po vsem posestvu, da bi bila na ta način vsa domačija obvarovana hudega.

Po ljudskem verovanju ima na veliki četrtek, v hipu, ko zaveže zvonove, voda posebno, čarodejno moč. V Trzinu se je včasih kar trlo praznovernih žensk, ki so si hotele ob potoku natočiti vode prav v tem trenutku, da bi bile bolj zale in zdrave. Tudi sicer so se stari Kranjci umivali v teh dneh s tekočo vodo ali kar studenčnico, da bi se znebili vseh telesnih in duševnih madežev, ter stopili čisti in prerobjeni v mladostje.

Veliki petek

Veliki petek je edini dan v letu, ko v cerkvi ni maše. To je dan žalosti, zato mora biti v hiši mir. To velja za otroke, klepetave ženske, ki morajo molčati, moški pa se varujejo vseh mladih in večjih pregreh, ne preklinjajo in se ne jezijo.

Na Koroškem verjamejo, da na veliki petek, ko je bil Kristus položen v zemljo, narava oživi, in bo vse, kar na ta dan vsadiš, prav posebej uspevalo. Vendar pa vsadijo le nekaj malega, kot simbol, kajti skoraj povsod po Sloveniji velja, da se na veliki petek ne sme delati. V skednju pripravijo toliko krme, kolikor je bodo potrebovali čez praznike, ker tudi delovna živina ne sme iz hleva.

Veliki petek je na Slovenskem najstrožji postni dan. Ponekod pravijo, da je celo pes sklenil, da pojde od hiše, ker mu je bilo dovolj posta. Ko pa je videl, kaj gospodinja pripravlja za praznike, si je premislil in ostal.

Na veliki petek so v Kranju, Škofji Loki, Kamniku, Trzinu, Novem mestu in Ljubljani prirejali pasijonske procesije in igre. Procesije so prikazovale Kristusovo trpljenje in zgodbe iz stare in nove zaveze. Pobudo zanje so dale pobožne bratovščine, v glavnem kapucini in frančiškani, ki so skušale na ta način pridobiti nove člane. Procesije naj bi pretresle vernike z nazornostjo živih slik in prizorov, imele pa so tudi spokorniški značaj, saj so mnogi v spredu nosili težke lesene križe in se celo bičali. Marija Terezija je procesije prepovedala, vendar so dokončno prenehale zaradi upadanja interesa za igro.

Omenimo še eno pozabljeno navado, ki je bila razširjena vse do prve svetovne vojne. Do takrat je bila velika noč nekakšen mejnik, ko so »kiklarčki«, to so majhni fantički, ki so še nosili krilca, dobile prve hlače, in mlajši vrstniki so jih z zavistjo opazovali. Malo ali skorajda nič pa se je spremenila vsebina velikonočnega žegnja, saj še danes nosimo k blagoslovu podobne jedi, kot jih je v opisu »kranjskega žegna« iz druge polovice 17. stoletja ohranil že J. V. Valvasor. Bogata ljudska domišljija je jedem, ki sestavljajo žegenj, pripisala simbolični pomen. Tako naj bi kolač, ki mora biti vedno iz bele moke, spominjal na Kristusovo trnovo krono, kruh na Kristusovo telo, hren na žeblje, s katerimi so ga pribili na križ, klobase pa na vrvi, s katerimi so ga zvezali na Oljski gori. Pomaranče simbolizirajo gobo, ki so jo namočili s kisom in jo ponudili umirajočemu Kristusu, pet rde-

če pobarvanih pirhov pa Kristusove rane. Ne glede na vse dobrote in štiridesednevni post, ko bi se velikonočne jedi še prav posebej prilegle, je prišla na mizo najprej stara kranjska aleluja, ki je bila narejena iz posušenih in na svinjski juhi kuhanih repnih olupkov. Aleluja je obujala spomin na veliko lakoto leta 1529, ko so ljudje ob veliki noči jedli samo repne olupke.

Nekoč si je za veliko noč tudi najrevnejši človek priskrbel jajc, klobas, hrena, in če že ne kolača, pa vsaj belega kruha. Navada je bila, da so k žegnju nosila v glavnem dekleta, zlasti tista, ki so bila godna za možitev. Jerbas, ki ga je deklet neslo na glavi, je moral biti lep in bogato naložen. Po končanem blagoslovu so se dekleta z jerbasom na glavi razbežale domov. Skoraj po vsej Sloveniji so verjeli, da se bo deklet, ki prvo priteče domov tudi prvo omožilo, oziroma, da bodo pri tisti domačiji prvi opleli proso. Mnogo je zgodbic o dekletih, ki so med tekom domov padle iz prevrnjenega jerbasa pa se je pokazalo marsikaj, kar ni imelo prav nobene zveze z žegnjo - blazina, poleno, valjar ali kaj podobnega. S to majhno ukano so si dekleta skušala povišati jerbas, saj je bil visoko naložen jerbas vsaki gospodnji v čast in ponos.

Te rada imam, ti pisanko dam

Nad vse pomembne in zelo stara velikonočna jed je jajce. Velikonočno jajce je podoba rodovitnosti in izvor življenja v pomladnem času. V krščanstvu je simbol Kristusovega vstajenja.

Pobarvano jajce je star indoevropski simbol pomladi, poznali pa so ga že Kitajci, Egipčani, Perzijci in Rimljani. Slovenska velikonočna jajca se uvrščajo med najlepša v Evropi. Zlasti prekmurske remenke in belokranjske pisanice nam vedno znova vzbujajo občudovanje, saj predstavljajo eno najlepših vrst naše ljudske umetnosti. Krasijo jih značilni geometrični in stilizirani liki, velikokrat pa so opremljena tudi z nadvse izvirnimi besedili. Največkrat je to navadno voščilo: Veseli vuzem, Vesela aleluja, zopet drugič izpoved ljubezni: Pisanca rdeča, ljubezen goreča, najdemo pa tudi zbadljive stihe, s katerimi se deklet maščuje fantu zaradi njegove nezvestobe: Enga fanta sem mela prav zavbrnega, pa je druga mrcina prevzela mi ga.

S pirhi so se na velikonočni ponedeljek, ko je nastopil dan sprostitve, tudi igrali. Zelo stara igra je velikonočno valjanje ali trkanje s pirhi. Na čok so položili desko in po njej spuščali pirhe na tla. Če je spuščeni pirh zadel pirh na tleh, je lastnik prvega vzel obe jajci. Ponekod so trkali s pirhi tudi po ravnem. Podobno kakor pri balinanju je pirh udarjal ob pirh. Komur je pirh pri tolčenju počil, je pirh izgubil. Pirhe so tudi sekali, štucali, šterclali, vendar so te igre danes skoraj že povsod izumrle.

Sprehodili smo se skozi minuli čas in zdi se, da je bilo večerjaje ljudsko življenje bogatejše od današnjega. Mnogo vrednot je že pozabljenih, zato moramo tem bolj paziti na tiste, ki še niso izginile iz zakladnice slovenskega ljudskega izročila. Poiščimo v njih korenine naše sedanjosti in prihodnosti.

Milena Ivanovič
Blaž Telban

Kdaj matičnost?

Za pridobitev matičnosti potreben velik nakup

METLIKA — Občinska knjižnica ima 15107 enot knjižničnega gradiva, 165 enot neknjižničnega gradiva, 25 enot časopisja za odrasle in 11 za mladino. Lani so kupili 877 knjižnih enot, v dar so jih dobili 75, nabavljenih je bilo 34 videe kaset, 42 glasbenih kaset ter 10 kompletov plošč za učenje tujih jezikov. Na dom je bilo izposojenih 2811 enot strokovne literature, 7761 enot leposlovja, 92 enot revij in časnikov ter 409 enot neknjižnega gradiva. Knjižnica ima 862 članov, med obiskovalci pa je bilo lani največ mladih, in sicer kar 3518.

V knjižnici je bilo več prireditev med zimskimi počitnicami, v tednu otroka, v »veselem decembru«, ob kulturnem prazniku, obiskovali so jo osnovnošolci, vrtičkarji, za malo šolo pa so bile pripravljene ure pravljic, iger in zabave, a so bile bolj slabo obiskane kljub dobri obveščeniosti. 147.000 din je za delo knjižnice v preteklem letu prispevala Kulturna skupnost Slovenije, 32.000 din Občinska kulturna skupnost, 12.000 je bilo lastnih prihodkov. Skupaj torej 192.000 dinarjev.

Za pridobitev matičnosti bodo morali v letu 1991 kupiti najmanj 1000 enot knjižničnega gradiva, 4 nove naslove informatike ter predvsem povečati prostor. Slednje bo najtežje zagotoviti, kajti v stavbi na Pungartu, kjer knjižnica je, novih prostorov ni na razpolago. Vodja knjižnice Anica Kopinič razmišlja o izposojevališčih, ki naj bi bili v Gradcu in na Suhorju. V kratkem bo sestank vseh odgovornih v občini in ni zlodje, da problema ne bodo rešili v času, ki je na razpolago. Knjižnica razpolaga trenutno s 187 m² površine, standardi pa zahtevajo 45 m² na vsakih 1000 prebivalcev. Z vzpostavitvijo imenovanih izposojevališč bi bilo zahtevam ugodeno tako, kot je to bilo z zaposlitvijo vodje knjižnice in knjižničarko.

T. GAŠPERIČ

VOLITVE V KS

RUDNIK—ŠALKA VAS — V KS Rudnik-Šalka vas so imeli volitve v organe KS 17. marca. Udeležba je bila 51-odstotna, daleč najslabša pa na volišču v Rozmanovi ulici. V svet KS so bili v posameznih vaških odborih izvoljeni: VO Rudnik — Ivan Devjak, Nelka Klun in Peter Levstik; VO Šalka vas — Bojan Kocjan in Janez Jerman st.; VO Željne — Branko Deklevo; VO Klinja vas — Stane Podkoritnik, VO Cvišlerji — Jože Kolar in VO Koprivnik — Jože Žalig ml. Novi svet KS se je že sestel in izvolil za predsednika Janeza Jermana, za namestnika pa Branka Deklevo.

STARA CERKEV — Prva seja novega sveta KS Stara Cerkev je bila 19. marca. Na njej so izvolili za predsednika sveta KS Alojza Vidica, za njegovega namestnika pa Cirila Jasenca.

VOŽNJA

»PONI ZAPREGOM«

OSILNICA, KOČEVJE, LJUBLJANA — Kočevska se je na sejmu Alpe-Adria predstavila sicer prvič, a kar zadovoljivo. Nekoliko je motilo le ne najbolj slovensko besedilo plakata, ki se je glasilo: »Kolpska dolina. Vožnja poni zapregom 50 din. Jahanje na poniju 70 din.« Za prvič naj bo.

P-c

NA OGLED SO DELA BAROČNEGA SLIKARJA

LJUBLJANA — V Narodni galeriji v Ljubljani so v sredo, 27. marca, odprli razstavo del slovenskega baročnega slikarja Antona Cebeja, ki je živel med letoma 1722 in 1774. Na razstavi — odprta bo do 26. maja — so na ogled ohranjena in restavrirana dela tega slikarja, ki se je preživljal v glavnem tako, da je slikal po gradovih in cerkvah ter je več njegovih poslikav tudi na Dolenjskem. Cebej spada med tiste naše umetnike, ki jih naša umetnostna zgodovina odkriva in jim določa vrednost v zadnjem času.

EVROPA IZ RIBNIŠKEGA KOTA

RIBNICA — Na nedavnem razgovoru ribniških gospodarstvenikov in obrtnikov z ministrom Izidorjem Rejcem in Jožico Puhar so domačini zastavili gostoma več vprašanj, dobili pa so (pre)malo zadovoljivih odgovorov. Neki obrtnik je povedal, da je v Nemčiji naročil stroj, vreden 15.000 DEM. Čeprav ima na banki dovolj nemških mark, da bi stroj lahko plačal, tega ne more storiti, ker na noben način ne more nakazati v Nemčijo tistih 15.000 DEM. Tako z uvozom stroja ne bo nič. Minister Rejc na vse to ni vedel pravega odgovora.

ALFA ZLATA VERIGA

alpha oglase sprejemamo na tel.: 068/28-121

MERCATOR STANDARD NOVO MESTO — Potrošniški center-Ločna, Blagovnica Šentjernej in Blagovnica Novo mesto prodajajo pohištvo, belo tehniko in talne obloge na potrošniška posojila do enega leta. Oglejte si zadeve od blizu in potem izberite najboljšo varianto.

KOVINOPRODAJA TREBNJE — Vseh vrst instalcijski material po najnižjih možnih cenah. Kompletni programi Bosch, Blaupunkt. Prodaja na 6 obrokov s pet odstotnimi obrestmi ali 1 odstotnimi obrestmi na mesec. Kovinoprodaja Povhe, Slakova 34, Trebnje. Tel. 068/44-249.

ALFAGRAF — Znova in znova bogata izbira. JOLLY program, brisalci črnila, barvice, nalivna peresa, flomastri, voščenske, roller in keramični svinčniki. Rdeči vložki za keramične svinčnike. 30 različnih vrst grafitnih svinčnikov. ŠOLAR HODI V ŠOLO IN SE VRAČA DOMOV SKOZI PRODAJALNO ALFAGRAF. Novo mesto, Prešernov trg, tel. 068/25-646.

CVETJE — Z njim lahko poveš vse. Kupiš ga v cvetličarnah Brinc v Metliki ali v Gradcu. Pa ne delajo samo šopkov in vencev. S cvetjem lahko opremijo dvorano ali konferenčno sobo. Ti res znajo s cvetjem. Tudi holandskim. Ikebana, tel. 068/57-184 ali Cvetličarna, tel. 59-001.

KZ KRKA PONUJA TA TEDEN — Pomlad je tu in spet se prebujajo veselje do kolesarjenja. Kolesa BMX 16 za 2.390 din, BMX 20 za 2.160 din in kotalke brez čevljev po 575 din. K športu spadajo vitamini. Vitamini v sladkih pomarančah KZ Krka. V vseh prodajalnah po Dolenjski. Obiščite jih.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV

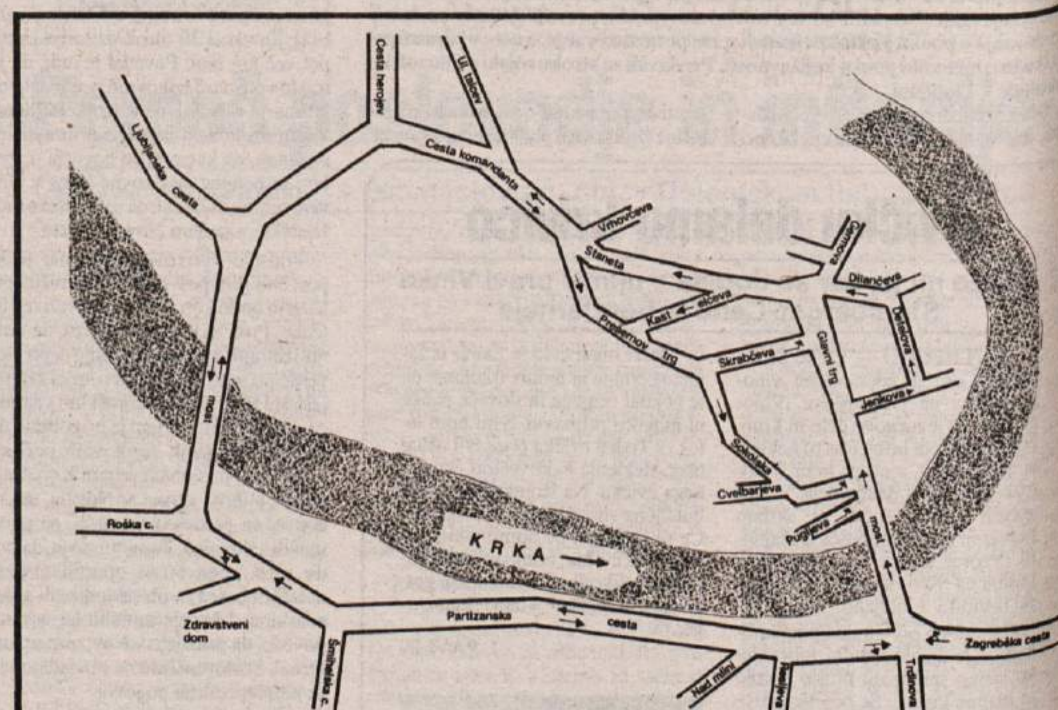
Vozniki, ste zavarovanje svojega avtomobila zaupali Zavarovalnici Triglav? Odločili ste se pravilno. Triglav je velika zavarovalnica, ki obvladuje ves slovenski prostor. Triglav je edina slovenska zavarovalnica z močnimi poslovnimi povezavami v tujini. Zato vam ob škodi, bog je ne daj, lahko nudi najkvalitetnejši servis.

To pomeni, da vam škodni primer, ki so ga povzročili njeni zavarovanci, zavarovanci ostalih jugoslovanskih zavarovalnic ali pa tujci, najhitreje razrešijo prav v ZAVAROVALNICI TRIGLAV. Mi delamo za Dolenjsko, Belo krajino in Kočevsko. Poslovna enota Novo mesto, Zagrebška 2, s predstavništvom v Kočevju, Črnomlju in Metliki. VOZNIKI — OB REGISTRACIJI ZAHTEVAJTE ZAVAROVALNO POLICO TRIGLAV.

EUROPA TURIST BREŽICE — Prvomajski izleti v PARIZ od 27. aprila do 2. maja za samo 420 DEM. ŠPANJA-LLORET DE MAR od 27. aprila do 4. maja za pičlih 360 DEM. Izleti s polpenzionom v POREČ za 320 din na dan in v PULJ za 280 din na dan. 0608/61-006. Pokličite, še je čas za odločitev.

AKTIVNE POČITNICE NA ROGLI

Lanske aktivne počitnice so navdušile učence in učenke. Letos spet vabimo osnovnošolce, da z nami preživijo nepozaben teden. JAHANJE, ANGLEŠČINA, TENIS, PLAVANJE, SPREHODI IN DRUŽABNE IGRE. Inf. DOBA, Razlagova 16, Maribor ali po telefonu 062/24-273, 28-927, vsak delavnik od 8. do 15. ure, v sredo do 17. ure. POHITITE, NE ZAMUDITE UGODNE PRILOŽNOSTI!

PROMET PO IZGRADNJI NOVEGA MOSTU V NOVM MESTU

NOVOSTI:

1. v kandijskem križišču:
 - prednostna smer Partizanska — Zagrebška cesta
 - prepoved levega zavijanja s Partizanske ceste na most in z Zagrebške na Trdinovo;
2. kandijski most enosmeren v smeri Glavnega trga;
3. v Jenkovi, Detelovi, Dilančevi promet v obratni smeri od dosedanjega;
4. iz Pugljeve in Društvenega trga obvezna smer vožnje na Glavni trg;
5. prepoved levega zavijanja s Partizanske ceste k zdravstvenemu domu.

JAVNA PREDSTAVITEV IN OBRAVNAVA PREDLOGA BO V SREDO, 10. 4. 1991, OB 18. URFI V SEJNI SOBI OBČINSKE SKUPŠČINE, NOVI TRG 6, SOBA 68/II.

VABLJENI!

SEKRETARIAT ZA VARSTVO OKOLJA
IN UREJANJE PROSTORA NOVO MESTO

LOKA LESING d.o.o.

Podjetje za razvoj, inženiring, proizvodnjo in trgovino

ODKUPUJEMO IZDELKE LESNE GALANTERIJE!

Želimo razširiti poslovanje in povečati odkup zobotrebcev, kuhinjskih desk in drugih uporabnih in okrasnih izdelkov iz lesa.

Ponudbe z vzorci in dnevnimi cenami dostavite na naslov: LOKA LESING, 64220 Škofja Loka, Titov trg 3 a, tel. 064-622-481.

Splošna bolnišnica Novo mesto

RAZPISUJE

oddajo prostorov za dva lokala v pritličju kirurškega oddelka za opravljanje dejavnosti:

1. optika
2. prodaja ortopedskih pripomočkov in drugih zdravstvenih pomagala ter medicinskega materiala

Od interesentov pričakujemo vlaganje sredstev za usposobitev lokalov in ustrezno strokovno usposobljenost za opravljanje razpisanih dejavnosti.

Podrobnejše informacije lahko dobite r.a. upravi bolnišnice, tel. 21-095, interna 559.

Vaše vloge pričakujemo v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri boste obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisa.

Republika Slovenija OBČINA NOVO MESTO UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE

POZIV K NÁPOVEDI DAVKA OD OSEBNIH PREJEMKOV OD POKOJNIN

Uprava za družbene prihodke občine Novo mesto poziva vse fizične osebe, ki prejemajo pokojnino, katere ne izplačuje Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji, in imajo stalno bivališče na območju občine Novo mesto, da napovejo te prejemke pri Upravi za družbene prihodke občine Novo mesto. Zavežanci, ki prejemajo takšno pokojnino in so prejemek že napovedali pri davčnem organu, so dolžni ponovno napovedati prejeta pokojnino le ob morebitni spremembi višine pokojnine.

S 1. 1. 1991 je začel veljati nov sistem obdavčevanja osebnih prejemkov, ki vključuje tudi obdavčevanje pokojnin. V osnovo za dohodnino, ki se obračunava po preteku leta, se vštevata tudi letni znesek pokojnine, od katere je bil obračunan davek od osebnih prejemkov, zmanjšan za obračunane prispevke za socialno varnost. Med letom se pokojnine obdavčujejo z davkom od osebnih prejemkov kot akontacija dohodnine.

Od pokojnin, ki jih upravičencem izplačuje Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji, bo med letom obračunavala davek od osebnih prejemkov ta skupnost skladno z zakonom in navodili.

Prejemke pokojnin, ki jih ne izplačuje navedena skupnost (pokojnina iz tujine, vojaška pokojnina, pokojnina, ki jo izplačuje pokojninska skupnost iz druge jugoslovanske republike ali pokrajine) pa so dolžni zavežanci v sedmih dneh od dneva, ko so prvič prejeli pokojnino, napovedati pri davčnem organu občine, na območju katere imajo stalno prebivališče. Za te zavežance davek od osebnih prejemkov obračunava uprava za družbene prihodke.

Direktor
Marjeta Primic

PRODAJALNA

VODNIKOVA 2, ČRNOMELJ (BLIZU NOGOMETNEGA IGRIŠČA)

- Modna obutev — športne in telovadne copate — natikači
- Družinski popust 5%
- Ženske in moške nogavice
- Konkurenčne cene
- Vse za telefon
- Vse za vodovod
- Konkurenčne cene — možen nakup po naročilu z garantiranimi cenami
- Videoteka
- Najnovjši filmi — uspešnice

DELOVNI ČAS
VSAK DAN od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 19.00
SOBOTA od 8.00 do 12.00

SOP STORITVE Podjetje za proizvodnjo in montažno opremo za zaščito okolja in varčevanje energije, Krško, p.o. Krško, Zadovinek 38

Po statutu podjetja SOP STORITVE Krško razpisna komisija, imenovana od delavskega sveta,

objavlja razpis za

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da imajo najmanj srednjo izobrazbo,
- da imajo tri leta delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih ali vodstvenih del,
- znanje tujega jezika.

Kandidati morajo predložiti program dela podjetja s predlogom o uresničevanju poslovne politike za štiriletni mandat.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa na naslov: SOP STORITVE, p.o. Krško, Zadovinek 38, »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po odločitvi delavskega sveta.

KOMUNALA

Novo mesto, Cesta kom. Staneta 2

OBVESTILO

Občane novomeške občine obveščamo, da bomo v mesecu aprilu organizirali odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev. Odvoz bo potekal vzporedno z akcijo UREJAJMO OKOLJE 1991, zato se vanj lahko vključijo vsi občani občine Novo mesto.

Kosovne odpadke je potrebno primerno zložiti, povezati oziroma zapakirati ter jih odložiti na določen dan odvoza do šeste ure zjutraj ob poti, kjer običajno pobiramo odpadke. V zunanjih krajevnih skupnostih bodo v ta namen postavljeni kesoni za odvoz kosovnih odpadkov. Krajin KS Novo mesto — Center morajo kosovne odpadke pripraviti za odvoz dan pred rednim odvozom komunalnih odpadkov.

Kosovne odpadke iz gospodinjstev predstavljajo:

- pohištvo
- gospodinjstvi aparati
- sanitarni elementi in
- drugi kosovni predmeti iz gospodinjstva

Odpadke, ki predstavljajo sekundarne surovine, kot so papir, staro železo in steklo, bo zbirala DO DINOS po istem razporedu. Tudi odpadne sekundarne surovine morajo biti pripravljene na enak način kot kosovni odpadki.

Odvoz se bo izvajal po naslednjem razporedu:

PONEDELJEK, 8. 4. 1991

Novo mesto:

Pod Trško goro, Ločna, Bršljin, Cegelnica, Cesta herojev, Cankarjeva, Lamutova, Kolodvorska, Prisojna pot, Kurirska pot, Kettejev drevored, Bršljin, Slakova, Foersterjeva, Mestne njive, Ljubljanska cesta, Koštialova, Slavka Gruma, Lebanova, Smihelska, Mirana Jarca, Drska, Partizanska, Šegova, Nad mlino, Cesarjeva, Volčičeva, Kristanova, Mačkovec, Irča vas, Brod, Košenice

TOREK, 9. 4. 1991

Novo mesto:

Ivana Roba, Gotna vas, Danila Bučarja, Vandotova, Ul. stare pravde, Brezov log, Jedinščica, Cesta brigad, Na Loko, Mej vrti, Kastelčeva, Kidričev trg, Vrhovčeva, Dilančeva, Strojarska pot, Streliška, Pot na žago, Detelova, Germova, Jenkova, Seidlova, Jerebova, Šolska, Štrma pot, Društveni trg, Čitalniška, Defrancheshijeva, Dalmatinova, Novi trg, Ulica talcev, Glavni trg, Sokolska, Prešernov trg, Muzejska, Breg, Komandanta Staneta, Hladnikova, Trubarjeva, Kratka ulica, K sodišču, Kosova, Cvelbarjeva, Pugljeva, Zagrebška, Majde Šilc, Regrča vas, Šukljotova, Ob Težki vodi, Ul. XII. udarne brig., Milke Šobar, K Roku, Šmihel

SREDA, 10. 4. 1991

Novo mesto:

Drejčeta pot, Na lazu, Pot na Gorjance, Žabja vas, Na trah, Lobetova, Ragovo, Trdinova, Ragovska, Ilke Vaštetove, Maistrova, Jurčičeva, Skalickijeva, Gubčeva, Valantičeva, V Ragov log, Milana Majcna, Resljeva, Slančeva, Tavčarjeva, Stritarjeva, Kotarjeva, Kandijska, Karlovška, Marjana Kozine, Adamičeva, KS Bučna vas

Iz ostalih naselij v zunanjih KS se odvoz kosovnih odpadkov vključuje v akcijo UREJAJMO OKOLJE, in sicer po naslednjem razporedu:

Od 1. 4. do 7. 4. 1991

KS MIRNA PEČ
KS DOLENJSKE TOPLICE
KS STRAZA
KS BIRČNA VAS
KS HINJE

Od 15. 4. do 21. 4. 1991

KS ŠMARJETA
KS ŠKOCJAN
KS BELA CERKEV
KS STOPIČE
KS DOLŽ

Od 22. 4. do 28. 4. 1991

KS PODGRAD
KS BRUSNICE
KS GABRJE
KS MALI SLATNIK
KS OTOČEC

Od 29. 4. do 5. 5. 1991

KS PREČNA
KS ŠENTJERNEJ
KS OREHOVICA

Od 6. 5. do 12. 5. 1991

KOMUNALA Novo mesto
DO DINOS Novo mesto

SLOVENSKA KNJIGA, d.o.o.,

61000 Ljubljana, Litijska 38
tel. 061/443-915

RAZPIS

za prosta dela in naloge

TERENSKI KOMERCIALIST

(prodaja po podjetjih)

za območje Gorenjske, Dolenjske, Primorske, Štajerske in Prekmurja

Od kandidatov pričakujemo izkušnje pri komercialnih delih, lasten prevoz, odnos do dela, uglasen nastop ter dovolj prostega časa

DELO JE HONORARNO

za najboljše

REDNA ZAPOSILITEV

ROK PRIJAVE

v 15 dneh po izidu oglasa, pismeno.

VAKO Servis hladilnih in klima naprav ČRNOMELJ, Kolodvorska 56

Prodajamo:

- MAS-80; stružni avtomat, letnik 63. Stružni avtomat je bil generalno obnovljen v letu 1976. Cena 10.000 DEM, plačljivo v dinarjih.
- Kompressor Trudbenik EK, 65/39 m³/h, rezervoar 44 l, generalno obnovljen, trifazni motor. Cena 1.000 DEM, plačljivo v dinarjih.
- ZASTAVA POLY, letnik 1986, prevoženih 72.000 km, ne-registrirana, v voznem stanju, ugodno prodamo.

VAKO, d.o.o.
Direktor:
Anton Vrščaj

tedenski koledar

Četrek, 4. aprila — Izidor Petek, 5. aprila — Vincenc Sobota, 6. aprila — Vilma Nedelja, 7. aprila — Herman Ponedeljek, 8. aprila — Valter Terek, 9. aprila — Črtomir Sreda, 10. aprila — Atenka

LUNINE MENE
7. aprila ob 7.45 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 6. 4. (ob 20. uri) ameriška komedija Iz svoje kože ne moreš. 7. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Čarovnik. 9. 4. (ob 20. uri) ameriška burleska Priganjalec duhov. ČRNOMELJ: 5. 4. (ob 20. uri) ne-

mški erotični film Lepe norčije. 7. 4. (ob 18. uri) ameriški mladinski film Otok z zakladom. 7. 4. (ob 20. uri) ameriška komedija Ljubim te do smrti. 9. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski triler Odporen za naboje. KRŠKO: 4. 4. (ob 21. uri) ameriška kriminalna Odporen za naboje. 7. 4. (ob 19. uri) ameriška komedija Najbolji nori božič. 9. 4. (ob 19. uri) ameriška kriminalna Streljaj, da ubiješ. NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 4. do 7. 4. (ob 18. uri) fantastična komedija Ninja — želva. Od 4. do 7. 4. (ob 20. uri) francoski triler Nikita. 8. 4. (ob 19.30) baletni večer, 9. in 10. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Trije moški in mlada dama. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 5. do 7. 4. (ob 19. uri) ameriški film Na bojni stezi. Od 8. do 10. 4. (ob 19. uri) ameriški film Sila izven zakona.

kmetijski stroji

KOSILNICO Gorenje Muta, tip Kosor, novo, z motorjem ACME, s frezo, rotacijskim plugom in dodatnimi železnimi kolesi prodam. Prodajni kosilnico Gorenje Muta, starejši tip. Informacije na (0608)89-266. 2359
KOMBAJN MASES FERGUSON brez motorja, delovna širina 180 cm, tip 630 S in tračno žago cirkularno za obrez lesa prodam. Viktor Dvanajščak, Dolenje Laknice 31, Mokronog. 2416
TRAKTOR FERGUSON 539, s prikolico za 3 t, prodam za 9.500 DEM. 52-744 od 19. do 21. ure. 2431
TRAKTOR FERGUSON 585, letnik 1977, nujno prodam. Liljana Glavič, Drašča vas 4, 61303 Zagradec, (061)556-021 int. 9016, dopoldne. 2435
KOSILNICO BCS, motor acme, staro 13 let prodam. (0608)69-136. 2440
TRAKTOR DOVZE, 40 KM, prodam. Golob, Veliki Slatnik 15, Novo mesto. 2448
OBRAČALNIK PANONJA 220, bočno koso za Deutz, lado 1200 za rezervne dele prodam. Franc Horžen, Jelše 16, Leskovec, (0608)75-867. 2473
TRAKTOR ZETOR 5245 prodam. 73-532. 2478
TRAKTORSKO KOSILNICO SCT, dvojni nož, prodam. Franc Rodman, Sp. Pohanca 21, Artiče. 2486
NOVO FREZO 8 KM Labin progres, ugodno prodam. (0608)67-055 po 20. uri. 2488
KOSILNICO BCS diesel in kosilnico mini padano, greben 90, prodam. 43-644. 2492

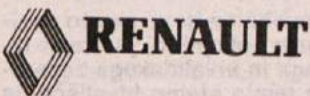
kupim

MACESNOVE PLOHE, debeline 5 cm, kupim. 24-392. 2493

motorna vozila

TOYOTO COROLO, letnik 1968, vozno, ugodno prodam. (068)33-724. 2352
TOMOS APN 6, dobro ohranjen, prodam. Judež, (068)27-180, popoldne. 2355
GOLF diesel JX, star 5 let ter JUGO 55, letnik 87. 068/23-309.
JUGO 45 koral, letnik 89, reg. marec 92, cirkular 8 ali 3,5 KS. 27-445
JUGO 45 A, letnik 1987, 50.000 km, registriran do februarja 1992, prodam. 26-146, Novo mesto. 2357
Z 101, letnik 1984, registrirano do drugega leta, prodam. Martin Mežnar, Gabrje 13, popoldne. 2362
JUGO KORAL 55, letnik 1989, dobro ohranjen, ugodno prodam. (0608)34-803, popoldne. 2363
GOLF diesel, letnik 1984, prodam. Tel.: 25-589.
JUGO, letnik december 1985, prodam za 3.500 DEM. Tel. 65-164.
R 4 GTL, letnik 1986, 35.000 km, in golf Bistro, bencin, letnik 1989, 19.000 km, prodam. (068)24-738. 2364
SUZUKY SWIFT GS 1.3 prodam. (041)347-347. 2365
Z 128, letnik 1989/junij, ugodno prodam ali menjam. (0608)75-584. 2368
GOLF DIESEL, letnik 1985, prodam. 50-343, zvečer. 2370
JUGO KORAL 60, letnik 1989, ugodno prodam. (0608)34-791.
NISSAN SUNY 1,5 GL COUPE, letnik 1985, ugodno prodam. 41-077.

POOBLAŠČENI SERVIS

BOGDAN KRAŠNA
Škocjan 22,
telefon: 068/76-270

vam ponuja UGODEN NAKUP avtomobilskih gum GOOD YEAR 145 x 13

Z MONTAŽO IN BALANSIRANJEM za samo 750,00 din!
KOLIČINA JE OMEJENA!

SUHA KRAJINA COMMERC d.o.o.
68361 DVOR pri Žužemberku

Zaposli
— poslovojdaj trgovine
— prodajalca in honorarnega računovodjo
Od kandidatov pričakujemo ustrezno izobrazbo, komunikativen odnos do strank, samoiniciativnost, zaželjene delovne izkušnje.
Prijava pošljite v 8 dneh na zgoraj navedeni naslov.

IZDELAVA IN MONTAŽA: lesnih

- stenskih oblog
- pregradnih sten
- balkonskih in stopniščnih ograj
- vseh vrst pohištva

ANDREJ STRAŠEK
Novo mesto
Belokranjska 11
Telefon: (068) 20-278

Kakovostno in po ugodnih cenah vam nudimo:

- KOZMETIKO OBRAZA IN TELESIA
- RAZNOVRSTNE MASAŽE IN FITNESS
- HUŠANJE Z ELEKTROSTIMULACIJO
- ODPRAVO STRIJ IN CELULITA
- UVOŽENO KOZMETIKO PO IZREDNO NIZKIH CENAH

Najdete nas v Dilančevi ul. 7 (20 m naprej od restavracije Pri vodnjaku) v Novem mestu, vsak dan od 8. do 12. in od 16. do 20. ure, v soboto od 8. — 12. ure, ali po telefonu (068) 20-274.
STORITE TO, KAR BI ŽE ZDAVNAJ MORALI STORITI ZASE IN ZA SVOJE TELO!

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

(068) 25-986

IZDELUJEM USNJENO KONFEKCIJO PO MERI in sprejemam vsa popravila konfekcije iz blaga in usnja vsak delavnik od 15. do 18. ure. Martin Pezderšek, Dilančeva 13, Novo mesto.

ROLETE, ŽALUZIJE IN LAMELNE ZAVESE v različnih barvah in izvedbah izdelujemo, obnavljamo in popravljamo. Tel. (061) 485-012.

VEDEŽEVKA GOSTUJE V NOVM MESTU 12. 4. 1991. Tel. 26-839.

Pomlad v vinograd je tvoj prišla, čakala je, da prideš ti, in sedla je na rožna tla in jokala, ker tebe ni.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega moža, ata, starega ata, pradedka, brata in strica

JOŽETA CUGLJA

železničarja v pokoju

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sočustvovanja, podarjeno cvetje in slovo k zadnjemu počitku. Iskreno se zahvaljujemo g. dr. Žnidaršiču iz ZD Trebnje in osebjem urološkega oddelka novomeške bolnišnice, posebno g. dr. Pogačarju in g. dr. Kramarju. Srčna hvala za vso skrb in lajšanje zadnjega trpljenja pokojnika g. Stefice in Milanu Eleta. Iskreno zahvalo izražamo tudi g. duhovniku za opravljen obred, govornikoma za poslovilne besede — v imenu KS g. Slavku Podboju in železniškemu uslužbencu g. Jožetu Kondi, pevskemu zboru upokojencev, Trebnjskemu oktetu ter pihalni godbi za žalostinke. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Vsi njegovi

Trebnje — Odrga, dne 2. aprila 1991

JUGO KORAL 55, maj 1989, 19.500 km, garažiran, dobro ohranjen, prodam za 85.000 din. (068)21-237. 2374

JUGO KORAL 55, rdeč, september 1989, prodam. (068)56-626. 2376
Z 128, letnik 1985, rumen, in motorno žago Saksdolmar 112 in Stihl elektronik 051, vse v dobrem stanju, ugodno prodam. (068)52-153. 2377
LADO 1500, september 1981, 70.000 km, prodam. 21-048, po 16. uri. 2378

Z 101, letnik 1988, zelo ohranjeno, prodam. 28-086. 2380
126 P, letnik 1988, registriran do marca 1992, prodam. Perko, Lukovec 2, Trebnje. 2381
R 18, letnik 1983, prodam. 25-031. 2383

SAMARO 1300 S, letnik 1989, prodam. (068)22-863. 2384
JUGO 45 A, letnik 1986, rdeč, dobro ohranjen, ugodno prodam. (068)51-987. 2385

GOLF DIESEL, letnik 1983, in 126 P, letnik 1988, prodam. Adamičeva 21, Novo mesto. 2386
FIAT 126, letnik 1988, ugodno prodam. 59-674. 2389

FIAT 850, italijanski, registriran do 8/91, ohranjen, prodam za 1200 DEM. 22-180, Darko Kalem, Slakova 7, Novo mesto. 2390
R 4 GTL, letnik 1985, 69.200 km, bele barve, prodam za 57.000 din. (068)22-635, po 16. uri. 2391

OPEL KADETT, prva registracija 1978, dobro ohranjen, ugodno prodam. Šmarješke Toplice 126, 73-746. 2392
126 P, letnik 1990, prodam. 24-873. 2394

GOLF CL DIESEL, letnik 1990, ugodno prodam. 52-388. 2396
MERCEDES 1113, november 1976, prodam. 43-515. 2397

GOLF DIESEL, letnik 1987, prodam. Ogled popoldne. Plantan, Rumanja vas 18, Straža. 2400
126 P, letnik 1987/9, prodam. 20-549. 2401

126 P, letnik november 1987, prodam. Igor Robek, Šegova 6, Novo mesto. 2402
R 4 GTL, letnik 1984, zelo dobro ohranjen, prodam. 85-131. 2403

R 5 KAMPUS, letnik 1990, in R 5 Kampus, letnik 1991, prodam. 20-307. 2405
GOLF JX DIESEL, letnik december 1987, prodam ali menjam za juga, letnik 1988, z doplačilom. (068)87-026. 2406

Z 850, letnik 1985, prodam. Andrej Vavtar, Bistrica 19, Šentrupert, (068)40-378. 2407
Z 101, letnik 78/84, dobro ohranjeno, prodam. (068)45-438. 2408

JUGO 45, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru, 26-935, Šegova 99, Novo mesto. 2410
JUGO KORAL 45, letnik 1988, prodam. Silvo Veselič, Adlešiči 9, Adlešiči. 2412

GOLF DIESEL, dobro ohranjen, 4 vrata, dodatno opremljen, oktober 1988, prodam. (068)22-348. 2414
R 4 GTL, star 15 mesecev, prodam ali menjam za starejši letnik. 26-505. 2415

JUGO KORAL 45, letnik 1989, in Z 101 GT, letnik 1984, prodam. 23-148. 2417
R 4 GTL, LETNIK 1981, PRODAM. 85-015. 2419

LADO SAMARO 1300, 3 vrata, februar 1988, beš barve, prodam. (068)24-203. 2422
VEŠPO PX 200 E, letnik 1988, prodam za 3100 DEM. 27-393. 2425
LADO, letnik 1980, prodam za 2.800 DEM. 65-217. 2430

R 4, star 14 mesecev prodam za 8.200 DEM. 52-744 od 19. do 21. ure. 2432

SUBARU JUSTY 10 GL, letnik 1987, rdeč, 5 vrat, 5 prestav, prodam. 47-413. 2433
GOLF DIESEL, december 1989, prodam. 65-185. 2436

JUGO KORAL 55, maj 1989, bel, zaščiten, garažiran, ohranjen, prvi lastnik, prodam. 52-325. 2438
JUGO 45, letnik 1989, nanovo registriran, dodatno opremljen s priljučnikom, radiom, zvočniki, prodam za 6000 DEM. 21-733, od 7. do 8. ure, in 41-065, od 19. do 20. ure. 2442

JUGO KORAL 45, letnik 1990, 6.600 km, bel, registriran do februarja 1992, prodam. (0608)82-569. 2443
126 p, letnik 1988, registriran do marca 1992, prodam za 3.800 DEM. Informacije po 17. uri, Dol. Kamence 7, Novo mesto, 20-487. 2445

R 4, letnik 1984, karamboliran, prodam. 85-117. 2446
GOLF XD, letnik 1987, 80.000 km, prodam za 14.200 DEM. 57-490. 2447

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Golob, Veliki Slatnik 15, Novo mesto. 2449
LADO 1200, letnik 1987 in lado Nivo, letnik 1985, prodam. Janez Peroci, Cegelnica 44, Novo mesto. 2450

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam. Zagrebška 21, Novo mesto, 24-663. 2451
GOLF DIESEL, letnik 1989, prodam za 17.500 DEM. Kosec, Vel. Brusnice 59. 2452

JUGO 45, letnik 1986, ugodno prodam. 25-028. 2453
JUGO KORAL 45, rdeč, star en mesec in športno kolo Pinarello, ugodno prodam. 22-283, dopoldne. 2454
JUGO 55, oktober 1989, prodam. (068)28-380. 2455

R 4 GTL, junij 1988, svetlo modre barve, prevoženih 36.000 km, ugodno prodam. 22-323, dopoldne ali 26-419, zvečer. 2456
AVTO FORD SIERO 1600 prodam, v račun vzamem R 4, starega do 5 let. 50-123. 2458

MERCEDES 14-19, LETNIK 1976, PRODAM. 73-237. 2460
GOLF X, letnik 1989, prodam. 73-237. 2461

ZASTAVO 128, letnik 1987, 33.000 km, dobro ohranjeno, prodam. 21-916. 2462
R 4, letnik 1988 prodam. 85-933, popoldne. 2463

TOMOS avtomatik prodam. 25-311. 2464
R 4, letnik 1982, registriran do aprila 1992, ugodno prodam. 52-798. 2465

GOLF DIESEL, letnik 1989, rdeč, ohranjen, prodam. 26-885. 2466
FIAT 126 P, letnik 1989 prodam. (0608)33-972, dopoldne ali (0608)33-726, popoldne. 2467

LADO KARAVAN, letnik 1987 prodam. 86-151, popoldne. 2468
R 5 star tip prodam za 2.800 DEM in APN 4 prodam za 350 DEM. Gorišek, Dobe 24, Kostanjevica. 2471

VOLVO 340 GL, letnik 1985, bogato opremljeno prodam za 14.200 DEM. (0608)61-203. 2475
126 P in golfa, oba letnik 1977, nujno prodam. Ivan Robek, Grmovlje 34, Škocjan. 2479

R 4 GTL, letnik 1990, dodatno opremljen, prodam. (068)28-432, popoldne. 2480
TOVORNI AVTO Zastavo 640 prodam. 49-599. 2481
Z 750, starejši letnik, prodam. Kaič, Kettejev drevored 47, Novo mesto. 2482

Z 101, letnik 1985, in semenski krompir prodam. 41-107. 2483
GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam. Feliks Ahlin, Brinje 4, Šentrupert. 2485

JUGO KORAL 45, maj 1989 prodam. Marcel Žmavčič, Novomeška 9, Šentjernej, 42-059 ali dopoldne 21-222. 2487
GOLF DIESEL, S paket, letnik 1985, prodam. 24-026, popoldne. 2494

Z 750, starejši letnik, registrirano do oktobra 1991, poceni prodam. 47-394. 2496

obvestila

ROLETE, ŽALUZIJE izdelujem in montiram po ugodnih cenah. Ponudbe na (061)773-698, od 18. do 20. ure. 2354

ENKRATNA PRILOŽNOST za nakup barvnih in sivih betonskih strešnikov po najnižjih možnih cenah. Ugodnosti: obročno odplačevanje, popust na gotovino, dostava na dom. Vse to in še več pri Cementinarstvu Urbič, Dol. Dobrava 12, Trebnje, 45-564 in 45-448.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 22 din, naročnina za 2. trimesečje 250 din; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 500 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglaševanje 280 din, na prvi ali zadnji strani 560 din; za razpise, licitacije ipd. 300 din. Mali oglasi do deset besed 250 din, vsaka nadaljnja beseda 25 din. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 22-365, telefaks: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, pretom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

Poenostavimo naše sodelovanje — Pismo zaupanja

Pismo zaupanja smo v Ljubljanski banki poimenovali posebno pismo, namenjeno vsem imetnikom tekočih in žiro računov Ljubljanske banke za hitro in enostavno plačevanje večjega števila položnic.

Kako poslujemo s Pismom zaupanja?

- V posebno ovojnico, ki jo dobite na bančnem okencu, vložite ploščice, ki jih želite plačati, in izpolnjen nalog za bremenitev vašega tekočega ali žiro računa, ki ga prejmete skupaj z ovojnicjo.
- Izpolnjeno pismo oddajte v vaši matični enoti Ljubljanske banke.

Banka se zavezuje, da bo vsa plačila obdelala na dan, ko bo prejela pismo z zahtevkom. Podlaga za preverjanje navedene računa je vaš podpis, zato mora biti enak podpisu, ki je depoziran v banki. Potrčila o opravljenem plačilu vam bo bančni delavec izročil pri naslednjem obisku v banki ali pa vam jih bo na vašo zahtevo poslal po pošti. Vaša edina obveznost je, da vpišete točne podatke o vašem računu, ki ga bo banka bremenila, in da na računu zagotovite potrebna sredstva. Pismo zaupanja lahko dobite v katerikoli enoti Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. Novo mesto, kjer vam bomo radi pojasnili tudi vse morebitne nejasnosti v zvezi z njegovo uporabo.

SOP KLEPAR
Podjetje za proizvodnjo industrijske opreme,
Krško p.o.,
Žadovinek 39

objavlja licitacijo

Na licitaciji bomo prodajali naslednja osnovna sredstva:
1. LADA 1300 s karavan, letnik 1985, izklicna cena 30.000,00
2. Kombi 1900 BR, letnik 1984, izklicna cena 57.000,00
3. TAM 75 A 5, letnik 1981, izklicna cena 90.000,00
Licitacija bo 8. 4. 1991 za družbeni sektor ob 8.00 uri in privatni sektor ob 9.00 uri v prostorih SOP KLEPAR, Žadovinek 39, Krško. Udeleženci plačajo 10% varščine 1 uro pred začetkom licitacije na blagajni SOP KLEPAR. Ogled je mogoč na dan licitacije od 7. ure dalje.

Delavski svet podjetja GOSTINSTVO BELA KRAJINA ČRNO MELJ
Kolodvorska 62 (tel. 51 035)

je sklenil ponoviti razpis za oddajo v najem družbenemu ali privatnemu sektorju gostinski obrat RESTAVRACIJO GRAD ČRNO MELJ

Razpisni pogoji:
Mesečna najemnina 3300 DM, plačljiva v dinarjih.
Zaposeliti vse do sedaj zaposlene.

Prednost imajo zaposleni v podjetju.
Rok zbiranja ponudb 8 dni od objave v zaprti kuverti.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNO MELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V letošnji 3. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 22. marec 1991, so objavljeni dokumenti:

- OBČINA ČRNO MELJ**
- Odredba o spremembi cen turističnih taks
 - Sklep o delovnem času krajevnih uradov
- OBČINA METLIKA**
- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o ureditvi prometa v mestu Metlika
 - Pravilnik o oddajanju poslovnih prostorov
- OBČINA NOVO MESTO**
- Odlok o spremembi odloka o prostorskih ureditvenih pogojih v občini Novo mesto
 - Odlok o zaključnem računu proračuna občine Novo mesto za leto 1990
 - Odlok o proračunu občine Novo mesto za leto 1991
 - Sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju občine Novo mesto za leto 1991
 - Sklep o spremembi sklepa o razvrstitvi funkcij v skupščini občine Novo mesto, izvršnem svetu skupščine občine Novo mesto in določiti koeficientov za določanje osebnih dohodkov za te funkcije
- OBČINA RIBNICA**
- Odlok o dopolnitvi odloka o začasni razglasitvi mestnega jedra Ribnice za kulturni in zgodovinski spomenik
- OBČINA TREBNJE**
- Poročilo o izidu referenduma za uvedbo krajevnega samopriskupka v krajevni skupnosti Šentrupert
 - Sklep o uvedbi krajevnega samopriskupka na območju krajevnih skupnosti Šentrupert

OSMRTNICA

Izmučil se je in tiho odšel
naš najdražji

JOŽE LUZAR
roj. na Potov Vrhu

Od njega smo se poslovili v četrtek, 28. marca 1991,
na pokopališču v Lokah pri Novi Gorici.
Naj ti bo lahka slovenska zemlja!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 86. letu nas je za vedno zapustil naš dragi
mož, ata, stari ata, pradedek, stric in tast

**FRANC
LENART**

z Brega 18, Novo mesto

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in prispevali za sv. maše ter se v tako velikem številu poslovili od pokojnika. Posebna hvala zdravstvenemu in strežnemu osebju Doma starejših občanov Novo mesto za skrb in lajšanje trpljenja v dolgotrajni bolezni. Zahvala g. proštu Lapu za lepe poslovilne besede in lepo opravljen obred, Društvu upokojencev, kolektivno podjetja Kremenovo mesto in SŠTZV Novo mesto. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

**TEREZIJA
JORDAN**

roj. Dilmovič, iz Malenc 12

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem, sosedom in prijateljem, ki so nam izrazili sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala sosedom za opravljeno pomoč ter g. Francu Drobniču in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustila naša draga žena,
ljubljena mama, prababica, sestra in teta

ANA MARIN

Ob boleči izgubi naše mame se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob težkih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje, darovali cvetje, vence, sveče, sv. maše in se v tako velikem številu poslovili od pokojne. Posebno se zahvaljujemo pevcem, godbi in Nelki Klun za poslovilne besede.

Vsi njeni: mož Ignac, hčerka Anica z možem Feliksom, vnuka Srečko in Robi ter bratje in sestra

ZAHVALA

V življenju si mnogo pretrpela,
zdaj boš v grobu mirno spala.

V 87. letu nas je za vedno zapustila
naša ljubeča mama, babica in prababica

**ANTONIJA
PIRC**

iz Osredka pri Krškem

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, znancem ter sosedom Božičevim, vsem, ki so nas v teh težkih trenutkih tolažili in nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno pospremili k preranemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo kolektivoma OŠ Preddvor in IMP Ljubljana ter gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame, žene, babice, sestre in tete

**KRISTINE
PAVLAKOVIČ**

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste sočustvovali z nami, darovali veliko lepega cvetja in jo spremili k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo gospej Marici Starešinič za lep govor pred domačo hišo in pevkam iz Adlešičev ter g. župniku za lep govor in lepo opravljen obred. Vsem prisrčna hvala!

Žalujoci vsi njeni
Preloka, 26. 3. 1991

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

STANETA SITARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali toliko cvetja in sočustvovali z nami. Posebno se zahvaljujemo dr. Kokalju, Jožetu Hrenu za vso pomoč ter gasilecema za opravljen pogreb.

Vsi njegovi

Dolenjske Toplice, 2. aprila 1991

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

JURETA RUDMANA

s Hrasta pri Metliki

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, darovali cvetje in pokojnika pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala pevcem za lepo občuteno zapete žalostinke in gospodoma župnikoma za cerkveni obred. Zahvaljujemo se govornikoma za poslovilne besede.

Vsi njegovi

Ljubila svojo si družino,
ljubila zemljo si in dom,
ostala grenka nam je bolečina,
ko odšla si v večni dom.

ZAHVALA

Nenadoma in mnogo prezgodaj nas je v 54. letu starosti zapustila naša draga žena,
mami, stara mama, tašča in teta

PEPKA MRGOLE

iz Zbur 32, Šmarješke Toplice

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, posebno družinam Ančke in Milana Perše, Rozike Perše ter Milene Jakše, ki so nam v težkih trenutkih izkazali vsestransko pomoč. Hvala vsem za izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje. Enaka zahvala tudi tovarni IMV Adria — skladišču, tovarni zdravil Krka — sektorjema Izolacije in obratu družbene prehrane, učencem 5. b. razreda OŠ Šmarjeta za podarjene vence, denarno pomoč in za izrečena sožalja. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred in pevcem iz Mokronoga za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Zapustila sta nas naša draga — v 80. letu starosti mama, sestra
in babica

TEREZIJA SELAK

roj. GAČNIK

in v 44. letu njen sin, brat in stric

SLAVKO SELAK

z Vrha pri Pahi 14, Otočec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala velja Kastelčevim, Teropšičevim, Želkotovim, Žagarjevim, Škedljevim, vaščanom za pomoč, govornikoma in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Še enkrat iskrena zahvala vsem, ki ste karkoli pomagali v težkih trenutkih ter pokojnika pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: vsi njuni domači

Vrh pri Pahi, Kranj, Šmarješke Toplice, Trebelno

Miha Plevnik

da se mu ni hotel več odreči. Vadij je in vadij in tako tudi uspehi niso izostali. Na nedavnem 20. republiškem tekmovanju učencev, dijakov in študentov glasbenih šol in Akademije za glasbo, ki je bilo na Vrhniki, je kot edini učenec sedmih glasbenih šol z Dolenjske, Posavja in kočevsko-ribniškega območja prejel prvo nagrado.

»Vaja seveda ni vse, v svoje glasbeno izražanje mora vplesti čustva, občutke, glasbo torej čutno doživljati in v tem je najbrž skrivnost mojega uspeha. Res pa je tudi, da brez vaje ne gre, sicer bi padel, tega pa nočem. No ja, saj bi se pobral, toda zakaj, če pobiranje ni potrebno, filozofsko zaokroži svoje razmišljanje Miha, ki mu uspeh na republiškem tekmovanju ni prav nič zlezal v glavo.

»Bomo videli, kako bo v prihodnje, na prvem uspehu se ne gre građiti vsega,« pravi premišljeno. Miha kljub svojim rosnim letom veliko posluša klasično glasbo, jazz, najraje pa klarinetista Alojza Zupana. Z vrstniki, ki jim je bolj pri srcu moderna, disko glasba, se je pripravil tudi spreiti, ko zagovarja »svojo« glasbo. »Pa naj si potem mislijo, kar hoče raje, torej tistih najmlajših, pred tremi leti je Plevnik že zasedel drugo mesto. Da je v njem pravšnja mera ambicioznosti, pa je pokazalo že to, da se dolgo časa ni mogel spriznati s »samo« drugim mestom. Takrat mu je prof. Zupan dejal: »Fant, pred teboj je še veliko časa in dolga pot!«

Toda 13-letni osmošolec črnomaljske osnovne šole v Loki ni iz takšnega testa, da bi času pustil čas. Kjer se le da, ga prehiteva po levi in po desni. Preskočil je enega od razredov v osnovni šoli, v glasbeni pa je dva razreda blok flavte naredil v enem letu. Prvzaprav se Miha takrat, ko je kot prvošolček prvič prestopil prag pripravnice, ni nameraval učiti ne blok flavte ne klarineta. V mislih je imel saksofon in kitaro, toda svetlovali so mu, naj začne z blok flavto, naslednja stopnica naj bi bil klarinet in šele potem saksofon. A Plevnik je ostal kar pri drugi stopnici, kajti klarinet se mu je tako priljubil.

M. BEZEK-JAKŠE

Janez Kerme

570 let fare

Praznik v Šmarjeti — Sodeloval bo dr. A. Šuštar in verjetno L. Peterle

ŠMARJETA — V tej krajevni skupnosti se vsi že mrlično pripravljajo na letošnje praznovanje 570-letnice šmarješke fare in 70-letnico gasilstva. Proslava bo 21. julija pri farni cerkvi, udeležbo pa je Šmarječanom že obljubil nadškof dr. Alojzij Šuštar, po vsej verjetnosti bodo ta čas v Šmarjeti videli tudi predsednika Lojzeta Peterle. Pokroviteljica sta Skupščina občine Novo mesto in Zavarovalnica Novo mesto. Za ta veliki dogodek bodo v Šmarjeti osvetlili cerkev in opravili nekatera druga dela. Radi bi dokončali naš večnamenski dom, kupili cisterno gasilcem, dokončali bi radi cesto Lakence-Zbure in vodovod Obhr-Orešje, optimistično razlaga Janez Kerme, predsednik sveta krajevnih skupnosti, ki to delo opravlja že peto leto. J. P.

• SPET Z VLAKOM V KOČEVJE — Muzejsko-turistični vlak bo letos spet vozil, a le vsako soboto od Ljubljane do Kočevja. Namenjen bo izletnikom, ki želijo spoznati do nedavnega še skrivnostno Kočevsko. Od 20. aprila pa bo vključeno septembra bo vlak odpeljal vsako soboto ob 8. uri z glavnega ljubljanskega kolodvorja, v Kočevje pa bo prispel ob 10.15. Povratek iz Kočevja bo okoli 17.30 in prihod v Ljubljano okoli 20. ure. Po sedanjem načrtu, ki je bil predstavljen tudi na sejmu Alpe-Adria, bodo goste iz Ljubljane sprejeli na kočevski postaji s kulturnim programom. Nato jih bodo z avtobusi odpeljali na ogled grobišč v Rogu, ostankov stare žage pod vrhom Roga, pragozda, Kostela in Kolpske doline ali še kam. Prvi vlak, ki bo pripeljal v Kočevje 20. aprila, bo še posebno svečano sprejet. Med vožnjo bodo na njem podelili tudi turistični nagelji in bodoče nežo za lani. Organizator izletov je Bistro Saša, Kočevje. Cena izleta je 500 din na osebo.

Kočevska se predstavlja na sejmu

Nekdaj zaprta Kočevska na sejmu Alpe-Jadran — Privlačna Kolpska dolina in Bela krajina — Prvi skupni nastop s Hrvati na sejmu — Spet z vlakom v Kočevju

LJUBLJANA — Kočevska se je letos prvič predstavila na sejmu Alpe-Adria, in to skupaj s sosednjima hrvaškima občinama Delnice in Čabar pa tudi Belo krajino in Dolenjsko. Zgornjo Kolpsko dolino in Kočevsko sta med drugim predstavila tudi dva kralja: kralj kočevskih gozdov medved in kralj Kolpe sulec.

Izredno je bil obiskan tudi sprejem v okviru predstavitve Kočevske, ki je bil 27. marca v prostorih Turističnega foruma. Na njem je najprej predsednik občinske skupščine Kočevje Mihael Petrovič predstavil občino Kočevje. Pristotne je spomnil na še nedavno nelagodje ob imenih Kočevje, Kočevska, Kočevski Rog, Kočevska Reka, Gotevica. Po odprtju Kočevske narašča zanimanje zanjo, predvsem za kočevsko krajino in gozd. Poudaril je, da na Kočevskem ne pristajajo na to, da bi se tu uveljavil vojaškopolicijski režim. Pri-

totne je seznanil, da občina Kočevje zelo tesno sodeluje z občinama Čabar in Delnice, predvsem na področju varstva okolja in razvoja zgornjega dela doline Kolpe. Še posebej je poudaril prijateljsko sodelovanje s tema hrvaškima občinama in da si ljudje na obeh bregovih Kolpe in Čabranke ne žele ponovno živeti v nekakšni »vojni krajini«. Vse tri občine zelo tesno sodelujejo na področju turizma, prav turizem pa je ena izmed glavnih možnosti razvoja teh krajev, kjer pravi v sedanjem obdobju razpada socialistično gospodarstvo. Vendar je turizem tu šele v povojih, na začetku. V kulturnem delu predstavitve sta nastopili tamburaški in folklorni skupini iz Starega trga ob Kolpi in iz Predgrada ter vasi okoli teh dveh večjih krajev.

Sprejem se je nadaljeval s pogostitvijo, za kar so poskrbeli gostje iz hrvaških občin in gostiče Kolaric z Brezovice v kočevski občini. Seveda je ob prigrizku

in domači kapljici stekel sproščen pogovor, v katerem so predstavniki domačih turističnih in gostinskih organizacij seznanjali zainteresirane goste s svojimi programi in ponudbo. J. PRIMC

KLIC V SILI ŽE REŠEVAL

NOVO MESTO — Kot kaže, se je Zveza prijateljev mladine odločila prav, ko je tudi za Dolenjce organizirala telefon KLIC V SILI. Minuli četrtek je psihologinja Renata Bačar sprejela kar nekaj klicev. Staršem je dala napotke za reševanje vzgojnih problemov, ki jih imajo s svojimi otroki. Tudi ta četrtek bo na telefonu 23-304 med 6. in 8. uro zvečer čakal psiholog. Pokličete lahko otroci in njihovi starši.

Velika gostija pri Sedmerih

MIRNA — V soboto sem šla na Triglav. Pri Sedmerih jezerih je bila velika gostija. Jezera so dvignili in pod njih postavili gorilnike. Jezera so zavrela, v vrelo vodo so vrgli zelenjavo, po eno Argo kocko in nekaj krav. Potem so člani gorske reševalne službe zastoj delili juho. Če take in podobnih zgodb ne bi bil vesel sam baron Münchhausen, naj mu konj ostane privezan na cerkvenem zvoniku.

Omenjeno zgodbo o triglavski pojedini je poslala Mateja Ahlin iz Sentruperta na mirensko prireditelj Kljucek in v ponedeljek zvečer so jo, na mirenski prvoaprilski proslavi razglasili za zmagovalko v tekmovalni skupini »navadne laži« in s tem za nosilko častnega naslova Slovenski Kljucek 91. Kot najboljši pisec tovrstnih sestavkov so se po mnenju žirije izkazali še Sentrupercanka Alenka Šega, ki je prispevala najboljšo dolensko zgodbo po vzoru pripovedi K. F. Hieronymusa in bo za nagrado brezplačno prejemala Dolenjski list, ter Žiga Šlibar iz Celja z najboljšo otroško lažjo in Jože Praprotnik iz Medvod z najboljšo politično lažjo.

Povabilu k pisanju, ki ga je Kulturno umetniško društvo Svoboda Mirna namenilo slovenskim piscem lažnivih zgodb in iskalcem lažnih obilnih pomembnih Slovencev, so se najmožneje odzvali iz Ajdovščine. Tone Fornezzi, glavni mopedshowovec, ki so z znanim programom in nekaj novitetami dobro zabavali številne obiskovalce ponedeljkovega Kljukčevega finala, je tako ajdovsko obnašanje povezal z davnim zasledenjem slovenske vlade v Ajdovščini, ko so morda tudi lagali. L. M.

KOČEVSKI DAN NA SEJMU — Letos prvič je bil na sejmu Alpe-Adria v Ljubljani tudi kočevski dan, na katerem so gostom predstavili Kočevsko in njene zanimivosti. Ob tej priložnosti sta nastopili folklorni in tamburaški skupini iz Starega trga ob Kolpi in Predgrada. V paviljonu zgornje Kolpske doline pa so vzbujale posebno pozornost trojeje rib in medveda. (Foto: Primc)

Avgusta 350 let Nove Štife

Denarja za obnovo spomenika zaenkrat od nikoder

SODRAŽICA — Pred 350 leti (leta 1641) je bil postavljen temeljni kamen za daleč naokoli znano romarsko cerkev pri Novi Štifi v ribniški občini. Gradnja je trajala 30 let. V tej baročni cerkvi, zgrajeni v italijanskem slogu, bodo avgusta tridnevne cerkvene svečanosti, katerih vrhunec bo glavna maša 14. avgusta, maševal pa bo nadškof dr. Alojzij Šuštar. Že prej, 19. maja popoldne, pa bo tu srečanje ostarelih in bolnih, je povedal pater Vili, frančiškan, ki skrbi za duhovno in tudi vnanjo plat Nove Štife, ki sodi med največje slovenske kulturne in zgodovinske spomenike.

Pri Novi Štifi dajejo poudarek duhovnemu in kot frančiškani nauku ustanovitelja tega reda Frančiška Asiškega, ki je pridigoval predvsem ljubezen do boga, človeka in narave. Seveda ne kaže ob visokem jubileju zanemariti ob duhovnem tudi materialnega, pravi pater Vili in dodaja, da je bilo v zadnjih dobrih dveh desetletjih veliko narejenega za obnovo tega kulturnega spomenika in lepše počutje obiskovalcev in romarjev. Veliko stvari pa je še kljub temu treba postoriti.

V popisu del in izračunu stroškov, ki jih je poslal občinski skupščini, so navedena dela, ki bi jih bilo treba postoriti

še pred glavno svečanostjo, in ocena stroškov zanje. Tako naj bi obnovitveno dela pri cerkvi veljala preko 150.000 din (največ oplesk fasade cerkve in obnova fasade kapele sv. Jožefa), pri samostanu blizu 400.000 din (prenova kuhinje in predprostora ter ureditev šrambe za cerkvene dragocenosti), blizu 500.000 din pa še ureditev okoličnice, pri čemer naj bi bil dan poseben podarek ureditvi javnih sanitarij.

Odgovora občine na to svojo prošnjo za pomoč (še) ni dobil. Mi pa smo zvedeli, da v občinskem proračunu za leto v te namene ni predviden niti dinar, podobno ne kaže računati na pomoč iz republiških virov. Tako ostaja le upanje na pomoč posameznikov, podjetij, organizacij in društev iz domovine in tujine, ki naj bi jo dobrotniki nakazovali na naslov oz. žiro račun:

• SKB ag. Ribnica za Frančiškanski samostan Nova Štifa 3, št. žiro računa: 50100-621-5049 05 80721-367-1004667.

Pomoč gotovo ne bo izostala.

J. PRIMC

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Predrage fotografije za obrtnike — Žužemberčani morajo po »srečo« v Novo mesto — Telefonski imenik jezi naročnike — Spet avtobus — Groba »šala«

NOVO MESTO — To pot je bilo kar 17 telefonskih klicev. Prvi se je oglašil Anton Klepac iz Gradca, ki je opazil, da precej pišemo o turjaskem gradu. V uporabo nam je ponudil knjigo Lojzeta Zupana, ki je bila spisana leta 1937, in je v njej veliko podatkov o tem gradu. Lepo smo se mu zahvalili in bomo Klepacu zagotovo poklicali, če bomo potrebovali podatke iz te knjižne redkosti, ki jo je napisal Klepčev učitelj.

Naslednji nas je poklical obrtnik Jože iz Novega mesta in potem še avto-prevoznik Slavc. Oba sta se pritoževala čez privatnega fotografa Branka Kotarja iz Sentjerneja, ki je fotografiral udeležence obrtniškega plesa, potem pa fotografije skupaj z močno zasoljenimi računi pošiljal obrtnikom. Privoščil si je celo to, da je izdelal z enega samega posnetka po več fotografij. Poklicali smo predsednika novomeškega obrtnega združenja Ivana Kranjca, ki nam je potrdil, da se je več obrtnikov pritožilo zaradi visokih cen fotografij. Po navedbah obrtnikov bi namreč tako fotografiranje pri ljubljanskem Tivoliju stalo precej manj. Kotarja so že dvakrat klicali na pogovor na obrtno združenje, ampak fotografa doslej še ni bilo na spregled. Kranjc je obljubil obravnavo pri častnem razsodišču v Ljubljani, če se s Kotarjem ne bo dalo drugače urediti.

Bralka J. P. s Kristanove v Novem

mestu se je pritožila čez sekretariat za varstvo okolja pri novomeški občini. Dejala je, da so na tem sekretariatu precej napredovali, saj zdaj oddajo pismo na pošto že pet dni po dataciji, doslej pa so pisma oddajali 10 dni po tem. Jim kar čestita za ekspeditivnost. Boris Sajovic iz Žužemberka oskrbuje Žužemberčane s časopisi in revijami, prodajal pa bi tudi srečke Loterije Slovenije. Ampak tam ne uslišijo njegovih prošelj, češ da je prodaja premajhna.

Bralka M. Š. iz Novega mesta opaža silno prometno zmedo pred novomeškimi zdravstvenim domom in lekarno. Nepopisno gnečo vsekakor povečuje dejstvo, da vrli urbanisti tam okoli niso prevideli nobenega primerne parkirnega prostora. Nadalje sliši, da ljudje precej govorijo o tem, kako nekateri člani naše skupnosti kljub gmotni preskrbljenosti dobivajo še socialne podpore, njen sin, ki je brez dela, pa ne. G. Kristan s Centra za socialno delo iz Novega mesta pravi, da dajo vsakega socialnega podpiranca na precej gosto sito in se ji kaj takega ne zdi mogoče.

• V ponedeljek se nam je iz Loterije Slovenije oglašil vodja prodaje Tone Šebenik in nam povedal, da so se res pogovarjali z g. Sajovcem iz Žužemberka o prodaji srečk Loterije Slovenije. Žal pa niso našli skupnega jezika, kajti Sajovic je samo lastnik kioska v Žužemberku, oni pa radi vidijo, če lastnik tudi sam prodaja srečke. Poleg tega že obstaja eno prodajno mesto na Dvoru in bi z odprtjem novega prodajnega mesta v Žužemberku promet upadel. Sicer pa si v Loteriji Slovenije želijo več prodajnih mest na Dolenjskem, ampak najraje sami postavljajo pogoje, kajti poslovanje z denarjem terja natančnost in vestnost.

B. Z. iz Novega mesta je razočarana nad novim telefonskim imenikom. Pred dvema letoma je dala na novomeško pošto vse potrebne papirje, s katerimi je želela spremeniti ime v telefonskem imeniku, kjer se njen telefon še vedno vodi pod imenom telefona moža. V Službi za naročniška razmerja, pri g. Finku na novomeški pošti, ni bilo mogoče dobiti odgovora, šef Andrej Zupanc, ki naj bi odgovoril na bralkino vprašanje pa je bil tudi odsoten.

Ponovno nas je poklicala Marija Jerle iz Sodražice in povedala, da avtobus na progi Novo mesto—Riško še vedno ne ustavlja v Dragi na njeni po-

staji. Poklicali smo podjetje Gorjanci, kjer nam je direktor Marjan Smrke zagotovil, da bodo zadevo takoj razrešili, če gre za šoferjevo samovoljo, le bralka se mora oglašiti pri njih na avtobusni postaji.

Poseben primer, nad katerim se velja zamisliti, pa nam je sporočila Veronika Konte z Dvora. V nedeljo popoldne je šla v zidnico in tam jo je dohitela vest, da čaka pred njeno domačo hišo reševalno vozilo. Vsa v strahu je tekla domov, ker se je bala, da se ni kaj hudega zgodilo enemu izmed njenih štirih otrok. Tam so ji reševalci povedali, da so prišli na telefonski klic, češ da je Veronika Konte padla po stopnicah in si razbila glavo, iz katere močno krvavi. »Ne morem in ne morem se spriznati s tako grobo »šalo«,« je potarnala po telefonu Veronika.

Bilo je še več klicev, ki jih bomo obdelali v telegrafskem slogu. Anico J. iz Bršljina moti, ker je Delov kiosk pri zapornicah večkrat zaprt. Stane Zeljko s Suhorja ni mogel priklicati Vala 202 na Radiu Ljubljana in ni mogel povedati svojega stališča o Evropi, do besede pa so prišli samo Ljubljanci. F. R. iz Gabrja pa je zanimalo, zakaj so v Gabrju oddali v najem nekdanjo osnovno šolo brez javnega razpisa. A. C. je zanimalo, kdo se šali iz ljudi in objavlja oglase o dobro plačanih delih, kar se navezadnje izkaže kot pravilica. Marija iz Vel. Podloga pa je dežurnemu novinarju povedala najnovejšo šalo. Hvala. J. SIMČIČ

NOVA ŠTIFTA — Na fotografiji je motiv iz Nove Štife s patrom Vilijem, ki ob pomoči brata Egidija danes vodi cerkev in samostan pri Novi Štifi.

LE JAZ MISLIM NA ZAPOSLETEV

Jožič Repič je delal celih dvajset let v Hitrokalu. Ko je prišel pred dvema desetletjema v ta tekstilni gigant, se mu je zdelo, da kot mlad človek premalo dela. Svoj sum in negotovost je ob priložnosti povedal tudi direktorju vseh direktorjev.

»Pustite to, Repič, in zapomnite si, da sem v Hitrokalu med drugim tudi zato, da mislim na zaposlitev.«

Jožič Repič je delal in — molčal. Vsak mesec je šel po kuverto z osebnim dohodkom. Grizlo ga je, da je dobil enako plačilo za mesec, ko je bilo veliko dela, kot tudi za dneve, ko so se valjali po balah v skladišču, pili in kadili. Nimalokrat so tudi smuknili mimo vratarja v gostilno Pri debelem medvedu. Tam so ostali do konca šihata, tam so motali, nimalokrat pa so se tudi šalili z delavkami iz Hitrošiva, ki so prišle k Debelem medvedu ubijati čas.

Nastopila je kriza. Repiško ljudstvo je imelo vse manj denarja, zaloge v trgovinah so se kopičile, zasebne trgovine so rasle kot gobe po dežju, po delovnih organizacijah so pričeli govoriti o tehnoloških »viških«. Tudi v Hitrokalu so ustanovili komisijo, ki je imela nalogo napraviti spisek vseh zaposlenih, ki podjetju več niso potrebni. Vsi delavci so vedeli, da to pomeni odpoved delovnega razmerja.

Na seznamu se je pod točko tri znašel tudi Jožič Repič. »Vrsto let sem direktorja vseh direktorjev opozarjal na to, naj me bolje izkoristi, pa mi je odgovarjal, naj

ne skrbim, saj je plačan zato, da misli na zaposlitev,« se je hudoval Jožič Repič Pri debelem medvedu. »In kaj je pri tem narobe?« je zanimalo Klotildo Zračnik. »Na cesti sem.« »Direktorju vseh direktorjev pa je ne moreš očitati, da ni mislil na zaposlitev.« »Kako, da ne? Saj ti pravim, da sem brez dela!« »Ni pa brez službe on. Vidiš direktor vseh direktorjev je mislil na zaposlitev, vendar kot kaže, predvsem na svojo.« TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.